

ПОЛИТИКИН

5
динара

БРОЈ
1272

ЗАБАВНИК

14. 5. 1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

ИНДИЈАНЦИ
ПОТОМЦИ
ДУБРОВЧАНА

СТР. 4-5

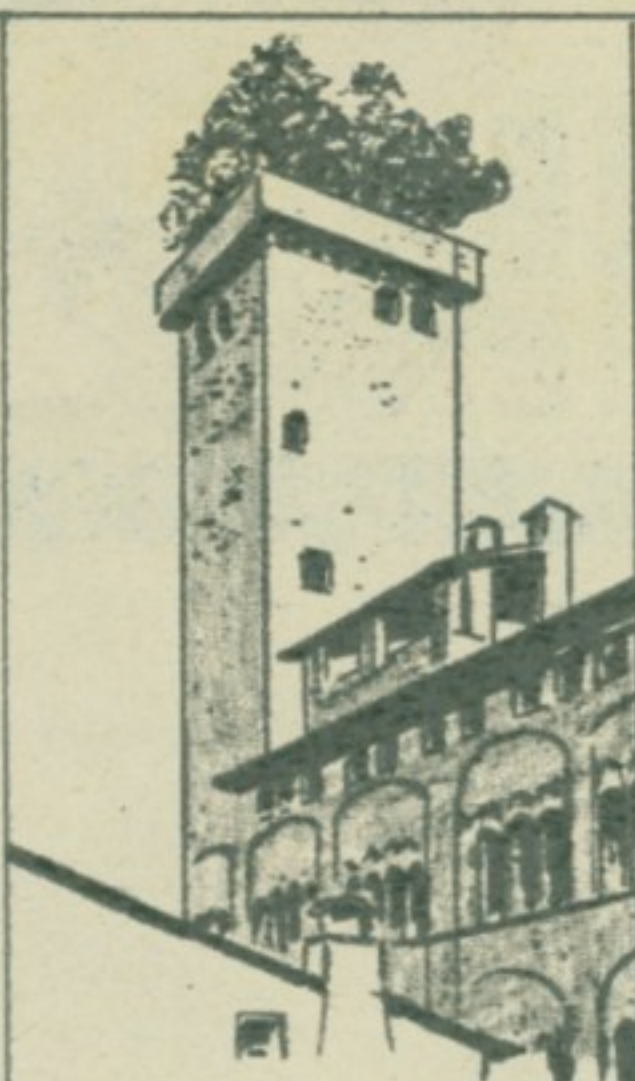

Ripley Вероватни или не!

Затвор УМЕСТО НАГРАДЕ

ЖАК КАСАР
(1672 - 1740)
ДВА ПУТА ЈЕ СПАСАО
ФРАНЦУСКУ ГЛАДИ
ОПРЕМИВШИ О СОПСТВЕНОМ
ТРОШКУ ДВА РАТНА БРОДА
ДА БИ ШТИТИЛИ
ОД НАПАДА ЕНГЛЕЗА
ЛАЂЕ КОЈЕ СУ
ПРЕНОСИЛЕ ЖИТО.
ОН ЈЕ ТАКОЂЕ ЗАРОБИО
И 18 ЕНГЛЕСКИХ
БРОДОВА.
МЕЂУТИМ, КАДА ЈЕ
ЗА СВЕ ТО ЗАТРАЖИО
ОДШТЕТУ, БИО ЈЕ
БАЧЕН У Тврђаву
ГДЕ ЈЕ ПОСЛЕ 10 ГО-
ДИНА И УМРО.

ДВАНЕСТ ХРАСТОВА

РАСТЕ НА
ВРХУ КУЛЕ
ПАЛАТЕ
ГУИНИЊИ У ЛУКИ
(ИТАЛИЈА).

СВАКА МЕТАЛНА ПОСУДА

КОЈА СЕ УПОТРЕБАВА У
ИНДИЈСКОМ ПЛЕМЕНУ АДИ,
ИСТОВРЕМЕНО СЛУЖИ
И КАО СРЕДСТВО
ЗА ПЛАЌАЊЕ.
НАЈВЕЋА „НОВЧАНИЦА“ ЈЕ
МЕТАЛНИ КОТАО.

Мари Шамисси

ЗВЕЗДА ЕНГЛЕСКЕ
МУЗИЧКЕ КОМЕДИЈЕ
„СЕН ТОЈ“
У КОЈОЈ ЈЕ ТРЕБАЛО
ДА СЕ ПОЈАВИ
КАО ДЕЧАК,
НАПУСТИЛА ЈЕ И ПРЕСТАВУ
И СВОЈУ КАРИЈЕРУ
ЈЕР ЈОЈ
РЕЖИСЕР НИЈЕ
ДОЗВОЛИО ДА НОСИ
КРАТКЕ
ПАНТАЛОНЕ. (1899)

КУЋЕ

У ЈЕДНОМ СЕЛУ У САХАРСКОЈ
ОБЛАСТИ ХОГАРУ, У СТВАРИ СУ
ОГРОМНО КАМЕНЕ
ИЗДУБЉЕНО ТАКО
ДА ПРУЖА ЗАКЛОН.

Кајуујука

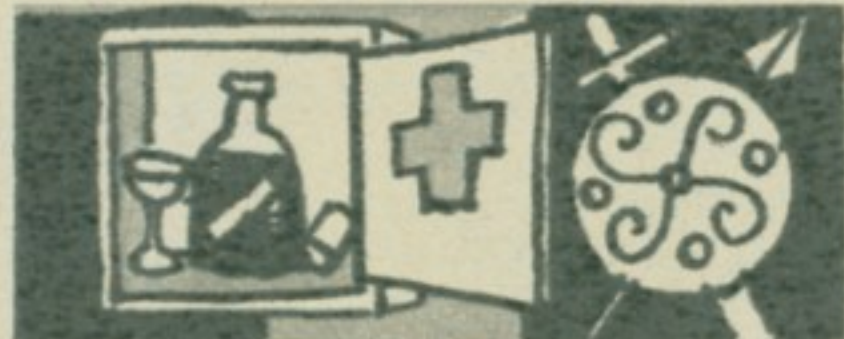
ДОГЛАВНИК НА ДВОРУ
КРАЉА РУАНДЕ,
ЗБОГ ТОГА ШТО ЈЕ
НЕКОМЕ СТРАЊУ
ПОКАЗАО КРАЉИЦУ-
МАЈКУ,
БИО ЈЕ ЛИШЕН
ВИДА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Томас Верли из Ишфнела, у
Енглеској, живео је тачно је-
дан век: родио се у поноћ 31.
децембра 1600, а умро у поноћ
31. децембра 1700. године.

● римски лекар Диоскорид,
који је живео половином пр-
вог века наше ере, давао је
војницима које је требало да
оперише вино од мандрагоре да
би мање осећали болове.

● у 12. веку у Шпанији и Ита-
лији постојали су „млинови за
прављење хартије“: изгледа да
је прва фабрика хартије од кр-
па, по арапском методу, отво-
рена у Шпанији 1154. године.

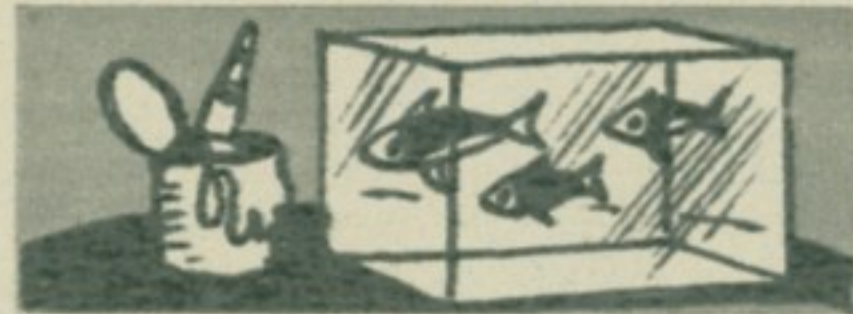

● праву стаклену кућу има А-
мериканац Тед Кларк из Тампе,
у Флориди. Кларк је годинама
сакупљао празне боце од млека
и кад је сакупио сто хиљада по-
дигао је кућу од шест одаја.

● ватрогасци су постојали као
организовано тело још у II ве-
ку пре наше ере, о чему сведо-
чи запис на једном египатском
папирусу.

● тешка вода помаже да се
лакше памти — тврде немачки
стручњаци Готфрид Вернер,
Ерих Лер и Мартин Венцел.
Према њиховом мишљењу ри-
бе у акваријуму брже се „дре-
сирају“ — то јест, брже науче

да изабере храну која се на-
лази у преградама обојеним пр-
веном бојом — када се тешка
вода сипа у акваријум.

● први опширнији извештаји у
европској литератури о острву
Јави налазе се у путописима

Марка Пола. Наиме, ово острво
је било, преко источњачких тр-
говаца, познато и европским на-
родима старог века и они су га
називали „златним острвом“ и-
ли „богатам острвом“.

● у Бадгаштајну, у Аустрији,
недавно је Ханс Бах прослав-
љао стогодишњицу свог рођења.

Али, кад је хтео да уђе у град-
ску већницу где су му суграђа-
ни приредили славље доживео
је изненађење: нису хтели да
га пусте унутра. Разлог: стари
Ханс је обријао браду коју је
годинама носио и нису га пре-
познали. „Она ме је чинила ста-
ријим“ — казао је после старац
општинарима.

● чувени амерички телескоп на
Маунт Паломару није више нај-
већи на свету. Сад је то сов-
јетски телескоп подигнут у Зе-
ленчукаскаји на Кавказу на ви-
сини од 2.070 метара. Његов до-
мет видљивости је двоструко
већи од америчког — износи 95
милијарди километара — а ње-
гово огледало има пречник од
6 метара, док амерички има 5.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ТРАГОМ СТАРИХ ЗАПИСА

Прва енглеска колонијална експедиција коју је енглески државник и истраживач сер Волтер Рали крајем 16. века организовао и послао у Америку, искрцала се на обалама данашње Северне Каролине. Предводили су је искусни поморци Филип Адамс и Артур Барлоу.

Био је јули и тропско сунце обасјавало је лепоту какву нико од чланова експедиције до тада није видео. Узбуђени и пуни ишчекивања, они су крочили на нови континент о којем су дотада само могли да чују понешто од ретких, смелих морепловаца који су доспели до његових обала. По нетакнутој природи која их је дочекала у заливу начичканом острвима закључили су да нога белог човека пре њих није крочила на ово копно.

Има ли овде људи, какви су, да ли су дивљи, питали су се, спремни на свако изненађење, док су залазили иза првих палмових стабала. Ускоро, срили су се с људима, домороцима, који су се показали веома љубазни и предусретљиви!

Вероватно су Енглези с олакшањем одахнули када су видели да им ови људи не желе никакве зло, али оно што су угледали час касније било је за њих велико изненађење. Међу домороцима густе, црне косе и пљоснатог лица, налик на Азијате, стајала су два дечака меке кестењасте косе и европског изгледа!

МИНИ КВИЗ

- 1 Да ли жабама „луна“ срце?
- 2 Шта је кворум?
- 3 Ко је написао историјске романе „Злагарево злато“, „Чувај се сасеке руке“, „Селачка буна“ итд?
- 4 Како се зове море у којем човек не може да се утопи?
- 5 Шта је помозел?

ОДГОВОРИ:

1. Да, жабама „луна“ срце. 2. Кворум је број гласова потребан за доношење одлуке. 3. Романе је написао Јосип Цуцлић. 4. Море у којем човек не може да се утопи је Мртво море. 5. Помозел је назив за врсту дрвета.

ИНДИЈАНЦИ ПОТОМЦИ ДУБРОВЧАНА!

Белци су значајни, и пре њих били овде, али који?

Адамс и Барлоу нису умели да одговоре на то питање ни онда кад су им домороци објаснили да се пре много година неки брод разбио о хриди дуж њихове обале и да су бледолики чланови његове посаде провели неко време ту, а затим покушали да отплове на сплаву.

ЗАГОНЕТНА РЕЧ

Ова прва енглеска експедиција није успела да оснује колонију на новом континенту, али је беле дечаке, Мантеа и Ванчеца, довела у Енглеску, где се, поред осталих, за њих заинтересовала и краљица Елизабета I. По свему судећи, она је била очарана Мантеом, пошто му је ускоро подарила — титулу лорда!

И краљица Елизабета и сер Волтер Рали желели су по сваку цену да оснују британску колонију у Америци, а и да расветле тајну откуд тамо бела деца. Само неколико година после ових догађаја они су упутили другу експедицију коју је предводио сер Ричард

ТРАГАЈУЋИ ЗА ПУТЕВИМА НАШИХ НАЈСТАРИЈИХ ПОМОРАЦА, КАПЕТАН ИВО ШИШЕВИЋ НАШАО ЈЕ У ДУБРОВАЧНОМ АРХИВУ ЈЕДНО ПИСМО ИЗ 1936. ГОДИНЕ У КОЈЕМ СЕ ГОВОРИ О ИНДИЈАНЦИМА — СЛОВЕНСКОГ ПОРЕКЛА!

Гринвил. Са овом експедицијом Мантео и Ванчез вратили су се у свој завичај.

Ни Гринвил није успео много да сазна о пореклу Мантеа и Ванчеца, али добио је ипак вест о месту Мантеовог рођења. Било је то острво Кротоан, у близини рта Хетерас, на обалама данашње Северне Каролине.

Као ни његовим претходницима, ни Гринвилу није пошло за руком да оснује енглеску колонију и тако је сер Волтер Рали после његовог повратка организовао и трећу експедицију, на челу са Џоном Вајтом. Он је покушавајући да установи шта је било са члановима претходних експедиција наишао на нови траг: једно дебло у којем је била урезана реч КРОАТОАН! Ко је то урезао, остаће заувек тајна. Међутим, трагајући за путевима најстаријих наших помораца, капетан Иво Шишевић је пре неколико година нашао у дубровачком архиву нешто што као да подрже све мишленије: писмо Јосипа Цуцлића из 1936. године.

ЧИЈИ СУ ПОСТРАДАЛИ БРОДОВИ

У том писму Јосип Цуцлић каже да је у чикашком музеју наишао на једну књижицу која га је одмах привукла својим насловом „Кроатски Индијанци“. У њој је нашао објашњење да су Кроатски Индијанци бродоломници, настрадали 1541. године у близини рта Хетерас, који су нашли уточиште код гостољубивих домородаца. Они су остали заувек на обали новог света, оженили се домородачким девојкама а себе назвали — Хрватски Индијанци!

Није никакво чудо што су се наши људи назвали у тим

далеким морима, тврди капетан Шишевић. У 15. и 16. веку постојала је у свету поред Шпаније још једна толико јака поморска сила да је могла слободно пло-

ватрати и најславнијих морских подвига. Тако је обалска стража Сједињених Америчких Држава израчунала да је на сваке две до три морске миље дуж ра-

вити своје морима и доспети на нови континент: Дубровник. Он је иза себе већ имао вековну поморску традицију, а у време открића Америке из његовог бродоградилшта излазе бродови чијој се величини и опремљености диве тадашњи хроничари.

Многи су дубровачки поморци били у служби шпанских владара и учествовали у освајању новооткривеног континента, тада погрешно названог Индија. Тако је Петар Охмучевић био наименован за генералног капетана тих нових земаља, а Вице Буне чак вице-краљем Мексика!

Али, постоји увек и друга страна медаље, у овом случају бродоломи, неизбегни

зуђених обала Северне Каролине остала по једну бродска олупина. Међу њима сигурно је много дубровачких... Ипак, не страда увек сва посада у бродолому, а онај ко се спасе и докопа обале понекад остави траг о свом боравку. Отуда, можда, она тајанствена реч урезана у деблу.

МАНТЕО КАО МАТЕ

У свом писму Јосип Цуцлић наводи многе речи из књижице о Кроатским Индијанцима за које каже да припадају — Гундулићевом дијалекту, па је, према томе, брод који се 1541. на-

сукао о хриди у близини рта Хетерас морао бити дубровачки!

На језику Хрватских Индијанаца, на пример, јунак се каже Јунак, кула за пушење — чинишча, што значи „чињ кихат“! Јер, до морици су онда, вероватно, пушили дуван од којег је посада насуканог брода киджала... И у називима неких места има трагова хрватског језика, тако сам рт Хетерас може значити рт „хрватске расе“, а залив Онсалбес — „он ишао бос“. Занимљиво је да су Хрватски Индијанци знали за питу, јело које и данас тако називају.

Постоје и неке реке за које Јосип Пуцулић каже да носе „наша“ имена, као Тар — Стара, Наузе — Наша, Чован — Чобан и изјвећа, Пототак која протиче кроз Вашингтон. Сматра се да је та река добила име у част потомка Хрватских Индијанаца и њиховог капетана Ђуре Ловрића, по којем је и један пут у Америци назван Ловри роуд.

Име Матео, каже капетан Шиншевић, могло је постати од Матео или Мате, а то је често име у Далмацији!

Тском времена потомци Хрватских Индијанаца ра-

Побегао с оног света

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

КАД МУ ЈЕ ЛЕКАР ОЧИСТИО РАНУ, МАЛИНОВСКИ ЈЕ ОСТАО ДА ЛЕНИ НЕПОМИЧАН, БЕЛОГ ЛИЦА, ИЗГРИЖЕНИХ УСАНА. А КАД СЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА НАСНИЈЕ ОСВЕСТИО, ИМАО ЈЕ ШТА И ДА ВИДИ!

Десетог септембра 1943. године млади полски пилот Броне Малиновски кренуо је, у саставу 302. бригаде РАФ-а, у напад на немачку фабрику оружја, у непосредној близини француског града Лила. С обзиром на важност напада, а и на то што је требало да се изведе по дану, енглеске авионе су пратиле и америчке „летеће тврђаве“.

Међутим, пошто су енглески ловци откривени пре него што су стигли на циљ, развила се жестока битка између „спитфајера“ и немачких авиона. Једна од топовских граната погодила је „спитфајер“ којим је управљао Малиновски. Авион је захватио пламен и Малиновски, рањен комадом гранате у колено, схватио је да готово нема изгледа да се извуче. Летео је изувише ниско да би покушао да искочи падобраном. Није му преостало ништа друго него да покуша да авион, чија су крила горела, спусти у неки од воћњака изнад којих се налазио.

У тренутку кад су Немци ниско над земљом видели авион који је очигледно намеравао да се спусти, одред војника пожurio је ка њему. Међутим, кад је авион најзад атерирао у један виноград, Немци од дима и пламена уопште нису могли да му приђу. За сваки случај, оставили су два стражара недалеко од њега и вратили се назад у град.

НЕ МИЧИТЕ СЕ!

Малиновски који је некако успео да се извуче из авиона пре него што је одред војника стигао до њега прележао је међу чокотима целу ноћ дрхтајући од хладноће и готово полуозесвешћен због бола у нози. Тек пред зору успео је да заспи. Пробудило се касно поподне с чудним осећајем да га неко гледа: и заиста само неколико ко-рака од њега стајао је човек и радознало га посматрао.

Малиновски покуша да устане, али га пресече бол у колену и он немоћно клону на земљу. Човек му на лопем енглеском рече да остане миран и да се не миче с места, а онда несташе као да је у земљу пропао. Вратио се тек

у сумрак носећи у малој корпи нешто хране, кафу и две кутије цигарета.

— Немојте ни да покушате да тражите неко друго место где бисте се сакрили јер вас немачке патроле траже на све стране...

Како су сазнали да се он жив извукао из авиона, то човек није знао да му објасни.

Малиновски је провео у винограду још један дан и следећу ноћ. Бол у но-

његових синова попео се у кола. Они су преко њега набацали сено и кренули ка граду. Затрпан сеном, Малиновски је једва ди-сао. Сваки пут кад су се кола заустављала и кад би чуо кораке, претрнуо би од страха.

Најзад, после дугог дрмусања и клопања по неравној друми, кола се зауставише и неко поче да скида сено. Малиновски чу глас свог домаћина који је нешто жучно објас-

лица. По свежем ваздуху који је у једном тренутку осетио знао је да га возе негде напоље, затим опет унутра. А онда је изгубио свест. Кад је неколико часова касније дошао к себи и осврнуо се, имао је шта и да види: свуда око њега налазила су се колица с мртвим немачким војницима. Очигледно, негов пријатељи су пронашли место где ће га сакрити: тешко да ће било коме пасти на памет да га ту потражи.

ДВАДЕСЕТ ДАНА У МРАКУ

Малиновски је изгубио сваки појам о времену. По некад су се врата мртвачнице са шкрипом отвара-ла и болничари би изгубили или упурали понека колица. Сваки пут он је страховао да га не открију. Ужасно му је сметао смрад тела која су се распадала, тежак мирис антисептичних средстава и студен која му се увлачила у кости. С времена на време појавила би се старија болничарка која му је доносила по мало хране и лекове који су бол у нози чинили подношљивим.

Млади Пољак је већ почео да мисли да се више никад неће извући из мртвачнице кад му је, двадесетог дана, болничарка саопштила да ће га за неколико часова изнети напоље, али да мора бити стрпљив. И заиста, предвече му је донела неко одело које је набринуо обуклао. Пошто се уверила да никог нема у близини, одвела га је до мале капције у зиду где га је чекао његов познаник из Покрета отпора који га је отпустио до железничке станице у Лижу.

Била је то тек прва станица за бекство коју су људи у Покрету отпора припремали последње две недеље. С лажним исправама Малиновски је преко Врисела стигао у Париз, затим у Шпанију и преко Гибралтара успео да се врати у Енглеску. У своју јединицу стигао је у пролеће следеће године, тама-на време да узме учешће у искрцавању савезника на обале Француске.

О. В.

зи постајао је све јачи. Предвече трећег дана појавио се човек, члан белгијског Покрета отпора, и помогао му да се пребаци до усамљене фарме, два километра даље од винограда у којем се дотле скривао. Пошто је појео неколико кашика вреле супе, Малиновски замоли свог домаћина да му превеже ногу. Али, када се следећег јутра пробудио, више није могао да је покрене: нога је била натечена и модра. Очигледно гангрена. Знао је да нема ни најмање изгледа да преживи ако му се хитно не укаже лекарска помоћ.

ОПЕРАЦИЈА УЗ СВЕЋУ

Његов домаћин је одлучио да га сакрије у кола натоварена сеном и тако га превезе до болнице у Ишту. Један сат касније Малиновски је напустио кућу и уз помоћ сељака и

навао. Готов сам, помисли, сигуран да их је открила нека немачка патрола. Али он уместо немачког стражара угледа човека обученог у бели мантил. Био је то лекар.

Следећих 60 минута, док је лекар својим вештим прстима испитивао рањену ногу, били су вероватно најтежи у његовом животу.

Уз помоћ неколико инструмената лекар је тражио по рани комадиће гранате. Малиновски је стегао зубе настојећи да не врисне од ужасног бола. Лекар, на жалост, није могао да му да никакво средство за умирење. Тешкоћу је подносио и то што је радио при слабом пламену парафинске свеће.

Кад је рана била очишћена и завијена, Малиновски је лежао непомићно, бледог лица, изгрижених усана. Ништа више није осећао, нити је могао да се покрене. Видео је како га подижу и стављају на ко-

селили су се по америчком континенту, тако да их данас има свуда у САД, па чак и у Канади. Прича се да је и бивши председник САД Кулиџ био њихов потомак, а могуће је да је његово презиме раније гласило Кулић или Куцић. Неки други постали су конгресмени и сенатори, а рачуна се да их има можда и 2 милиона!

Све ово, каже капетан Иво Шиншевић на крају, требало би још проверити, а пре свега пронаћи књижицу о Хрватским Индијанцима о којој је писао Јосип Пуцулић и која би, можда, бацила још светла на ову занимљиву претпоставку.

М. Крстуловић

ДВАДЕСЕТ
ГОДИНА
НЕЗАВИСНОГ ТУНИСА

КАКО ЗАРОБИТИ КИШУ

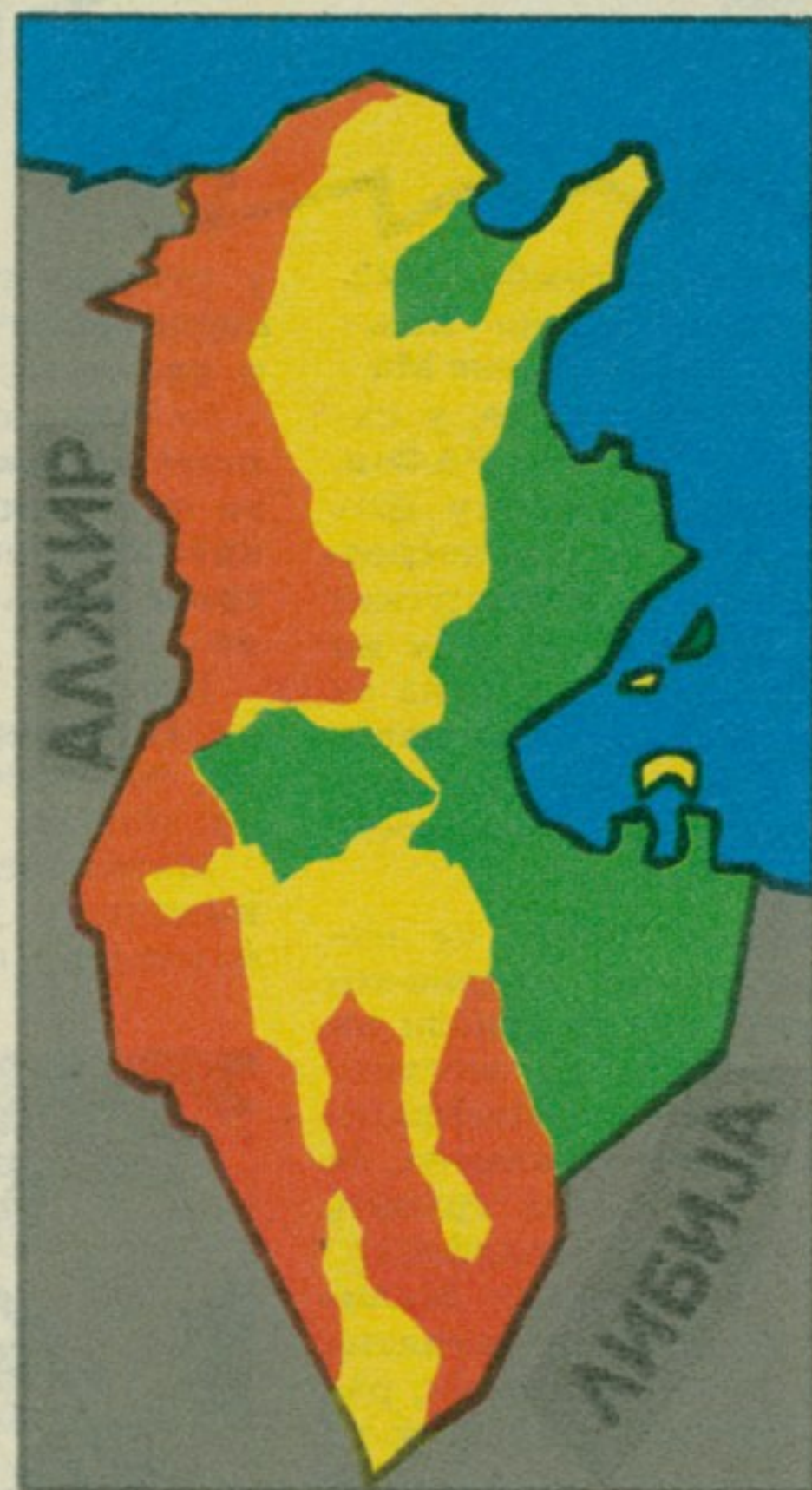
Тунис је најмања северноафричка држава. Због свог положаја кроз 2500 година претurio је много крвавих окршаја. Феничани, Римљани, Вандали и Византинци заузимају десет првих векова његове историје. Сви они долазе преко мора и живе углавном уз море, све до оног дана када се на истоку кроз пустињу зачуо топот арапских коња који је најављивао једну од највећих про-

мена у повести света. Нико није ни слутио да ће моћну и тешку византијску управу пољуљати реч једног арабљанског чобанина и да ће она надјачати глас свих моћних византијских свештеника. Године 670. исламски колонизатори стижу и у земље које називају Ифрикија (Африка). Ту, на некакном земљишту, на рубу пустиње, они подижу своју престоницу, тржницу, уточиште опасно

тврђавом Керуан. Византинци, а и непокорни староседеоци Бербери супротстављају се тој најезди, али то су њихови последњи трзаји. Арапске колоније се множе брзо и ускоро се рађа један потпуно арапски град, Тунис. Његово име значи отприлике „место које је лепо и пријатно“. Мада ће будућа

држава по њему добити име, он није постао њен главни град: то је и даље био Керуан, који је претрпео све сукобе око власти, све успоне и падове арапске културе и филозофије. У њему су се од 7. до 16. века смењивале династије Аглабида, Зирида, Хафсида, све док нису дошли Турци, па Шпанци, па опет Турци... Онда је, на крају 19. века, Француска одлучила да убудуће „заштити“ Тунис од даљих превирања и 12. маја 1881. потписан је уговор о протекторату... Тридесет година касније туниски народ је почео да увиђа да му заштита туђина наноси више штете него користи, али проћи ће још неколико деценија до коначне слободе. Тачно у 17 часова и 20 минута 20. марта 1956, одјекнуле су у француском министарству иностраних послова речи:

„Француска свечано признаје независност Туниса. Одатле произлази да уговор потписан 1881. године више не може управљати француско-туниским односима!“ У Паризу је тог дана падала киша. А у Тунису, главном граду Туниса, сунце је доприносило општем слављу. У граду који је до тада као лењиром био подељен на два дела, стари — арапски и нови — француски, све је врвело од одушевљења. Главна туниска авенија добила је име председника Бургибе, а кроз Француску капију на њеном крају која води у најстарији део Туниса, Медину, Тунижани су почели да пролазе у оба смера. Данас је Тунис понос својих житеља: Медина је постала туристичка атракција, а од 5,5 милиона Тунижана, готово милион живи у главном граду.

5 Умивени град на мору, то је оно што човек помисли када после других места види Монастир, родни град председника Бургибе. У њему су чак и древне зидине обновљене „свежим“, белим каменом, а унутра, између четвртастих и округлих кула одржава се нека врста туниских летњих игара: у топлим ноћима, звук, боја и покрет стапају се у јединствено шаренило афричко-арапске уметности, док се о подножје зидина разбија море...

4

А од палмине коре и лишћа праве се корпе, асуре, шешири... Ово је Ђерба, острво које због његове лепоте и бујног растинја неки називају „афричком „Полинезијом“, други, опет, „зачараном земљом“. И Одисеј, се кажу, на њему дуго задржао а Ђерба и данас личи на нестварни свет из бајки из „Хиљаду и једне ноћи“.

Кроз полупустињу, прошарану једино иновским кавтусима, нови пут повезује Монастир са Керуаном, али, каква разлика! Чувајући француски писак Монтерлан рекао је да се овај град „уздиже на белој песку као чудо“. Ипак, Керуан или „утврђени град“ данас више не личи на чудо у пустињи као у Монтерланово време! Пре десетак година путника би изненадио приказ око градских зидина: стотине, хиљаде људи вредно је радило на сушној земљи и — никли су цементирали базени широки и дугачки по сто метара. Они су задржавали воду спречавајући да жедна земља прогуте сваку кап ретких кишних капља. Тако Керуан данас има зеленило око својих зидина од цигле...

1 Од пустињске земље, палмовог дрвета и вуне камила и оваца, веште руке туниских занатлија уметника праве најлепше сплетове арабески и боја: средиште грнчарства је Набел, место на медитеранској обали. Не праве се само ћупови, него и други предмети, као керамичке плочице које понекад украшавају читаве зидове творећи својеврсне слике!

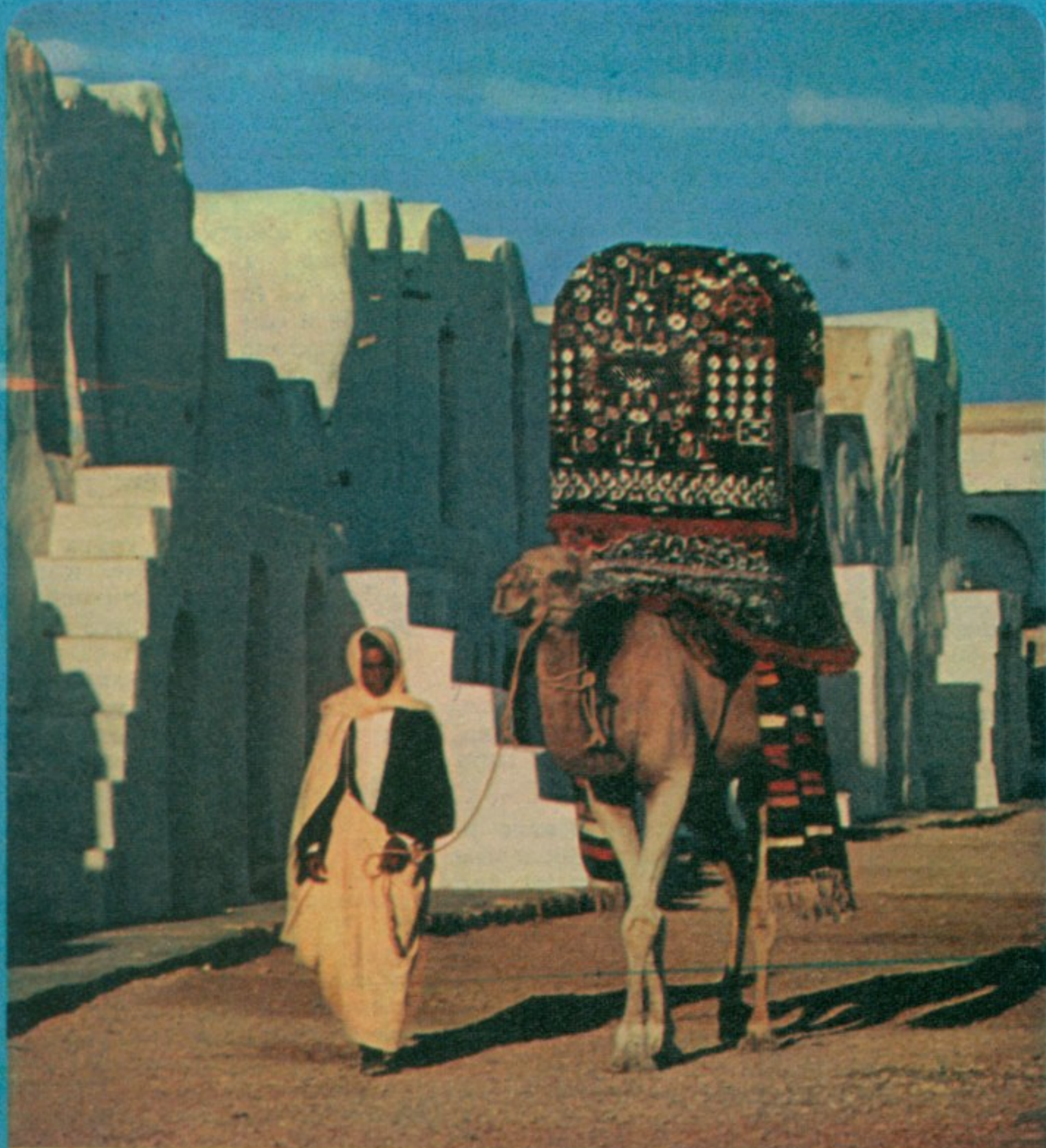
2

Хитри женски прсти и данас ткају дивне ћилиме, често радећи напамет и најкомпликованије шаре, онако како су научиле од својих баба и прабаба. А продавац у суку понекад најлепши тепих рашири преко улице: „Што се више гази, све је бољи!“ — уверава он из свег гласа чак оне који и не помишљају да га купе...

3

У унутрашњости земље, уметност као да следи вреће боје пустињске земље: куће су украшене „чипкама од цигле“. Такав је Тозер, главни град Ђерида, палмове оазе усред пустиње...

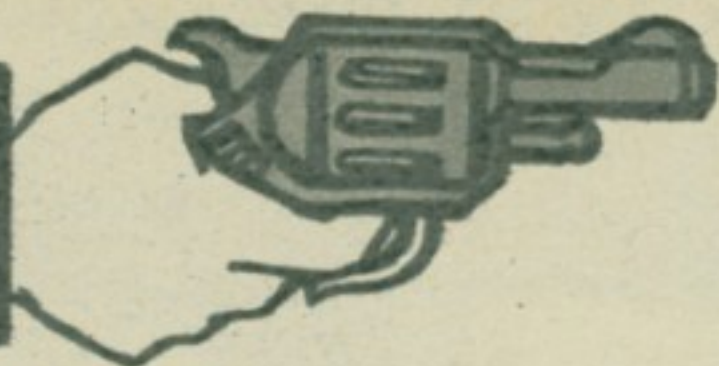
7 За ове куће у Набелу, на обали мора, тешко би се могло рећи имају ли само двадесет, или две хиљаде година! Али, као и у Керуану и свим осталим градовима и селима, све куће су беле. Блиставо беле на афричком сунцу, са плаво обојеним вратима: бело је боја која означава мир, а плава гостопримство.

8

Из времена пунских ратова и римских освајања потиче и овај разрушени храм у Тубурбо Мајусу. Један мраморни Јупитер разmrскане главе лежи у близини, а трава расте између дрвеног камења — тако изгледају археолошка места у којима се шест давних векова римске владавине још задржавају између напуклих стубова. Од Тубурба до главног града пут води кроз богату житницу: у доба жетве, класје се злати унедоглед...
Текст: М. Крстуловић

ОБРАЧУНИ У ПОДЗЕМЉУ

Над се пред полицајцима појавио снажан човек с омиљном на лицу, било је јасно да трани навгу. Напоо је већ следећег тренутка...

РОССОВО ВАТРЕНО КРИШТЕЊЕ

Једне априлске вечери, у пролеће 1971, бостонски полицајци Денис Рос и Питер Мјуз кренули су у редовни обилазак своје четврти. Улазећи у патролни „бјуик“, Рос, који је имао само 26 година и тек неколико месеци полицијске службе, рече старијем, искусном Мјузу:

— Нисам се баш наспавао данас, беба је плакала цело пре подне...

— Чединајца не зна за умор — поучавао га је Мјуз — ноћно дежурство је исто што и дневно, те увек имај на уму.

Рос није ни слутно да ће баш те, на изглед мирне вечери доживети ватрено криштење!

ПИШТОЉ НА ГРУДИМА

Првих неколико часова није се догодило ништа значајно. Када је прошла поноћ и кад је чак и Мјуз мислио да ће им ово ноћно дежурство мирно протећи, наишли су, у једној од озлоглашених бостонских улицица, на огроман камион, паркиран тако да је закрчио готово цео коловоз. Возач се, очигледно, налазио у оближњем бару „Келис“, омиљеном састајалишту људи из подземља. Када су полицајци крочили унутра, запахнуо их је об-

лак устајалог дима и мирис јевтиног вискија. Сва лица се истовремено окренуше према њима, нека подсмешљиво, нека дрско.

— Чији је камион паркиран испред улаза? — упита Рос.

Нико се и не помери. Рос понови питање нешто строжијим гласом. Али, нека се лица само развукосе у осмех. Овде је владала завера ћутања, добро познати закон подземља.

— У реду — рече Рос — онда ћемо морати да позовемо шлеп-службу, а то ће некога коштати лепих пара!

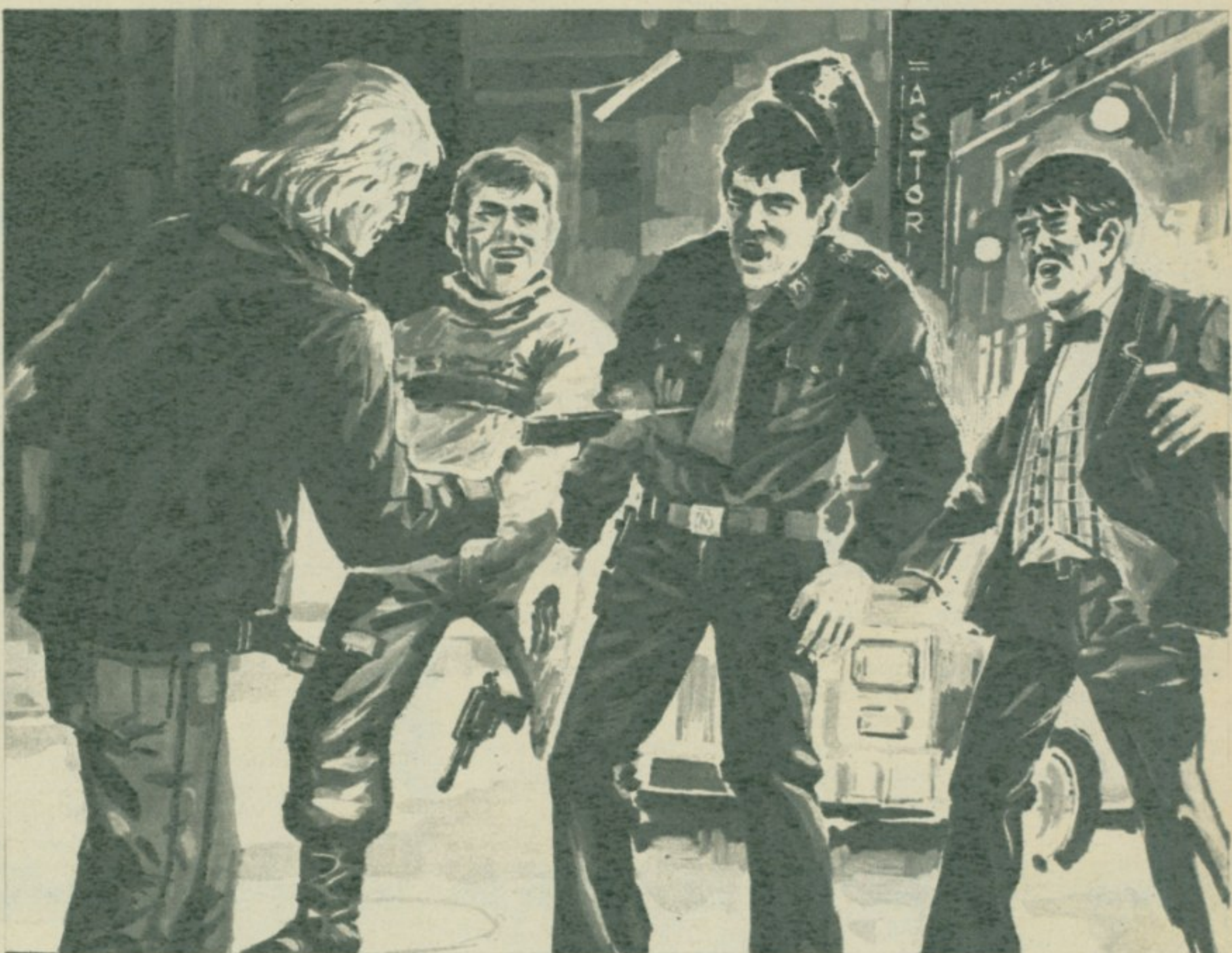
Полицајци се окренуше да изађу. Тек што су крочили напоље, један онизак али снажан човек са ружним ожиљком на лицу појави се на арајима. Мјуз га је запазио још док су били унутра. Седео је за шанком и све време није се ни померио.

— Ја сам возач — процеди он гледајући дрско у полицајце, са рукама на опасачу. Био је припит и смеш као се очито не страхујући од људи у униформи.

— Морате да померите камион — рече му Рос одлучно али учтиво. — Овде није дозвољено паркирање.

— Ма немојте! — искази се пијанац и опсова полицајце.

Било је јасно да тражи

кавгу. У следећем тренутку већ је покушао да нападне Роса песницама. Али се овај одмах снашао и одбио ударац. У исто време из бара су се појавила још двојица, као по договору. Даље, зна се.

Можда би полицајци и успели да их савладају, да један од нападача неочекивано није извукао пиштољ! Уперио га је Мјузу у груди и без размишљања повукао обарац. Мјуз се срушио на плочник а Рос се осврну и појури колима да позове помоћ. То је било прво што му је пало на памет, јер сам против тројице није могао ништа. Из бара је одмах почео да се скупља свет.

За то време Рос је успео да се докопа микрофона, али није могао ништа да јави: био је то стари тип радија којем је било потребно неко време да се загреје. А нападачи су већ прилазили. Двојица су шче пала Роса за рамена и он, тада, готово инстинктивно, посегну за службеним пиштољем, први пут.

Било је касно! Осетио је како губи свест. Последње чега се сетио било је јако зујање у ушима, а пробудио се на часак у неким колима, па после тога тек у болничкој соби!

НЕОЧЕКИВАНИ ТРАГ

Рос, срећом, није био тешко рањен и ускоро је могао својим колегама да пружи све потребне податке. Описао је цео догађај и нападаче. Мјуз је прошао много горе: метак му је пробио једно плућно крило и једва су му спасли живот.

Али, тек сада су настали проблеми: сва тројица нападача као да су у земљу пропала! У Келисовом бару, разуме се „нико ништа није знао“, а камиона и човека са ожиљком нигде није било.

Чим се опоравио, Денис Рос је и сам почео да трага за нападачима. Без успеха. Једино што су истраживачи успели да сазнају име власника камиона, али то им ништа није помогло: камион је оне вечери био украден.

Десет месеци истрага је тапкала у месту, и када су већ сви изгубили наду да ће икада ухватити нападаче, неочекивано се појавио траг. У Њу Орлеансу се догодио готово исти случај! Опет је неки човек са ожиљком дрско изазвао полицајце. Опет је избила туца, па пуцање. Али овог пута полицајци су имали више среће и успели су да савладају и приведу кривце. Чим су савршени подаци и фотографије, било је јасно да се ради о истим лицима, силеџијама који се свете полицији због ранијих лежана у затвору.

„Возач“ се звао Џозеф Рок, а његови помагачи Док Торп и Ники Брукс, све старе „птичице“.

Питеру Мјузу извађено је цело плућно крило због чега је морао пре времена да се повуче из службе. До био је инвалидску пензију.

М. К.

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШИХ НАРОДА

БРЗОНОГА ПОШТА

У Србији за време Милоша Обреновића, у време када нису били познати ни телеграф ни телефон, поштоноше су били татари. Изванредни јахачи, физички веома издржљиви, на араберима, расним коњима, даноноћно су хитали друмом Београд — Цариград или Крагујевац.

У пратњи татара ишла су и двојица суруџија водећи коња за случај да се коњу татарина догоди нека незгода. На путу су се налазиле мезулане (путне станице) где би се татару заменио коњ а сн мало предахнуо. Међутим, кад су у питању биле хитне поруке одмора није било.

Поштоноша би само променио коња и наставио.

На путу татарин није штедио ни себе ни коња. Виком и канџијом сатирао је коња, али често је на удару канџије био и пролазник који би се нашао на путу. Ни суруџије нису биле поштеђене бича.

Најбољи татари добијали су титулу татар-аге. Брзина којом су преношене поруке и данас запањни. Тако је пут од преко 1000 километара од Цариграда до Београда српски татар-ага Инџе преваљивао за четири дана. Јованчи Спасићу требало је од Цариграда до Крагујевца само пет дана. Татар Богдан је са копијом фермана појахао из Цариграда 27. августа 1830. године а сјахао пред Милошев коњак у Крагујевцу 1. септембра.

Татари су дуго година остали појам брзине и тачности.

Dik
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЉУДИ СА ДВА ЖИВОТА

Н оћ се проламала из безумљеним крицима, ледена вода океана гутала је у своју бездану утробу јауке давленика.

Петнаестогодишњи Стојан Додолковски је већ био обамро. Безуспешно је покушавао да се ослободи воде која му је навирала у уста, нос, уши. Гломазне ципеле су га вукле на дно. Хтео је бар њих да се ослободи, али је био исцрпљен и једва се одр-

МАКЕДОНАЦ НА „ТИТАНИКУ“

— МИЛОСТ, ГОСПОДО! МИЛОСТ! — МОЛИО ЈЕ 15-ГОДИШЊИ ПАСТИР СТОЈАН ДОДОЛКОВСКИ. АЛИ, НИ У ЈЕДНОМ ЧАМЦУ ЗА СПАСАВАЊЕ ЗА ЊЕГА НИЈЕ БИЛО МЕСТА.

„далеком и богатом земљом“.

Почетком априла стигао је у енглеску луку Саутемптон. Рекли су му да одатле иде брод за Америку. Радећи као лучки радник успео је да заради новац за карту и 11. априла укрцао се на пароброд „Титаник“. Био је то до тада највећи пароброд на

упознао и спријатељио са неким Македонцима тако да му је време брже пролазило. Осећао се и некако сигурнијим у друштву земљака.

Пароброд се налазио у близини острва Њуфаундленд кад је одједном, у ноћи без месечине, јек бродских машина надјачао узвик са јарбола:

већ читав ледени брег. Удар је био силовит. Осматрач се стрмоглавио са јарбола у море. Први официр је ударио главом у кормило и остао непомицан да лежи. Сви који су спавали у креветима буквално су поиспадали. За тренутак је настала пробна тишина. И машинска постројења као да су стала. А онда се тишином ноћи разлегао јак. Путници су се растрчали покушавајући да спас нађу изван кабина. Нико није знао шта се догодило. Паника је завладала и међу члановима посаде.

ПРЕКО ПАЛУБЕ

Неколико најприсебнијих официра оишло је са конструктором „Титаника“ инжењером Адријусом у потпалубе да провери да ли је ледени брег пробио дно. У дужини од 90 метара леви бок корита био је распорен пробишци при том пет непропусних комора. Било је очигледно да трансатлантском цину нема спаса. Само је питање времена када ће „Титаник“ отићи на дно.

Са 42° северне ширине и 50° западне дужине радио телеграфиста Филипс послао је у етар позив за помоћ. Почела је акција спасавања путника. Чамца и појасева за спасавање није било довољно.

Петнаестогодишњи пастир из Македоније је изгубљено тумарао по пароброду који је тонуо. Као и остали, покушавао је да се докопа неког чамца или појаса за спасавање. Међутим, у чамцима је било места само за путнике прве класе — за бродовласнике, за важне личности и богаташе. Стојан је изгубио везу и са земљацима који су нестали у справичном метежу. Галама, јурњава, гурање, отимање за појасеве. Чак су и столице изношене из кабина јер су и оне представљале неку наду у овој ноћи без наде. У тренутку бујица успаничених гурнула је преко палубе Додолковског. Од додира црне, хладне воде он се укочи и почео да тоне.

Зар овако да завршим — освести га мисао. На срећу, на брзом Вардару

је научио да плива и то му је сад помогло. И по троје се грчевито држало за један појас за спасавање. Други су се окачили о полураспаднута врата, столице, бурад.

РУКА СПАСА

Одгурнут од чамца за који се био ухватио. Стојан је изгубио сваку наду. И онага је била на измаку, а вода га је вукла у своју дубину. Кад га је после извесног времена нешто снажно шчепало за косу и раме, помислио је да то је крај. Међутим, тренутак касније осетио је да му тело више није заробљено водом. Лежао је на нечем тврдом. Кроз полуслепљене капке угледао је неколико људи.

Једна рука спустила се на дечаково лице и помиловала га. Речи није разумео али је приметио исцрпљено лице на којем је за тренутак заиграло нешто налик на осмех. Било је то лице његовог спасиоца Лоуа.

Лоу је био официр палубе на путничком броду „Карпатија“ који је био најближи „Титанику“ у моменту када је телеграфиста послао позив у помоћ. Пуном паром запливао је ка месту недрехе, али „Титаник“ је потонуо у 2,20 изјутра а „Карпатија“ је стигла двадесетак минута касније.

Од 1455 путника и 903 члана посаде Лоу и његови другови успели су да спасу 489 путника и 202 члана посаде. А осталих 1667 — остали су вечити заточеници огромне плаве гробнице.

После неколико дана „Карпатија“ је са преживелим бродоломницима упловила у њујоршку луку чије је докове закрчила маса од неколико стотина хиљада људи. Сви су желели да виде и чују преживеле.

Стојан Додолковски је, највише захваљујући томе што је био један од бродоломника са „Титаника“, одмах добио посао у једној фабрици конзерви. Тако је почео његов печалбарски живот у „обећаној земљи“.

А. И. Јовановски

жавао на води. А око њега хаос. Дозивање на неком неразумљивом језику. Да ли је то крај? Крај не само наде да ће стићи у „обећану земљу“ него и крај животу? Не, има још наде! Недалеко од њега пролазио је чамца. Ово је спас. Само још да викне гласно да га чују. Успео је да се докопа ивице чамца.

— Милост, господо! Милост!

Одједном га неке руке немилосрдно одгурнуше. Био је поново сам, препуштен халацљивој води...

С. О. С. У ПОНОЋ

Посна земља македонског села Чучер, у близини Скопља, није пружала често ни оно најнеопходније за живот. Глад је била стални гост у већини домова. Суочен са суровом стварношћу гладног дома а привучен примамљивом причом о „обећаној земљи“ Америци, петнаестогодишњи пастир Стојан Додолковски се једног зимског дана 1912. године отиснуо у потрагу за том

свету, власништво британске компаније Вајт Стар Лајн. Ово му је било прво путовање.

Брод је био пун. Било је ту свих језика и нација, господе и печалбара. У трећој класи Стојан је успео да нађе кут за себе.

„Титаник“ је грабио бескрајним океаном већ четврти дан. Стојан се

— Пред нама је санта леда. Санта ледааа...

Било је 23 часа и 40 минута. Први официр се за тренутак укочио, а одмах затим дрекнуо колико га грло носи:

— Кормило на лево! Нее! Стој, пуном паром назад!

Већ је било касно. Пред бродом није била санта

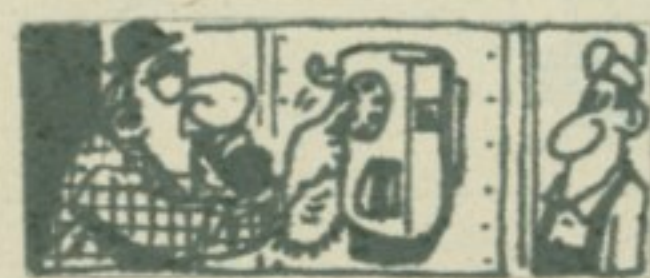
СТОП ЗА ВАРАЛИЦЕ!

У нашим јавним говорницама притиском на ручицу аутомат избацује убачени новац ако се веза не добије због тога што је линија заузета или саговорник није код куће.

Међутим, у Енглеској је коришћен друга чији систем. Наиме, уколико говорник не би добио везу, окачио би слушалницу и на бројчанику изабрао одређени број. Тада би службеник у централни, имајући поверење у говорника, помоћу специјалног уређаја из бацивао из аутомата убачени новац.

У последње време број говорника који су тражили повраћај то-

боже убаченог новца толико се повећао да је изазвао сумњу код поштанских службеника. И заиста, убрзо је откривена група дечака и девојчица који су на тај начин олако долазили до цепарца. За

то је одлучено да се новац убудуће враћа само онима који службенику у централни дају своје име и тачну адресу. Резултат: већ сутрадан број оних који су тражили повраћај новца умањено се за 70 процената.

Док се налазио испред трактора којим је обрађивао земљу, у жаркој области Чулија Крика у Аустралији, млади радник Шандор Марус није приметио када је снажна машина изненада сама кренула иза његових леђа. Трактор га је оборио на земљу, прешао преко њега и зауставио се неколико метара даље. А Шандор је остао непомицно да лежи са изломљеним грудним кошом и сав у крви. Није постојала никаква нада да ће га било ко пронаћи јер је његово имање било удаљено десетине километара од најближе куће.

Ипак, све то видео је Бурри, пас кога је Шандор неколико месеци раније пронашао изгладнелог и измрцвареног у близини своје куће. Чим је схватио да се нешто необично догодило његовом газди, Бурри је одмах дотрчао и почео да му лиже окривљено лице. А затим је сео поред њега и дуго и жалосно завијао.

Читавих седам дана Шандор је лежао на земљи неспособан да се покрене. А за све то време Бурри је стајао изнад његове главе окрећући се увек тако да сенка пада укресаном човеку на лице. Сем тога, кад би га растеривао је орлушине и врале а свог газду је напуштао само да би се на брзину напио сакупљене воде која се налазила у лавору, испред куће удаљене око 200 метара.

После дуготрајног мировања Шандору су мало уминули болови па је почео да пузи према својој кући. Али, она је била превисе удаљена за његово исцрпљено тело. И већ када је помислио да ће умрети од жеђи, зачуо је необичне звуке: као да неки метални предмет удара о камење. Тада је угледао Буррија како према њему вуче лавор пун устајале воде.

То је трајало неколико сати или се бар тако чинило Шандору јер је пас морао да прекида свој посао и растерује птице. Најзад је успео да довуче лавор до свог газде и неколико гутљаја загађене воде спасио су Шандору живот. Сутрадан су га пронашли његови суседи који су се већ били забринули што се дуго не појављује у граду. Одмах су га пребацили у болницу и док је несрећни младић још био на лечењу, аустралијско друштво за заштиту животиња одлучило је да Буррију додели — медаљу за верност.

ПУДЛИЦА У ЗАТВОРУ

Одвек су те четвороножне животиње биле највећи пријатељи људи. Пас је остајао поред човека у најтежим ситуацијама захваљујући му, макар им својим присуством за милозаније и храну коју је примио. У многим градовима света због тога су за ове пожртвоване псе и званично утврђене награде — медаље за верност које се сваке године додељују „најпримернијим псима“.

Сконбиду ће чекати

Недавно је у малом месту Базас на југу Француске, на тргу пред зградом општине, одржана необична свечаност. Градоначелник, обучен у тамно одело, пришао је подијуму и свечаним гласом објавио:

— Позивам Дика, Леа и Боба да се појну на подијум...

Када су се из гомиле из-

прозору или у дворишту. Све док овај, после три године није изишао са издржавања казне.

НИКОМЕ ВИШЕ НЕ СМЕТА

Други пас, Лео одувек је живео у предграђу Париза.

ТЕК КАДА ЈЕ НИКОЛО ЗАКОРАЧИО ПРЕКО ОГРАДЕ МОСТА, ЊЕГОВ ПАС ЈЕ СХВАТИО ШТА НАМЕРАВА И КАО ПОБЕСНЕО ПОЧЕО ДА ГА ВУЧЕ ЗА КАПУТ И ПАНТАЛОНЕ.

Имао је осам година када га је мајка његовог господара узела на крило и плачући му саопштила:

— Нашег драгог Пјера прегазио је ауто...

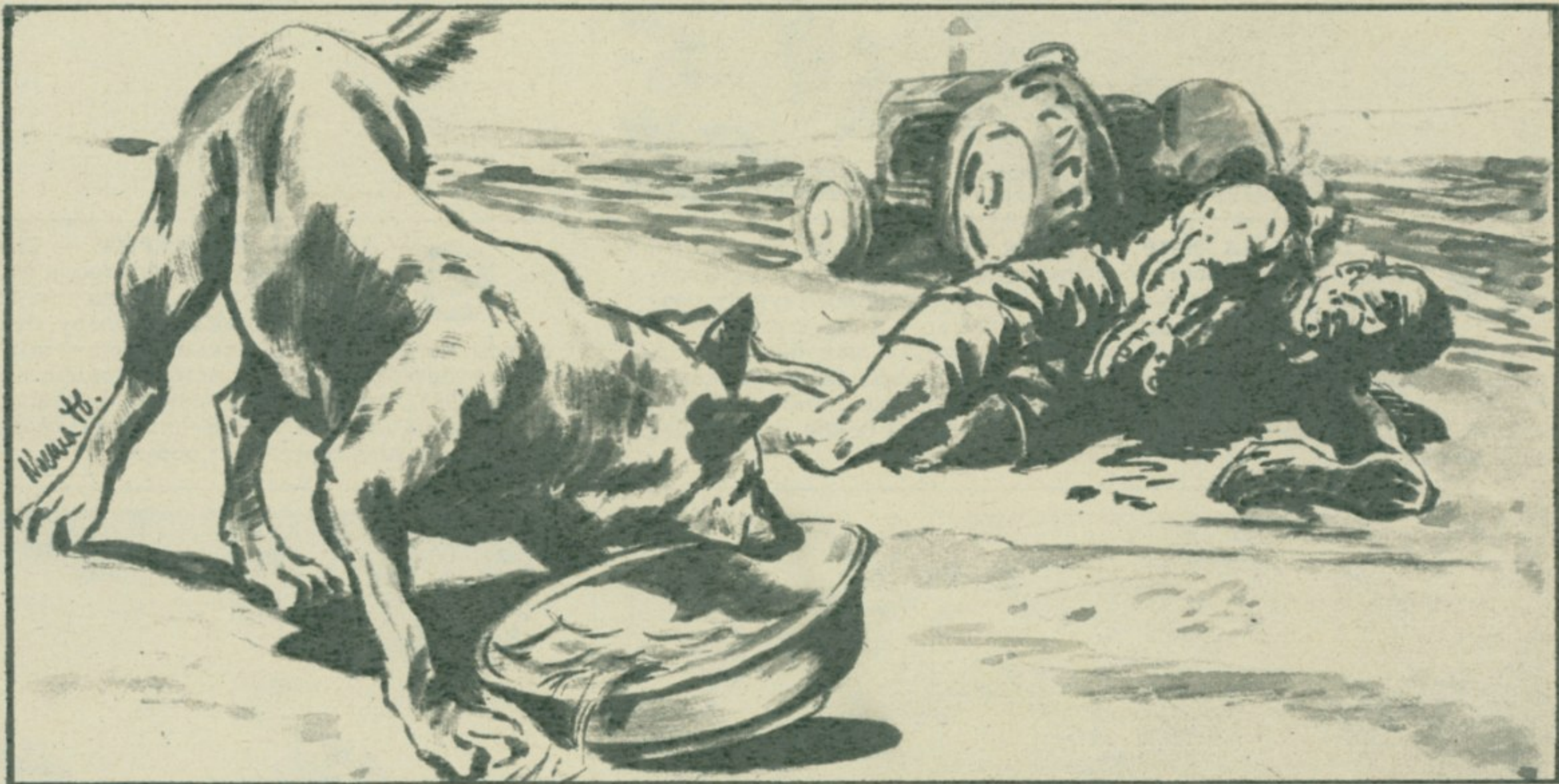
Пас није могао да разуме шта му то усплахирила же на говори али је тек следећег дана, када његов газда није дошао кући, схватио да се нешто догодило.

Од тада је прошло више од две године. Све то време Лео је проводио испод Пјеровог кревета, а око 8 часова увече, када је он обично долазио кући, увек је трчао према вратима. Ни данас не напушта кућу, ни када не лаје а једе и пије само кад му неко да.

Бобова историја је нешто друкчија. Њега је неки човек купио на пијаци за кутију цигарета. Једне ве-

чери дуго га је чекао да се врати с посла али узалуд. Зато је Боб изишао на улицу где је испод дрвета одакле је имао најбољи поглед остао данима надајући се да ће се његов газда ипак вратити. И заиста, после три месеца он је стигао из болнице где је лечио преломе после саобраћајне несреће.

А мали Сконбиду, кудравни љубимац Никола Фетија из Напуља, био је осам година његов верни пратилац. Ипак, исто је толике године провео с њим, није приметио да се газди дешавају тужне ствари: изгубио је посао, растао се од своје жене, мајка му је умрла... Све то Николо није могао да поднесе па је једне вечери принео устима чапу напуњену неком мутном течношћу. Мали пас никако није хтео да му дозволи да је испија, толико је лајао да му је чак и пена пошла на уста. Тада је Николо изишао из куће и упутно се према оближњем мосту у Сконбиду је радосно трчао за њим верујући да га води у шетњу.

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

СЕЛО БЕОГРАД — УСРЕД ТУРСКЕ!

Турци су заузели Београд 29. августа 1521. године. Одмах по уласку у град Турци су један део православног становништва протерали и населили чак близу Цариграда. Тако је никла Билиград — нахија између Златних и Сливских врата. Београдски досељеници основали су иза Бујукдера село Београд. Протерани Београђани понели су са собом мошти св. Петке и још неке реликвије. У новој средини бавили су се уобичајеним пословима, а имали су и дужност да обезбеде пијаћу воду за варош и околна насеља. Због тога су били ослобођени пореза.

Тек кад је закорачио преко ограда, схватио је шта намерава и као побеснео почео је да га вуче за капут и панталоне. Али, то му није помогло...

Прошло је пролеће, дошло је лето, па зима а Сконбиду је упорно седео на гробу свог господара. Тек кад би му неко отворио уста и у њих гурнуо нешто хране, пристајао би да је прогута.

Од тог дана прошло је пет година а он је и даље упорно седео на истом месту и као некада чувао свог господара. А када се у касне вечери сате почињао дубоко да уздише или у сну да завија, сви су знали да већ остарела животиња у том часу сања свог господара. А недавно, када су редовни посетиоци гробља дошли да га нахране, нашли су Сконбиду како непомицно лежи преко господаровог гроба.

СМРТ СЕ НАДЛЕЖЕ

1

„РЕЦЕПТ“ ЗА МИР. — Људи су успели да реконструирати Семирамидине висеће вртове, дешифрирају хијероглифе, растумаче фисију урановог језгра, израчунају раздаљину од Земље до прве галаксије... Али, још нису успели да пронађу најпоузданији „рецепт“ за мир и век без рата! У свету се годишње даје преко 200 милијарди долара за наоружање, само да би се направило оружје које ће на најбржи начин моћи да уништи живот. А оно најубитачније је хидрогенска бомба која се све више усавршава!

2

ЛЕТЕЋЕ ЦИСТЕРНЕ. — Сваког сата, било да је дан или ноћ, са војних аеродрома у САД узлећу огромни бомбардери, названи „летеће тврђаве“ B-52, и натоварени хидрогенским бомбама облећу око Земље. На том свом рутинском лету они се ниједном не спуштају на тле већ их високо у ваздуху посебни авиони цистерне снабдевају горивом. Тако се 17. јануара 1966. године једна летећа цистерна приближила тврђави B-52, хиљадама метара изнад шпанске обале, да би кроз црево дугачко око 15 метара преточила гориво.

5

ЗЕМЉИШТЕ ЈЕ РАДИОАКТИВНО. — Следећег дана, око 10 сати пре подне, војници су из хеликоптера на обали угледали две бомбе које су вириле из малих кратера. Пуком случајношћу још истог поподнева пронађена је и трећа, која је само једним крајем вирила из земље. Гајгеровим бројачима је одмах утврђено да је околина око њих веома радиоактивна. Специјално обучене екипе утовариле су бомбе у камионе обложене оловом, јединим металом кроз који не пролазе гама-зраци, и авионима их поново вратили за Америку.

6

ГДЕ ЈЕ ЧЕТВРТА? — Али, трагање за највећом, четвртном бомбом чија је снага била шест хиљада пута већа од оне која је 6. августа 1945. године бачена на Хирошиму, остало је без резултата. Ни после три месеца нису успели да је пронађу. Једног дана шпански рибар Франциско Симо изјавио је да зна на којем је месту потонула огромна бомба. Американци нису „поверовали“, чак нису желели да провере његову тврдњу иако су до тада за безуспешно трагање утрошили око 100 милиона долара.

ПА НАД ЕВРОПОМ

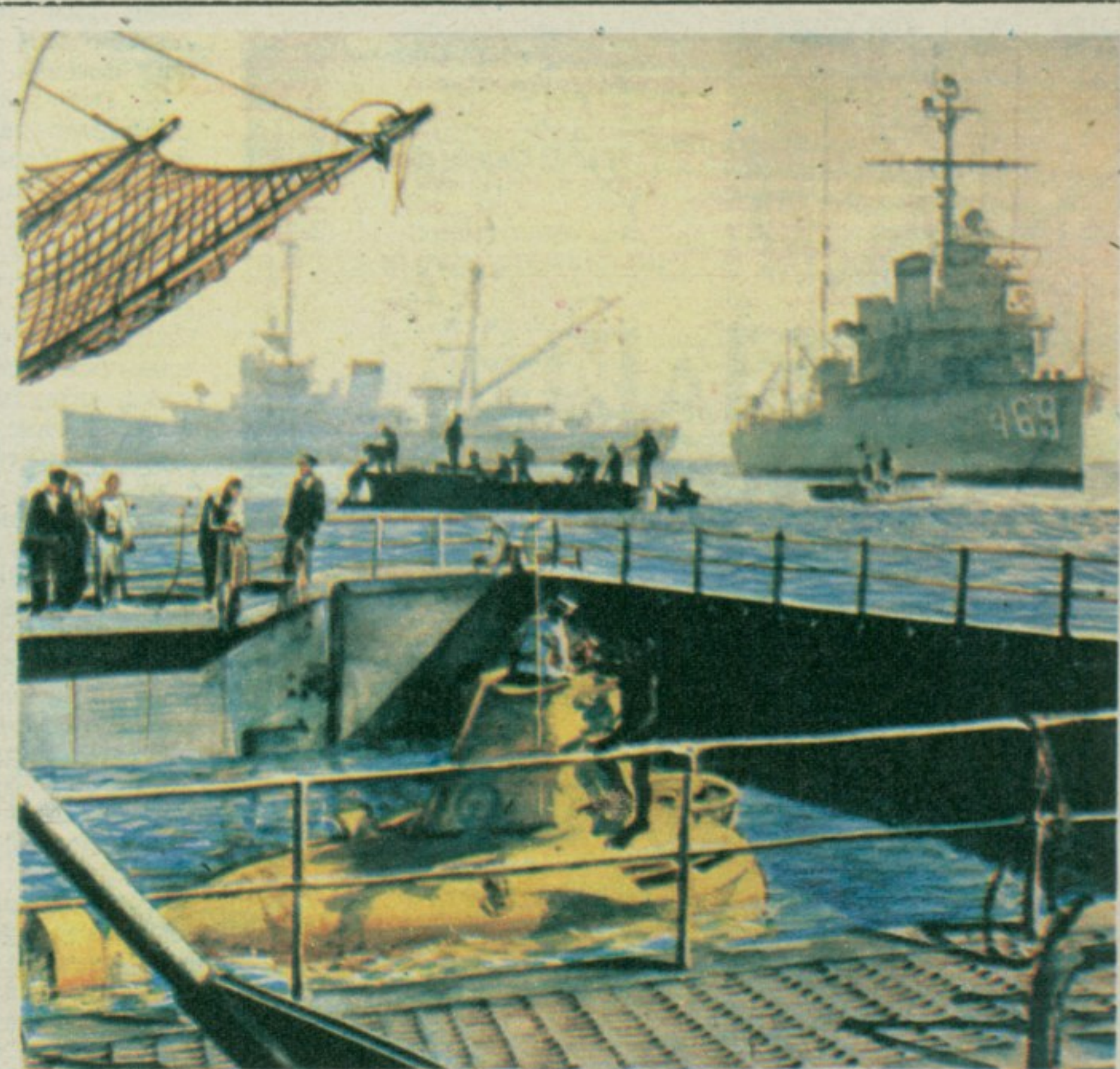

3

ТО СУ ХИДРОГЕНСКЕ БОМБЕ. — Становници шпанског града Паломареса изненада су зачули ужасну експлозију. А затим су на небу угледали зажарену лопту — авион цистерна се сударио са бомбардером у којем су се налазиле четири хидрогенске бомбе. На срећу, оне су испале из посебних лежишта и падобранима се спустиле у море и на копно. Тек када су Американци почели да траже „неке предмете“ за које су касније ипак признали да су хидрогенске бомбе, свет је сазнао како се велике силе играју њиховом судбином.

4

ПРЕТРАЖИТЕ СВАКИ КУТАК. — Тек што су делови авиона са седам погинулих чланова посаде пали на Паломарес, специјалне подморнице, бродови са најсавременијом опремом, посебне ронилачке екипе, људи жабе и војници почели су да претражују сваки део мора и копна. Касније је ангажована и Шеста флота, јер бомбе чији је омотач приликом судара авиона и њиховог спуштања на земљу био оштећен могле су сваког тренутка да експлодирају. То би био крај за милионе невиних људи широм Европе и Африке.

7

НАРЕЂЕЊЕ ИЗ КАСЕТЕ. — Франциско је одлучио да сам потражи бомбу. Малим чамцем испловио је на пучину, на одређеном месту бацио је мрежу и — успео њом да ухвати неки чврст предмет... Али, била је то мала касета која је такође испала из авиона а преко које је могло из америчког војног центра да се изда наређење о активирању бомби и почетку атомског рата. Тек после овог открића Американци који су данима деконтаминисали радиоактивно земљиште поверовали су у његову причу.

8

ШТА ЈЕ МОГЛО ДА СЕ ДЕСИ. — Тек 7. априла 1966. године бомба тешка око 5 тона извучена је из мора. А о ономе шта је могло да се деси да су атомске бомбе експлодирале на прагу Европе нико није смео ни да размишља. Смрт милиона људи била би ништавна према „убиству у будућности“ — осакаћеним генерацијама деце која би се, после озрачења њихвих родитеља, рађала са страшним дефектима, неспособна да проживе и своје детињство.

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА

Младић који се налазио на предњем седишту малог двоседа По-2 испред искусног инструктора падобранства Александра Станића приметно је дрхтао, знојио се и грчевито стезао ивицу кабине. За који тренутак требало је да искочи са висине од 800 метара али му се никако није мишло.

— Само храбро! Дубоко удахни ваздух — бодрио га је Аца. — Није ти први пут. Хајде, сад!

Блед, са крупним граш-кама зноја на лицу, младић је закорачио из авиона и полетео кроз ваздух. Уместо да испод летелице угледа отворену куплу падобрана, Аца је зачуо ужасан тресак. Већ следећег тренутка мали дво-крилац, направљен од дрвета и платна, почео је, вртећи се у круг, скоро вертикално да се сунаврати према земљи. Шта ли се то дешава, размишљао је Аца још прибран. За-што је после скока отка-зали командни уређаји? Тада се окренуо и угледао младића који је згрчен се-део на репу и сваког тре-нутка могао да изгуби рав-нотежу. Аци је све било јасно!

Приликом искакања, по-што се није довољно одба-цио од ивице кабине, пре-плашени падобранац се за-качио за командне жице које су са спољашне стра-не ишле дуж малог авио-на. И већ када је мислио да је све изгубљено јер се земља нагло приближава-ла, на висини од 80 ме-тара резервни падобран се случајно отворио. Младић се одлепио од репа авиона и нишући се полако, по-летео кроз ваздух. Осло-бођен терета, авион је по-чео да се пропиње али у

ПТИЦА БЕЗ КРИЛА

Када је падобранац Аца Станић, после принудног скока пропао кроз крошњу дрвета, старац који је испод дремао помислио је да је привиђење.

АЛЕКСАНДАР СТАНИЋ

том тренутку — реп му је отпао. Тако „осакаћен“ на-гло се сунавратио према земљи и Аци није ништа преостало него да и сам искочи из кабине.

Још док је отварао па-добран, схватио је да лети — кроз грање. Огромна, свилена купола прекрила је крошњу дрвета испод које је мирно спавао неки чича док су овце око њега пасле. Док се горе, у грана-ма, мучио да откачи везе, изненада пуче главни ко-нопац и Аца паде пред старца. Овај се прену, ско-чи и погледа га забезек-нуто. Је ли то човек или му се само привиђа?

Руке за
управљање

А „привиђење“ је одмах скочило на ноге и отрчал

да види шта се десило с младићем.

— Пилоти и падобранци никад не смеју да изгубе присебност — каже Аца Станић који је 1962. годи-не ради у „Клузу“ као пробни падобранац.

Ова фабрика конфекци-је је једина у Европи ко-ја производи и падобране, оне пилотске, десантне, спортске, за спуштање во-зила или конструкција мо-стова или оне за кочење спортских аутомобила или авиона. Иако те летели-це, како их у последње време називају, у ваздуху увек изгледају тако сићу-шне, оне имају површину од 50 до 2.000 квм, завис-но од намене и терета ко-ји треба да спусте на зем-љу. Падобрани су увек шарени, јер тако изгледа-ју лепше, како кажу њи-хови креатори, а они де-сантни или војни су „бо-је неба“ или терена на ко-ји човек треба да се спу-сти.

И наравно, чим се кон-струише нека нова врста падобрана, пре него што почне њихова серијска производња, они морају да се испробају. Аца Станић је први човек у нашој зе-мљи који је почео да се бави тим опасним, узбуд-љивим али увек занимљи-вим послом.

— Пре него што добијем падобран да га испробам, прво са њим „скаче“ дрве-на лутка, тешка око 80 ки-лограма. Тек када се ут-врди како се падобран „понаша“ у ваздуху, да ли је сигуран, колика му је брзина спуштања или ди-намички удар — отпор ваз-духа, преузима га и ска-чем с њим. То радим не-колико пута годишње — каже Аца. — На сваком падобрану постоје руке по-моћу којих се управља. Од њих воде конопци који су закачени за гуртне на-раменима, а повлачењем лево или десно падобран се окреће на жељену стра-ну. Једном се догодило да су гуртне приликом пако-вања биле укрштене. Када сам искочио из авиона, ко-нопци су ми притегли гла-ву а појас који се нала-зио око струка притиснуо ми је стомак. Нисам могао да дишем и да се ослобо-дим притиска па сам се на неколико метара од земље онесвестио. Чак је и та не-згода касније добро послужила — за ту врсту падо-брана морало се добро па-зити да се приликом пако-вања конопци за управља-ње не укрсте.

Од 1947. године Аца Ста-нић се бави падобран-ством. Учествовао је као члан репрезентације на светским првенствима, а

1950. године постао је свет-ски рекордер по броју ско-кова у једном дану: 50 пу-та је искочио из авиона! Читавих седам година, од 1949. до 1956, држао је др-жавни рекорд у скоку са задршком. Са висине од 5.000 метара искочио је из авиона, 52 секунде летео је као птица и тек на 1.000 метара од земље отворио је падобран.

Данас у фабрици у ко-јој ради, Аца примењује

тање терета, тако да се после употребе одмах ба-цају.

Најјефтинији падобран кошта 500 хиљада старих динара а најскупљи 10 милиона. И сваки мора да се региструје, добија свој број, а да би га неко купио треба да има посебну доз-волу. Она је потребна и за „туристичке“ који се тако-ђе производе у овој фаб-рици и служе за разоно-ду људи јер се привезују

своје стечено знање и ис-куство.

— Са једним колегом недавно сам испитивао но-ву врсту падобрана, — прича он. — Заједно смо искочили из авиона и по-сле десетак секунди скоро истовремено смо отворили куполе. Док смо летели кроз ваздух, био сам зане-сен: гледао сам у инстру-менте који су често тежи него и сама опрема, мерно сам време окретања, брзи-ну летења... кад одједном осетим јак трзај на раме-нима. Погледам горе и ви-дим свог колегу како, с ногама унапред, пролази кроз конопце на мом па-добрану, потпуно заокуп-љен послом, не примећују-ћи шта се дешава. Треба-ло нам је двадесетак секун-ди да се ответљамо. За нас то није представљало ни-какву опасност, само смо се нервирали због незгоде јер се могло догодити да необављеног посла слети-мо на земљу.

Падобран
од харџије

Данас се падобрани про-изводе и од целофана и то они који служе за спуш-

за аутомобиле или брзе мо-торне чамце.

— Чак сам испробао и те „знајене“ које ветар прво надува на земљи — каже овај четрдесет деветогоди-шњи падобранац. — За-тим мора да се потрчи за аутомобилом и тек када се купола потпуно рашири ви не се у ваздух. Са њим сам летео на висини од 200 ме-тара читавих 35 минута. Много је лакше летети уз ветар јер ако се иде обр-нуто онда брзина возила мора да буде двоструко већа.

Аца Станић ће ускоро да оде у пензију и тако ће постати први професионал-ни падобранац који је сти-пао у „мировину“. И-пак, искуство које је сте-као ни на небу ни на зем-љи пренеће тројници мла-ђих колега који раде у истој фабрици. О тешким и критичним ситуацијама које је имао у ваздуху рет-ко прича јер су то за ње-га обичне ствари, па зато вели:

— Они који никад нису искакали из авиона, мо-гли би да кажу да су то са-мо ловачке приче!

Забележила:
В. Јеренић

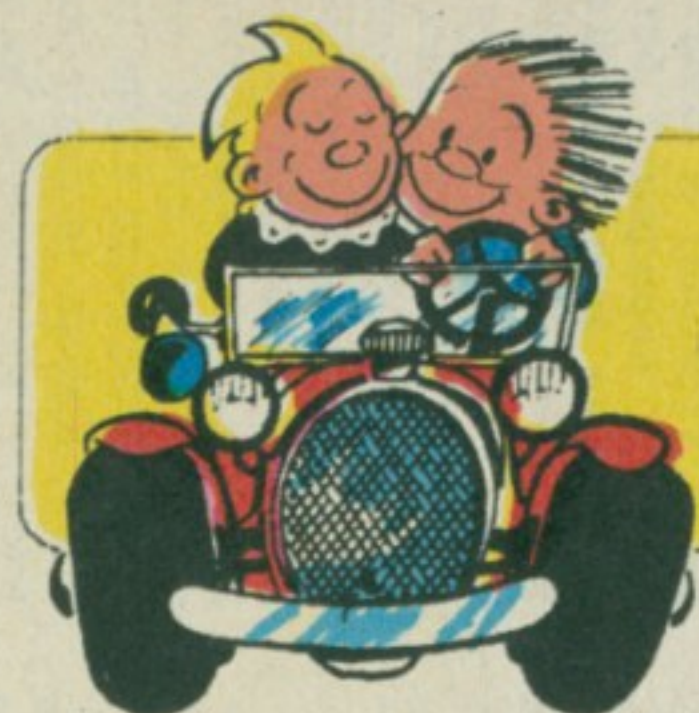
МОЗАИК ТАРЗАНОВ КРИК

Четири од деветори-це глумаца који су на филму играли Тарзана окупили су се недавно у Лос Анђелесу да би прославили стогодиш-њицу рођења Едгара Рајса Бароуа, Тарзано-вог духовног оца. Ме-ђу овом четворицом бивших Тарзана свака-ко је најинтересанти-ји Џони Вајсмилер, који је у своје време био носилац многих ре-корда (први је пливао 100 метара слободно ис-под једног минута) по-бедник на Олимпиј-ским играма 1924. у Па-ризу и 1928. у Амстер-даму. Вајсмилер је 19 пута на филму играо Тарзана и њему се при-писује онај чувени крик. Упитан да неш-

то каже о том крику Вајсмилер је одгово-рио:

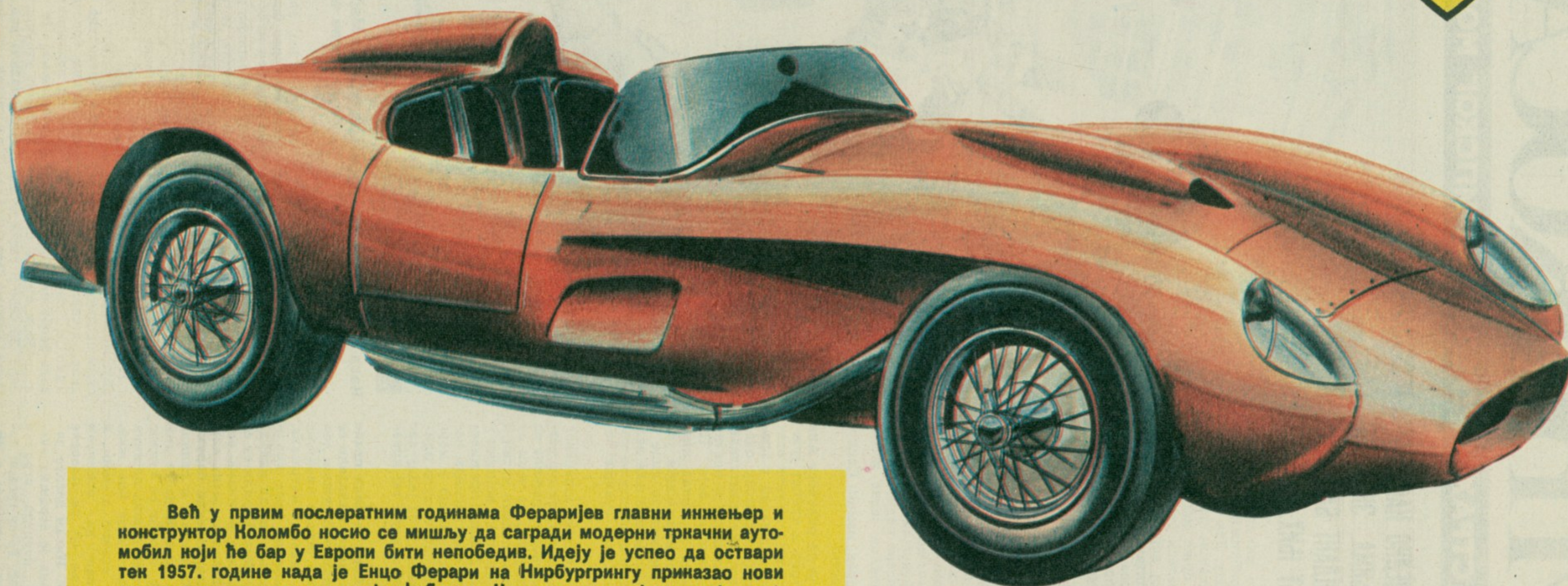
— У ствари, тај „мој“ крик је мешави-на гласова једне опер-ске певачице, једног певача тиролских на-родних песама, струна виолине... и мукања двојке камиле.

ЗАБАВНИКОВ
САЛОН
АУТОМОБИЛА

ФЕРАРИ „ТЕСТА РОСА“

Већ у првим послератним годинама Фераријев главни инжењер и конструктор Коломбо носио се мишљу да сагради модерни трначни аутомобил који ће бар у Европи бити непобедив. Идеју је успео да оствари тек 1957. године када је Енцо Ферари на Нирбургрингу приназао нови модел трначног возила своје фабрике. Кола су на овој чувеној писти возили дотле непознати Американац Мастон Грегори и Италијан Морели, али с мало успеха заузевши неславно десето место.

Само неколико месеци наслије у трци у Ле Ману појављује се нова верзија »Тесте росе« за коју је израдио каросерију чувени Пинин-фарина. И од те 1958. године, трначни аутомобил Енца Ферарија постаје непобедив. На 21. трци за светско првенство однео је 10 победа у периоду 1958—1961. године, а три пута узастопце је био први на тркама »24 часа Ле Мана« и »12 часова Себринга«.

Технички подаци: мотор од 12 цилиндара постављених у облику слова »V«, запремина 2953 цм³, проврт 73х58,8 мм, 300 КС при 7200 о/мин. Максимална брзина 270 км/час.

ДЕСЕТ ПУТА ПОБЕДНИК

РИЂОКОСА ГУСА

СТРАХ И ТРЕПЕТ КАРИПСКОГ МОРА

БИЛА JE ЗОРА КАД СУ СТАЛИ ЈЕДНО НАСУПРОТ ДРУГОМ СА УПЕРЕНИМ ПИШТОЉИМА. ЗНАК ЗА ПОЧЕТАК ДВОБОЈА ДАО JE СЕКУНДАНТ БАЦИВШИ МОРНАРСКО ШИЛО МЕЂУ ЊИХ.

Велики шпански ратни галеон „Санта Марија“ пловио је из Санта Круза према Европи тешко натоварен златом и сребром. Капетан је добро знао да су мора која су запљускивала Канарска острва препуна гусарских бродова, али се њиховог напада нимало није плашио. Уздао се у своја 64 велика топа која су могла да избацују велику ђулад на даљину од 1600 метара, и у добро обучену посаду састављену од 300 војника и морнара.

Једног дана, било је то 18. августа 1719. године, стражар са катарке приметио је у даљини обриси брзе корвете на којој се вијорила застава са мртвачком главом и укрштеним костима. Био је то брод капетана Џона Рекама познатог под надимком Калико Џек, најбржи у Карипском мору!

Чувени гусар приближавао се шпанском галеону, као да уопште не мари за његове претеће топове. Када су се два брода нашла на удаљености од неких 2000 метара, Калико Џек је извео маневар због кога је зазебло срце самопоузданом шпанском капетану.

ПЛОВЕЋА КЛАНИЦА

Он је зашао за крму галеона на којој се није налазио ниједан топ и кроз

ПРЕТЕРАЛИ

Да би их сачували од истребљења које им је претило, америчке власти донеле су 1966. године наредбу којом се забрањује убијање алигатора у многобројним каналима Флориде. Забрања је толико

строго поштована, да данас сви канали Флориде врве од ових опасних гмизаваца. Понекад, изгледа, није добро ни наредбе извршавати сувише ревностно.

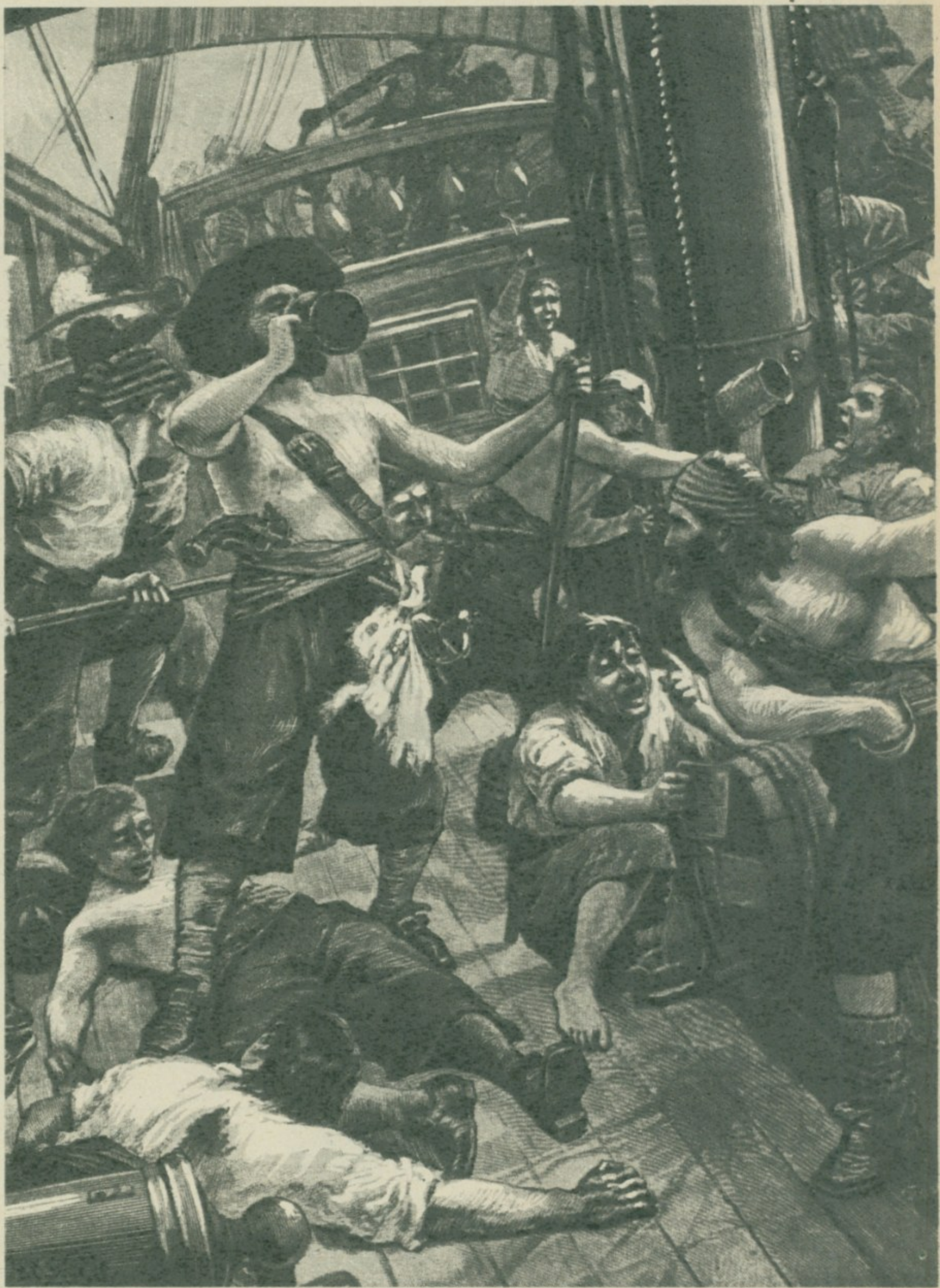
неколико минута на пушкетом приближио се шпанском броду. Док су изненађени Шпанци покушавали да што брже могу окрену тешки галеон боком према пиратској корвети и изложи је убитачној ватри својих топова, гусарски капетан је поставио стрелце с мускетама на прамац свог брода и наредио да отворе паљбу. Већ од првог плотуна пало је 12 Шпанаца, а затим се киша ђулади сручила на „Санта Марију“. Неколико тренутака касније, када су се два брода сасвим приближила један другом, хрда дивљих гусара, који су урлали као ђаволи скочила је на палубу шпанског галеона. Њихове гласове надјачавао је бојни поклич једне жене.

— Напред, момци! Сеците без милости!

Била је то риђокоса Ана Бони, страх и трепет јужних мора која се увек одевала као мушкарац у традиционалну пиратску одећу — широке панталоне, памучну кошуљу и вратну мараму живих боја. Па ипак, нико је никад није заменио с мушкарцем јер су лепо, женствено лице и пуне усне одавале њен пол, као усталом и кошуља коју никад није сувише закопчавала.

Први официр шпанског галеона погинуо је од метка испаљеног са даљине од око 30 корска; за њим су као снопље падали мртви и рањени шпански војници и морнари. Једини преживели сведок овог масакра, човек који се скочио у море тражећи спас, и дуго пливао држећи се за једну даску, овако описује тај крвави дан:

„Ана Бони је била прави ђаво од жене. Налазила се увек у највећој гужви, док су око ње севале пиратске сабље а главе се котрљале. Наши војници нису имали времена чак ни да напуне своје мускете. Борили су се пушкама као батинама, све док та ђаволска жена није дохватила буренце барута, запалила фитиљ и бацила га међу њих. Када се дим размишао, палуба се кунала у крви, а од наших војника више нико није био жив. Ја сам скочио у море и покушавао да отпливам што даље од те пловеће кланице. Нисам доспео далеко када је страшна експлозија подигла огроман стуб воде. То су гусари који су већ освојили и оп-

Када су и последњи браниоци „Санта Марије“ били савладани, отпочео је гусарски пир...

љачкали „Санта Марију“, бацили у ваздух. Тада сам се докопао једне даске и тако остао жив“.

СТО ЗЛАТНИКА ЗА ОКО

Корвета је стиснула за Њу Провиденс на Бахамским острвима где се налазило гусарско упориште. Тамо је Ана Бони надгледала деобу плена са златом и сребром крцате шпанске лађе. За себе и свога мужа Џона Рекама одвојила је

лавовски део, али је зато остатак морао бити поштено подељен међу гусарима.

Према тарифи коју је сама одредила, за изгубљену десну руку пират би добио 600 златника, а за леву руку или десну ногу само 500. Лева нога вредела је још 100 златника мање, а око или прст, само стотину златника.

Њу Провиденс, заштићен од ратних бродова огрицом од подводних гребена, представљао је савршено гусарско уточиште. Тамо је Ана владала као и сви други гусари, такмичећи се с

мушкарцима у пијанчењу, псовању па и тучи, како је рођена 8. марта 1700. године у угледној и поштеној ирској породици богатог правника Вилијама Кормака.

Из ирске провинције Корк, Ана је са оцем отпловила у Каролину где је убрзо постала сопственик велике плантаже. Тамо је живела у огромној згради колонијалног стила окружене буљуцима слугу и робова. Имала је своје коње, носила најфиније хаљине и добила за то време најбоље образовање. Отац је у-

век говорио о њој као о „доброј, марљивој и пуној врлина девојци“, али испод ове кротке спољашности крио се прави вулкан. Убрзо је Ана показала своју праву ћуд.

Често се купала нага у лагуни или јахала одевена само у панталоне од баршуна. У наступу беса једном је убила ножем своју собарицу Енглескињу и само су је очево богатство, његов утицај и правничка вештина, спасли омче. И док се он очајнички трудио да јој нађе мужа, Ана Кормак је побегла са Џемсом Бонијем, морнарем из Бристола и тако ускоро постала Ана Бони. А када јој је овај морнар досадио, дохватила је котлић, изударала га а затим напустила. Убрзо је срела Калико Џека, одважног и лепог гусара, који је освојио на први поглед. „Удварао ми се на исти начин као што је водио брод у напад — говорила је она — право напред с топовима који су ригали пламен“.

ЗАКЛЕТВА НАД СЕКИРОМ

Прерушена у морнара, Ана Бони је пошла с њим на море и убрзо постала ненадмашни мачевалац. Са Калико Џеком венчала се на гусарски начин, заклевши се на верност једно другом над секиром која је требало да замени Свето писмо. Њих двоје су послали безброј бродова на дно и ускоро је име Ане Бони постало познатије од имена њеног мужа Калико Џека.

Непрекидно праћена својим мезимцима, мајмунчетом и папагајем, постала је најопаснија особа у том крвожедном гусарском друштву. Уживала је у томе да на сваком кораку показује своју моћ. Кажњавала би људе и због најмањег повода: у крчми је једним метком однела уво неком гусару само зато што јој је додијавао нудећи је пићем.

Ана је била веома храбра: борила се у многим двобојима и увек побеђивала. Али, највећу славу међу гусарима донео јој је дуел на који је изазвала неког човека после пијанке у крчми. Била је зора кад су стали једно насупрот другом са упереним пиштољима. Знак за почетак двобоја дао је секундант бацивши морнарско шило између њих на земљу. Пиштољ у руци Ане Бони није задрхтао и њено зрно погодило је јадника у груди. Када су је после двобоја запитали зашто га је убила риђокоса гусарка је нехајно одговорила: „Зато што ме је уштикује отпозади“.

С. К.

Прича се да је у давно доба у Граховском пољу, у Црној Гори, живела сирота Јелена, без икога свога. Отхранила ју је и подигла нека самохрана удовица. Кад се задовојчила, Јелена се надалеко прочула лепотом и поносом. Долазили су многи момци и јунаци, али их она и не погледа и не хтеде ниједног.

Глас о њеном стасу, лицу и поносу стиже и до Турака. И једнога дана дојаше просци и с те стране. На челу им беше млади беговић Омер, девојачки леп, висок и блед, са богатом и свечаном пратњом. Чим их је угледала, Јелена осети да оне просце не може и не сме одбити. Беговић се понашао охолко, нехајем младог господара наикнутог да увек добије оно што жели. Први пут се горда и заносна Јелена морала покорити; знала је да за беговића мора поћи, милост или силом. Али, иако је све то осећала добро и јасно, кад је стала пред њега није задрхтала. Не покренуше јој се ни усне, ни обрве, ни очи. Међутим, задрхтао је Омер и стао готово нем пред лепотом стасите „каурке“. Знајући да јој лукавство може да буде једини излаз, ако га уопште има, Јелена рече:

— Турчине, тврду ти веру дајем: ако ми саградиш кућу у пољу и у њу доведеш воду из реке, бићу твоја! — мирно рече стасита девојка младом бегу. Прећутала је шта, у ствари, смера.

На томе остадоше.

Узалуд се Јелена нада да Омер неће испунити услов и да се вода не може с толике даљине довести у суво и безводно поље. Али, Омер је две године предано и упорно уклањао у тврду земљу засињене борове цвици и вода замста потече здравим, пуњим млазом. Онда је од тесаног камена сазидао лепу, чврсту кућу и у кући бистерију — резервоар — за доведену воду. Тако је подигнут Џаметовац, и лена Јелена пође за Турчина, несесела, у тишини и без гласа.

ЛЕГЕНДЕ
О
МЕСТИМА

ЖИВА ВОДА

ЗА ПОНОСНУ ЈЕЛЕНУ

— Ако ми саградиш кућу у пољу и у њу доведеш воду из реке, бићу твоја! — мирно рече стасита девојка младом бегу. Прећутала је шта, у ствари, смера.

Разигран и насмејан, беговић доведе невесту новој, сјајној кући. Већ су традан повео ју је до бистерије да јој се још једном похвали својим делом и љубављу. Био је занесен сопственом срећом,

и у том заносу није приметно кад се Јелена повила, загледала у презрачну, полутамну дубину и као да се одазива неком, само њој чујном зову — скочила у воду. Рушевине Џаметовца

стоје и данас, а живи и прича о несрећној девојци, њеној лепоти и поносу.

(Хонорар: 150 дина.)

Љиљана Пешикан,
Луја Адамича 1/15,
Нови Београд

САМО СЕ ПОЧЕШИТЕ

Миришне кошуље и мајице почела је да производи једна холандска фирма специјализована за робу намењену хипицима.

„Кад обучете неки од ових производа наше фирме, недељама се не морате умивати и купати, па ипак нећете изазивати негодовање своје околине чак и кад се налазите на јавним местима — пише у рекламном проспекту. Довољно је да се само почешете и тканина импрегнирана специјалном миришном материјом окружиће вас мирисом руже, љубичице, јасмина. По поруци импрегнирамо мајице и кошуље и разним егзотичним мирисима“

У
СРЕДУ
ИЗЛА-
ЗИ
НОВИ

Denis

Denis

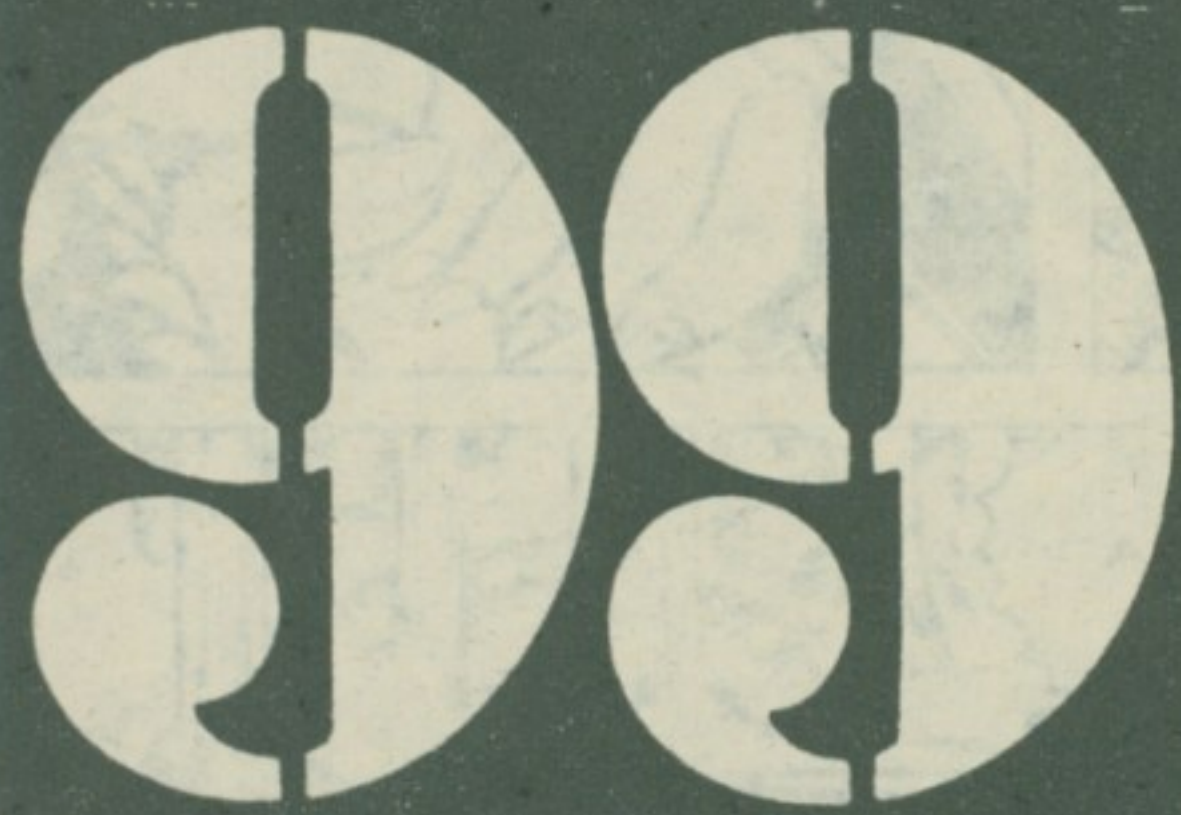

ЋриЋравник Ћеца

ПОВРАТАК У ПРОШЛОСТ

Делта

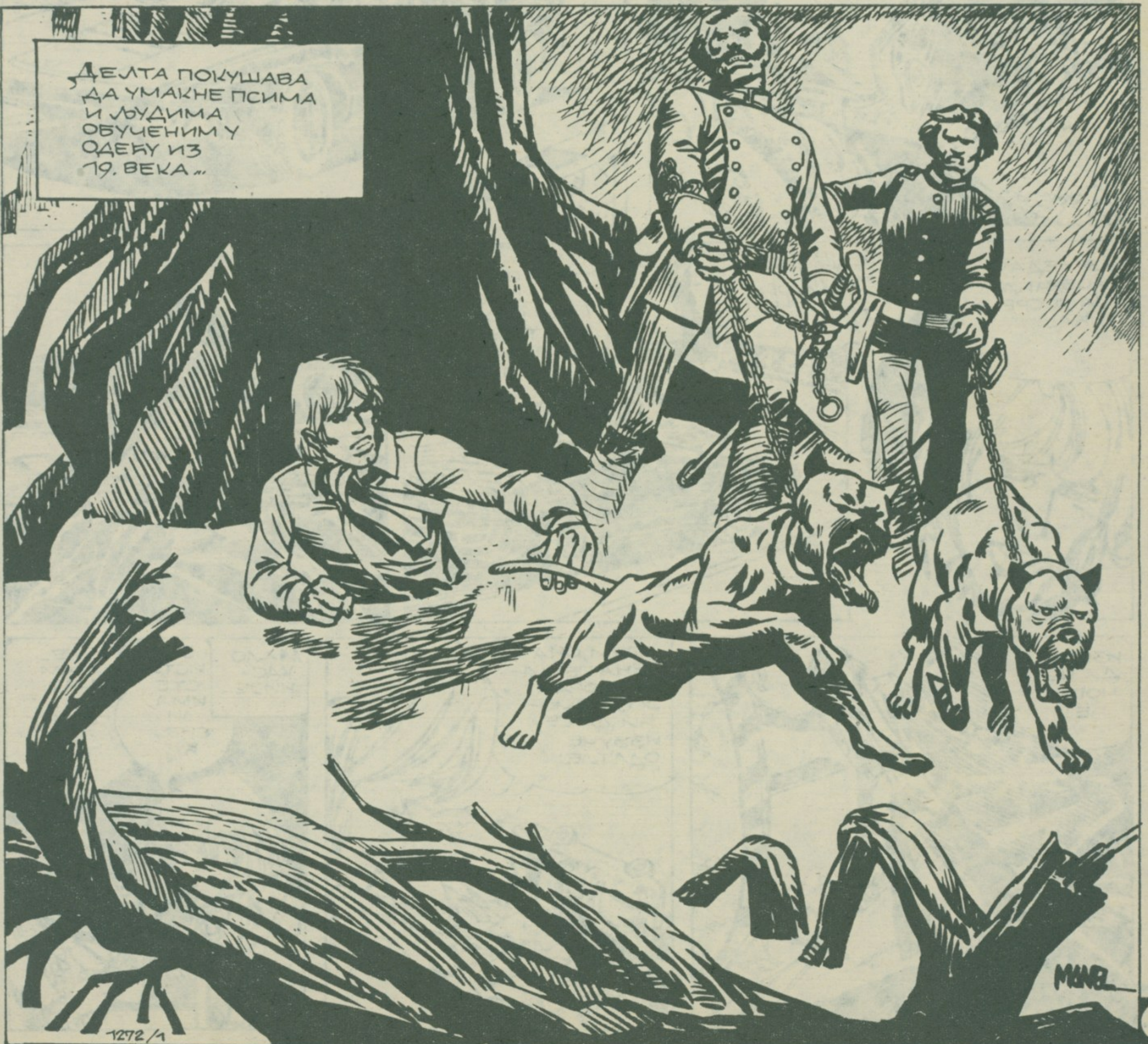

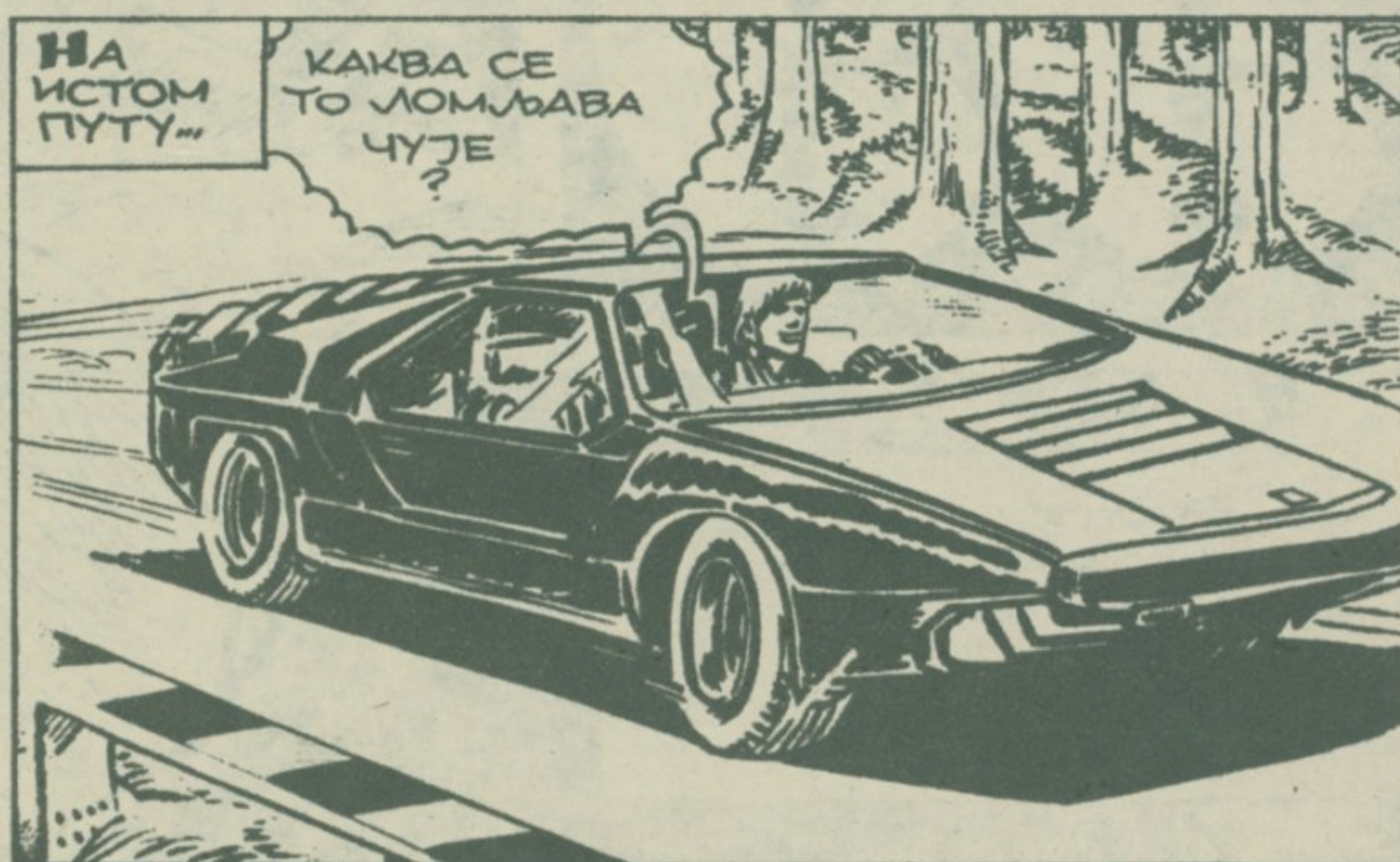
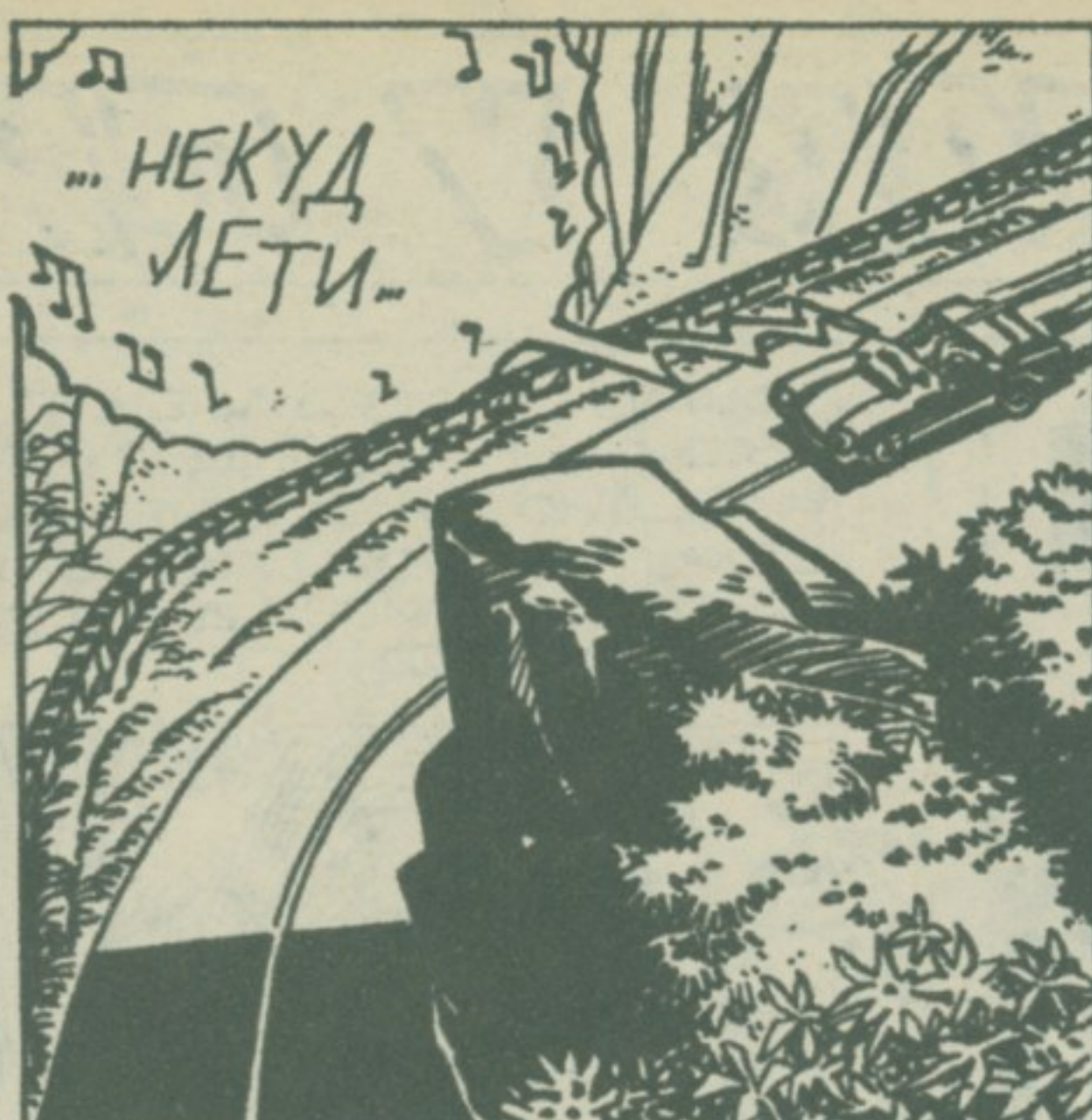
ДОШАО ЈЕ ИЗ ДАЛЕКОГ СВЕМИРА. МУДРАЦ МУ ЈЕ НАРЕДИО ДА ОСТАНЕ НА ЗЕМЉИ И БОРИ СЕ ПРОТИВ СВИХ КОЈИ МОГУ ДА УГРОЗЕ МИР НА ЊОЈ ...

... И ДРУГИМ ПЛАНЕТАМА. ЊЕГОВО ПОРЕКЛО ЈЕ МОРАЛО ДА ОСТАНЕ ТАЈНА.

ДЕЛТА ПОКУШАВА ДА УМАКНЕ ПСИМА И ЉУДИМА ОБУЧЕНИМ У ОДЕКУ ИЗ 19. ВЕКА ...

КУЋА СЕ НАЛАЗИ С ДРУГЕ
СТРАНЕ ЈЕЗЕРА. ИАКО ЈЕ
САГРАЂЕНА ПРЕ НЕКОЛИКО
ВЕКОВА, ЈОШ ИЗГЛЕДА
МАСИВНА.
ДОК ЈЕ ГЛЕДАТЕ, ИМАТЕ
УТИСАК ДА СТЕ ЗАКОРА-
ЧИЛИ У ПРОШЛОСТ И
ДА ЋЕ СЕ СВАКОГ
ТРЕНУТКА ИЗ ЊЕ
РАЗЛЕТИ СМЕХ
И ЧУТИ ОНИ
ЗАНОСНИ
БАЛЦЕРИ."

ЈЕДВА
ЧЕКАМ
ДА ЈЕ
ВИДИМ!

НЕЋЕТЕ СЕ
РАЗОЧА-
РАТИ!

ИМА ЛИ
КОГА
УЊОЈ
?

НЕ ПИТАЈТЕ
МЕ НИШТА
ВИШЕ! БОЉЕ
ДА НИСТЕ
НИ ПОЛАЗИ-
ЛИ СА
МНОМ!

ШТА ВАМ
ЈЕ, БРЕН-
ДА?

ВРАТИТЕ
СЕ, МОЛИМ
ВАС! У КУЋИ...
ОХ!

ШТА
ХОЋЕТЕ
ДА КА-
ЖЕТЕ
?

УБИЈЕ
ВАС...
НИЈЕ ТРЕ-
БАЛО...

ОНЕСВЕС-
ТИЛА
СЕ!

НИШТА
МИ
НИЈЕ
ЈАСНО
!

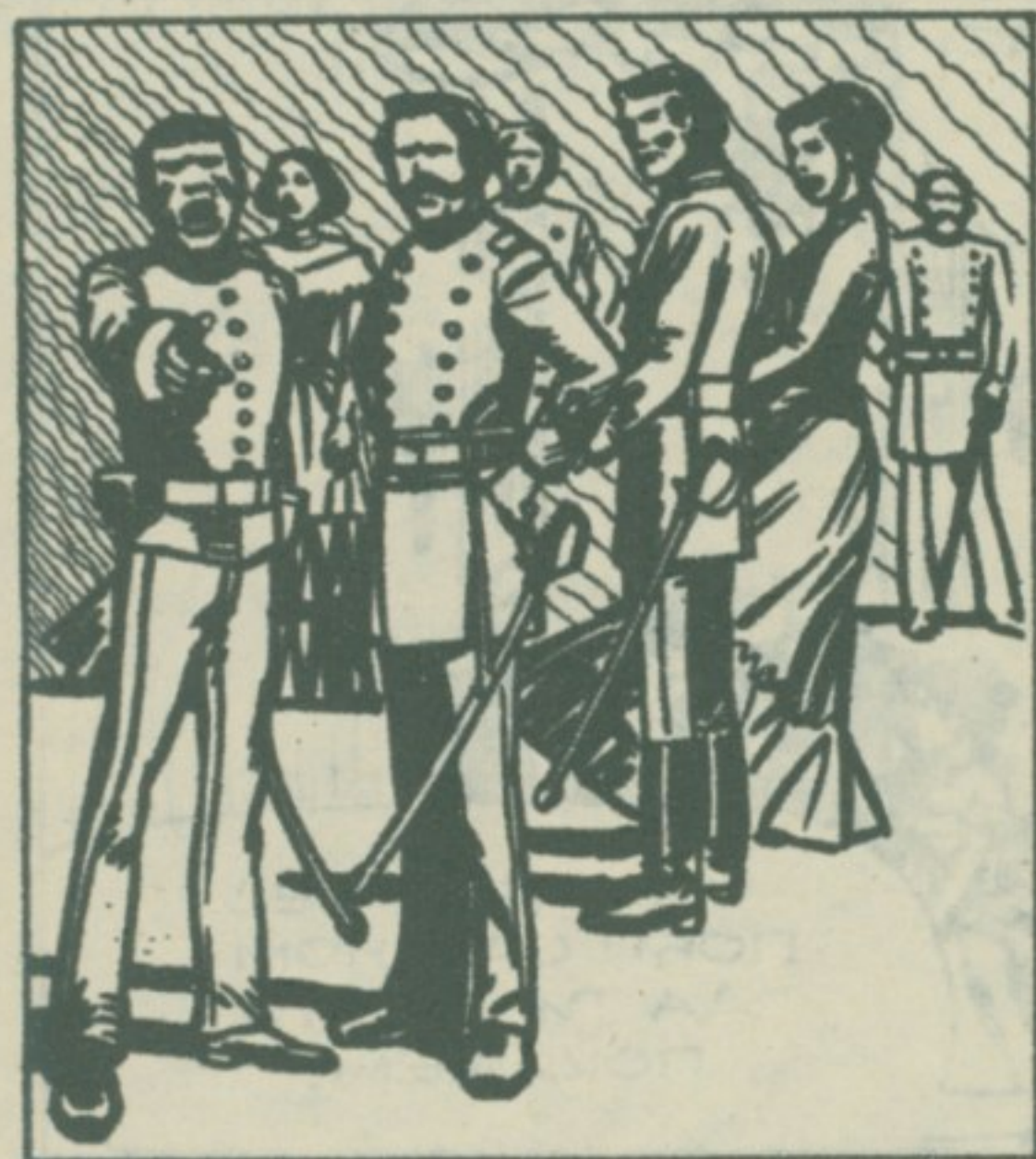

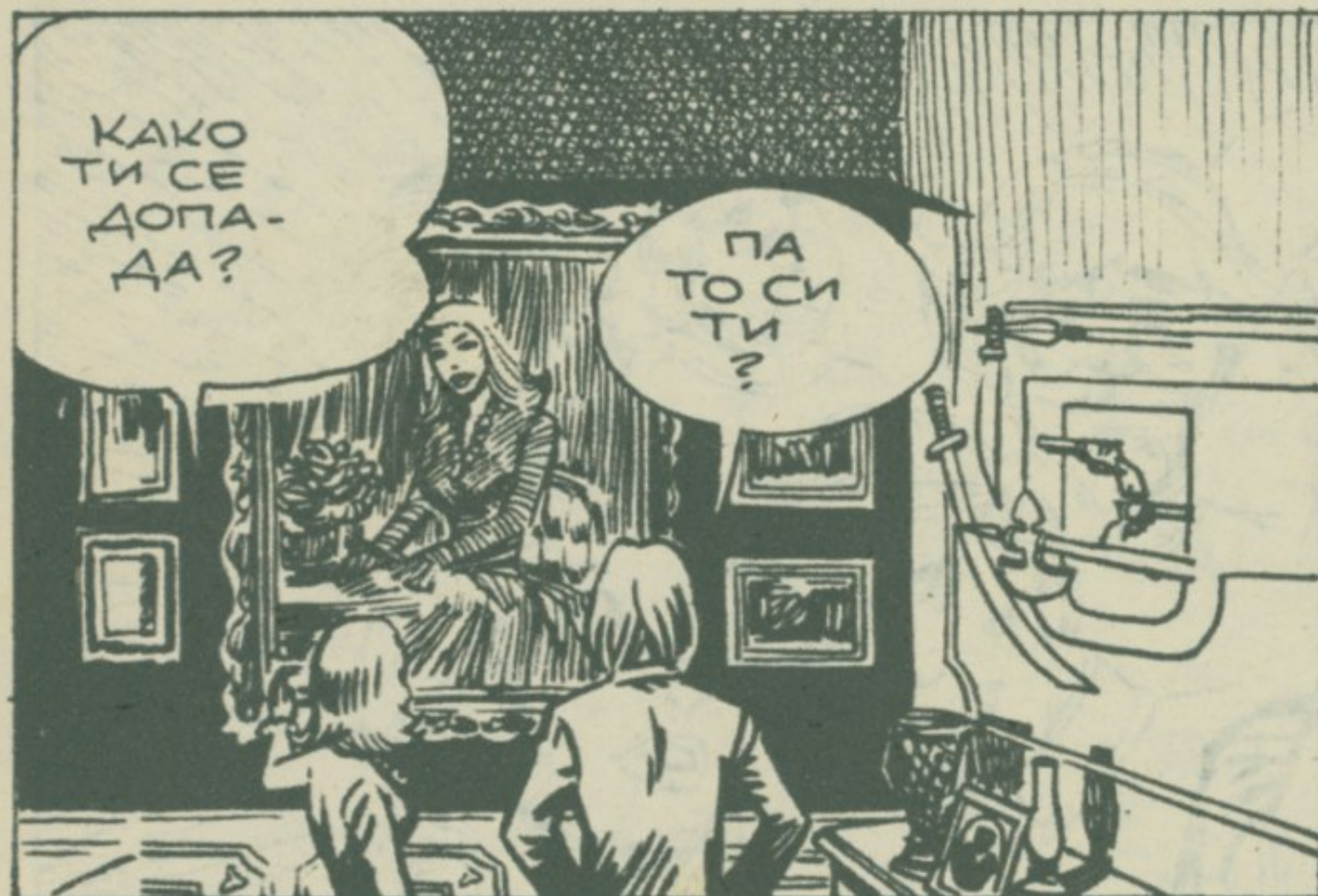
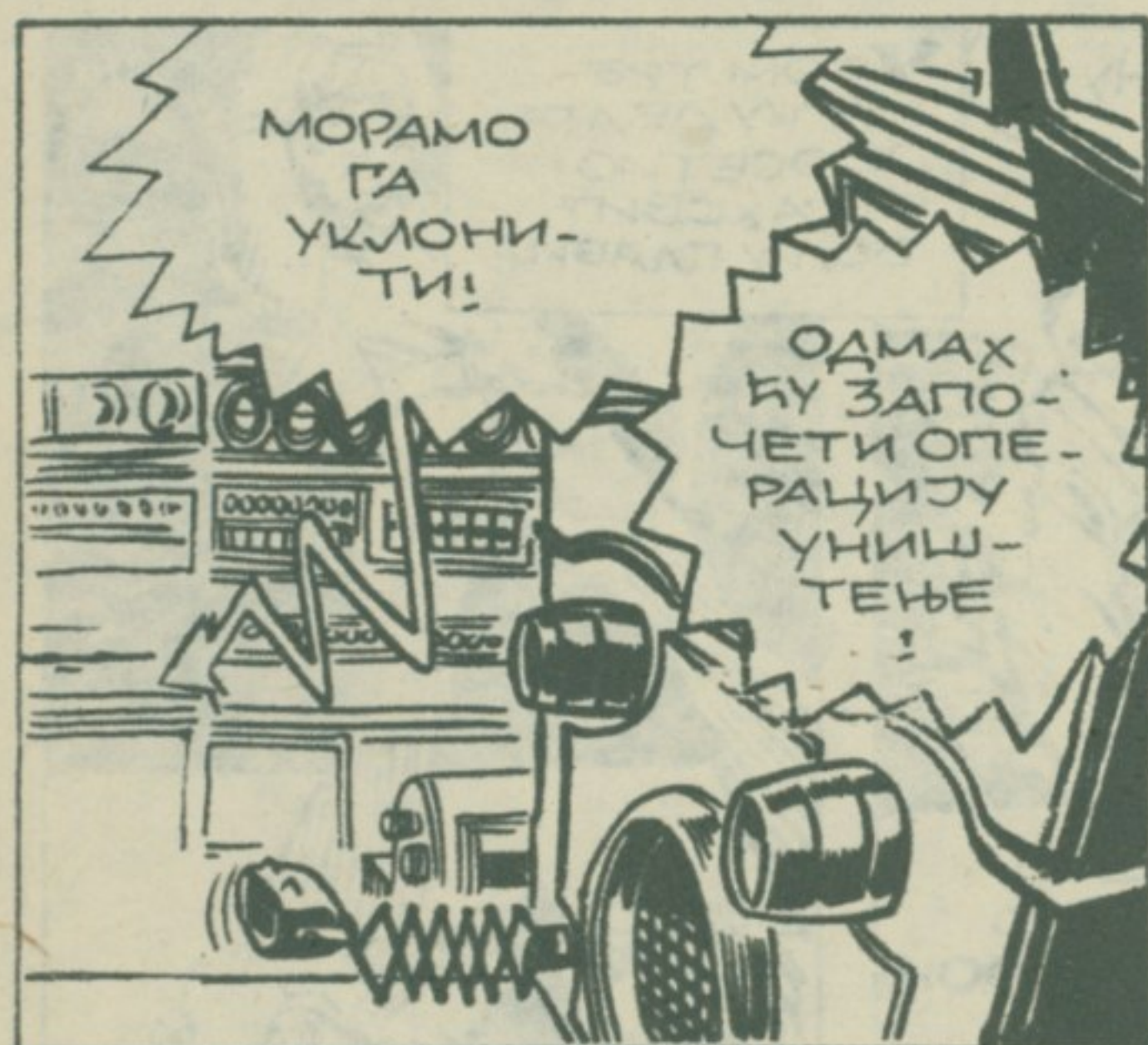
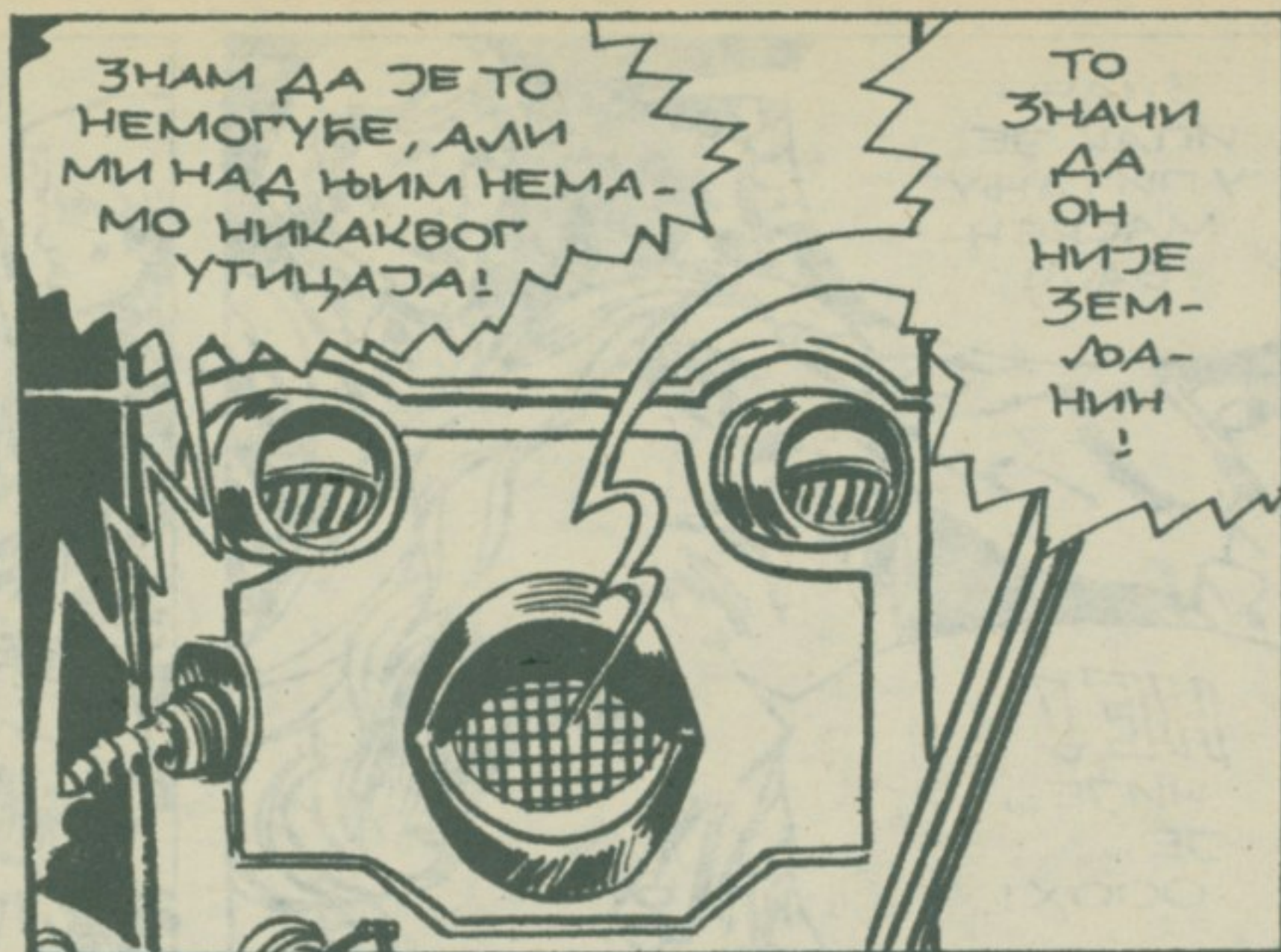
НЕШТО ЈЕ
ПРИВУКЛО
ДЕЛТИНУ
ПАЖЊУ...

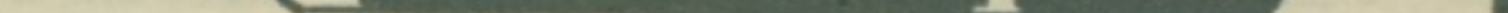
ШТА
ЈЕ
ОНО
?!

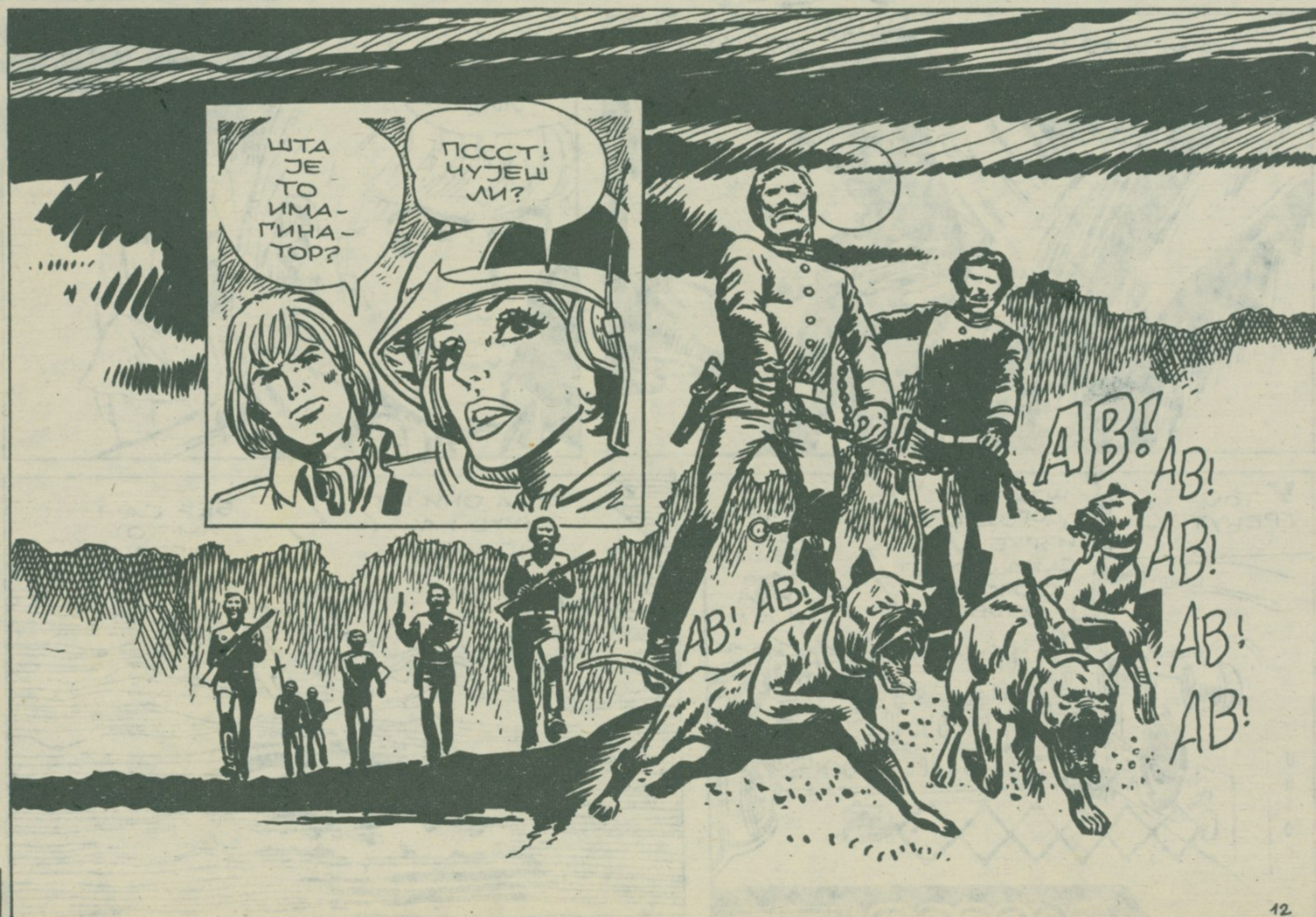

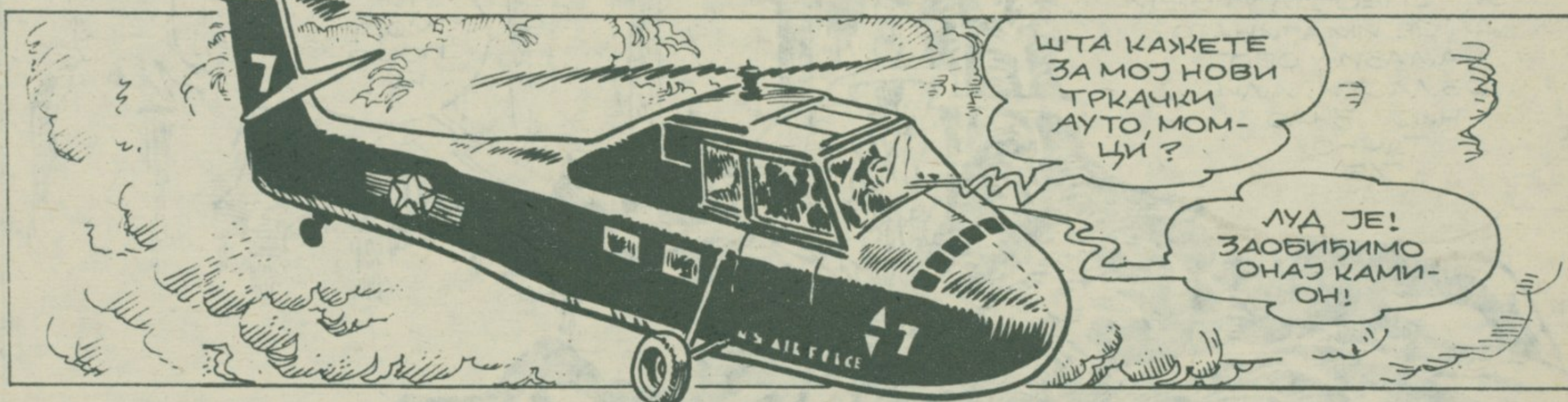

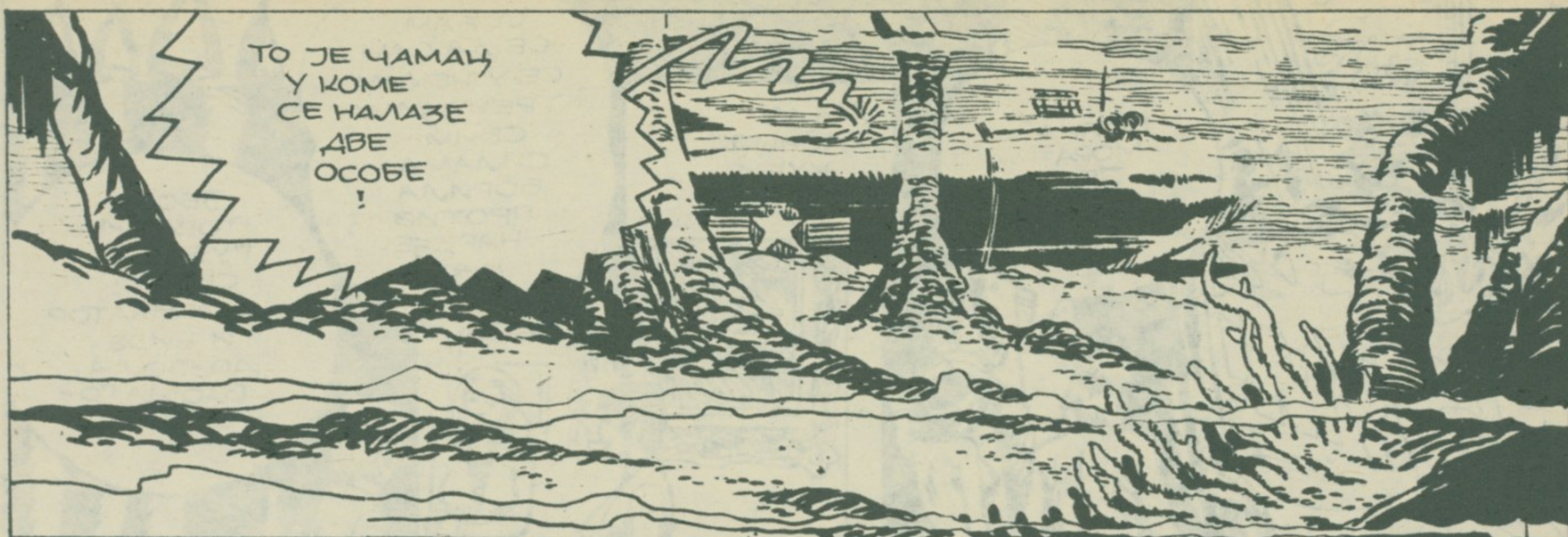

ТО ЈЕ ЧАМАЦ
У КОМЕ
СЕ НАЛАЗЕ
ДВЕ
ОСОБЕ
!

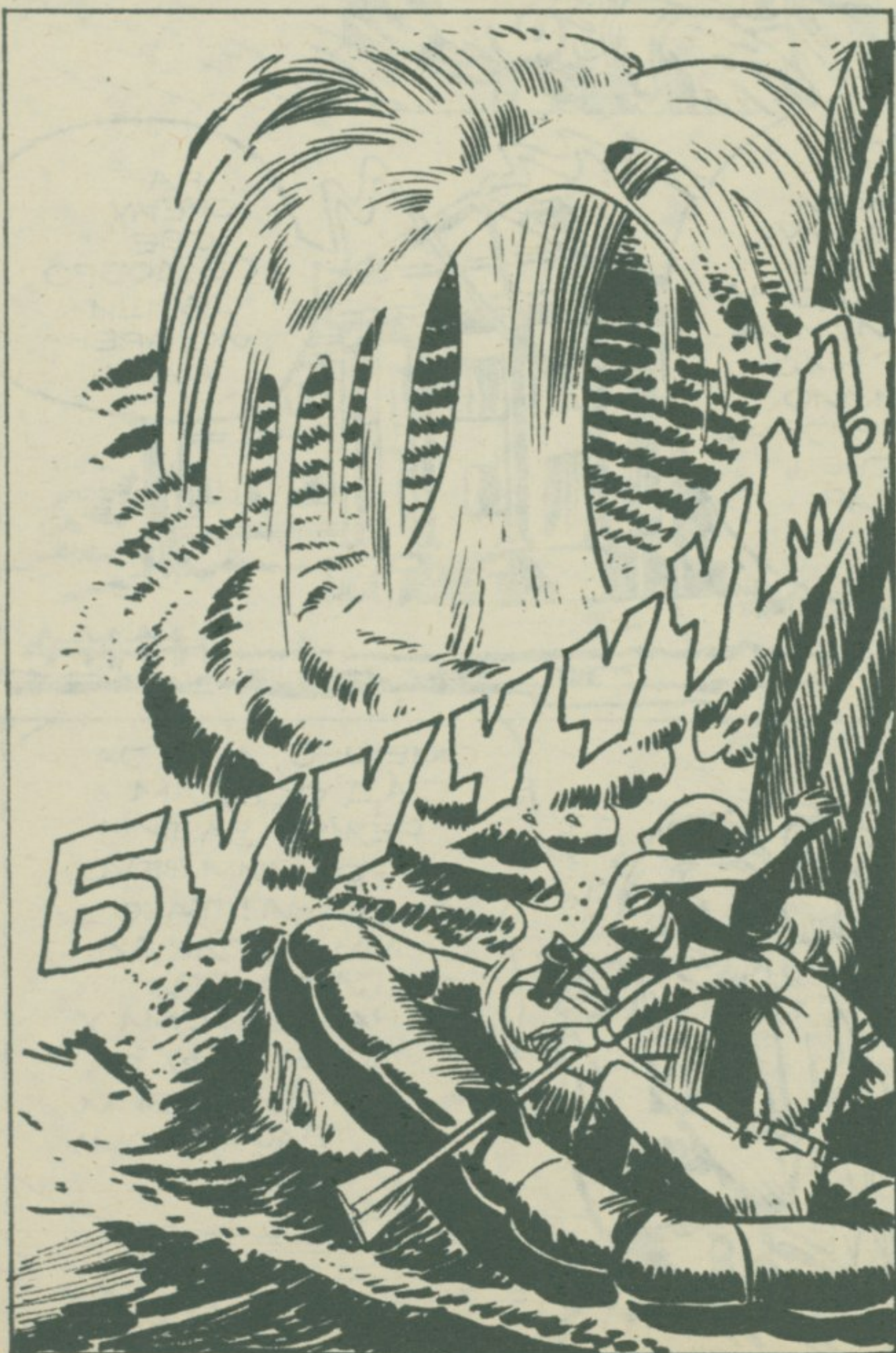

ШТА
ЈЕ ТО
?

БОМБА КОЈА
ЕКСПЛОДИРА
САМО АКО СЕ БАЦИ
НА ИМА-
ГИНА-
ТОР!

А САД
БЕЖИМО
ОДАВ-
ДЕ!

КОНТРОЛОР ЗОВЕ
ИМАГИНАТОРА!
БОМБА! ОВО
ЈЕ КРАЈ!

НЕМОГУЋЕ!
ПРОВЕ-
РИ!

ИМАГИНАТОР
НЕ МОЖЕ
ДА НЕСТАНЕ!
ОН ЈЕ
НЕУНИШ-
ТИВ
!

НОЋНА
МОРА
ЈЕ
ПРОШ-
ЛА!

МАЛО
КАСНИЈЕ У
КУЋИ...

СЕЋАМ
СЕ ДА САМ
СЕ У НЕКИМ
ТРЕНУЦИМА
СВИМ
СИЛАМА
БОРИЛА
ПРОТИВ
НАРЕЂЕ-
ЊА!

ЗБОГ
ТОГА СИ
ГУБИЛА
СВЕСТ!
ИМАГИНАТОР
ТИ НИЈЕ
ДОЗВОЉА-
ВАО ДА ГО-
ВОРИШ
!

НАЈВИШЕ МИ
ЈЕ ЖАО СВОЈИХ
ПРИЈАТЕЉА!
НАСЛЕДИЛА
САМ ОВУ
КУЋУ И ПОЗ-
ВАЛА ИХ
ДА ТО ПРО-
СЛАВИ-
МО!

КУЋА
ПОТИЧЕ
ИЗ 19. ВЕКА
ПА СМО ОДЛУ-
ЧИЛИ ДА СЕ
ОБУЧЕМО КАО НА-
ШИ СТАРИ! ИМА-
ГИНАТОР НАС
ЈЕ ПРИСИЛИО
ДА ПОВЕРУЈЕМО
ДА ЈЕ СВЕ
ТО СТВАР-
НОСТ!

НА
СРЕЋУ,
СВЕ
СЕ ДОБРО
СВРШИ-
ЛО, БРЕН-
ДА!

СМЕШНО, АЛИ ЈА
САД ОСЕЋАМ
ЧЕЖЊУ ЗА ТИМ
ПРОШЛИМ ВЕКО-
ВИМА! ТАКО
МИ ИЗГЛЕДА
ГЛУПА ОВА
НАША ПЕСМА У
ПОРЕЂЕЊУ СА
ШТРАУСОВИМ
ВАЛЦЕРОМ!

ЛУКЕ БЕЗ ГЛАВА

ХВАЛА НА УПОЗНАВАЊУ... АЛИ САД БИХ ТЕ ПИТАО МОД: ЈЕСИ ЛИ ВЕРЕНА?

ЈА ВЕРЕНА? НИ У СНУ!

РЕДАКЦИЈА „МОРНИНГ МИРОРА“ ЦИМ КОЛИНС ЈЕ ПРЕДАО СВОЈ ЧЛАНАК...

ПРЕСУШИЛЕ СУ ТИ ИДЕЈЕ ЦИМЕ! КОГА ИНТЕРЕСУЈЕ ПРОДАВАЧИЦА КОЈА ФЛЕРТУЈЕ С ЛУТКАМА?

ЗАР НИЈЕ ОРИГИНАЛНО?

ТУ ИМА ПОЕЗИЈЕ ЦЕО ДАН ЈОЈ ПРОБЕ ПОРЕД ЊИХ! ВЕК ИХ ЗОВЕ ПО ИМЕ НУ! ДИРЉИВО!

У РЕДУ МОЖДА СИ У ПРАВУ АЛИ ДРУГИ ПУТ НАЂИ НЕШТО БОЉЕ!

КОКЕТИРАЈТЕ С ЛУТКАМА КОЛИКО ХОТЕТЕ, АЛИ ДА ОТОМЕ СВИ ЧИТАЈУ И СМЕЈУ СЕ... ТО ЈЕ СУВИШЕ!

У НОВИНАМА? ДА ПОГЛЕДАМ!

САМО САМ СЕ ШАЛИЛА СА ЈЕДНИМ НОВИНАРОМ А СВЕ ОСТАЛО ЈЕ ОН УРАДИО!

НАДАЈМО СЕ ДА ВАС НЕКЕ ОТПУСТИТИ ЗБОГ ОВОГА!

МНОГО СИ ЉУТА!

КАКО СИ МОГАО ДА МЕ ОВАКО ИЗВРГНЕШ ПОДСМЕХУ?

ТО МИ НИЈЕ БИЛО НИ НА КРАЈ ПАМЕТИ НИСИ РАЗУМЕЛА...

ЈЕСТЕ ЛИ ВИ ЦИМ КОЛИНС? ТЕЛЕФОН...

УВЕК ОСТАВЉАМ ПОРУКУ У РЕДАКЦИЈИ, ГДЕ МЕ МОГУ НАЋИ МИНУТ САМО...

НЕ ВРАЋАЈ СЕ! НЕ ЖЕЛИМ ДА ТЕ ВИДИМ!

ВИ СТЕ КОЛИНС ИЗ „МИРОРА“?

ДА, А КО СТЕ ВИ? ЈЕСТЕ ЛИ ПРОМУКЛИ ИЛИ СТЕ ИЗМЕНИЛИ ГЛАС?

ЦИМ СЕ ВРАТИО ЗВУЊЕН...

ШТА ЈЕ, ЗОВУ ТЕ У РЕДАКЦИЈУ?

НИЈЕ РЕДАКЦИЈА! ЗВАО ЈЕ НЕКОГД ТВОЈИХ ОБОЖАВАЛАЦА!

МОЈИХ ОБОЖАВАЛАЦА!

НИЈЕ ХТЕО ДА КАЖЕ КАКО СЕ ЗОВЕ! ИНТЕРЕСОВАО СЕ ДА ЛИ СТЕ ВИ ДЕВОЈКА О КОЈОЈ САМ ПИСАО!

ШТА СЕ ТО КОПАТИЧЕ! НАДАМ СЕ ДА МУ НИСИ РЕКАО...

НИ САМ! ПИТАМ СЕ САМО КО ЈЕ ТО БИО!

НЕ МИСЛИМО О ТОМЕ! ХОЧЕМО ЛИ МАЛО ДА ПРОШЕТАМО НА МЕСЕЧИНИ?

НЕ ЗНАМ ДА ЛИ САМ TI ОПРОСТИЛА... АЛИ ВЕЧЕ ЈЕ ЗАИСТА ДИВНО!

И ПРОЗОРИ РОБНЕ КУКЕ „МЕРИВЕЈЛ“ СВЕТАЈУ НА МЕСЕЧИНИ...

ГРАД СПАВА. ТИХО ЈЕ И У РОБНОЈ КУКИ. ПОЛИЦЕ СУ ПОКРИВЕНЕ ПЛАТНОМ. ПОКРЕТНЕ СТЕПЕНИЦЕ ЗАКОЧЕНЕ.

НЕПРАВДА! ЦЕЛОГ ДАНА РАДЕ, А ЈА НОГУ МОРАМ ДАСЕ ПЕЊЕМ ПЕШКЕ.

КОРАЦИ СА ГОРЊЕГ СПРАТА ПРИВУКЛИ СУ ПАЖЊУ НОКНОГ ЧУВАРА.

ИЗ ОДЕЉЕЊА МУШКЕ КОНФЕКЦИЈЕ... ДА ПОГЛЕДАМ!

ДОК СЕ ПЕЊАО ИЗВАДИО ЈЕ ПИШТОЉ. А ТАДА ЈЕ НАЗРЕО НЕКУ СЕЊКУ...

ВИШЕ НАМ НЕКЕ СМЕТАТИ!

ШТА ЂЕМО САД?

СПАВАЈЕ!
САД МОЖЕМО МИРНО ДА РАДИМО!

ТАЈАНСТВЕНИ НОЋНИ ПОСЕ-
ТИОЦИ КРЕКУ СЕ ИЗМЕЂУ
ЛУТАКА ОД ПЛАСТИКЕ.

РЕЦИ НАЈЗАД КА-
КАВ ТИ ЈЕ ПЛАН?

САМО МИРНО!
У ОВОМ КОФЕР-
ЧЕТУ ИМАМО
СВЕ ШТО ЈЕ ПО-
ТРЕБНО!

КОГ ЂЕ ТИ
БАВОЛА ТА КРУ-
ЖНА ТЕСТЕРА?

ГЛЕДАЈТЕ И
СХВАТИТЕ!

ЧУВАР ПОЛАКО ДОЛАЗИ
К СВЕСТИ. ПРЕД ЊЕГОВИМ
ОЦИМА ПРУЖА СЕ НЕВЕ-
РОВАТАН ПРИЗОР.

ШТА СЕ ДЕСИЛО
С ЛУТКАМА? ОХ, БОЖЕ,
НЕМАЈУ ГЛАВЕ!

ЏИМЕ, МОУ ЛИ ДА
ТЕ ВИДИМ? ЈУТРОС
СЕ ДЕСИЛО НЕШТО
УЖАСНО!

УЗМИ ТАКСИ
ДО БЕРКЛИ СКВЕ-
РА БРОЈ 4!

ЈОШ СЕ СВА
ТРЕСЕМ! ОДСЕКАЛИ
СУ ИМ ГЛАВЕ!

УБИ!
НИШТА НЕ РАЗУМЕМ!

ЛУТКЕ СА МОГ ОДЕ-
ЉЕЊА! НЕКО ЈЕ НО-
КАС НАПАО ЧУВАРА
И ОДНЕО СВЕ ГЛАВЕ!

МОД, СМРИ
СЕ! НЕКО СЕ СВА-
КАКО ШАЛИО!

САМО ДА СЕ ОБР-
ИЈЕМ... И ИЗВИ-
НИ ЗА НЕРЕД!

ЧАК САМ ПЛАКАЛА
ЗАШТО СУ МОРАЛИ
ТО ДА ИМ УЧИНЕ?

СВЕ ТО ИЗГЛЕДА БЕСМИ-
СЛЕНО МОЖЕШ ЛИ МИ
РЕКИ КО ПРАВИ ТЕ ЛУТКЕ?

НА ЊИМА ПИШЕ
„БРАЋА МИЛТОН“
ИМА И АДРЕСА!

ЗАШТО ИДЕМО
У ФАБРИКУ
ЛУТАКА?

НЕМАМ
ПОЈМА МО
ЖДА ИЗ
РАДОЗНАЛО-
СТИ! МОРА ДА
СУТА БРАЋА МИЛ-
ТОН НЕКИ ПОСЕБ-
НИ ТИПОВИ!

ЈА САМ СТИВЕН МИЛТОН,
А ОВО ЈЕ МОЈ БРАТ
БРУС... ДА ДУГО СМО
РАДИЛИ У ТРГОВИНИ,
А ОНДА СМО ДОШЛИ
НА ИДЕЈУ ДА ПРА-
ВИМО ЛУТКЕ, ЗАР НИСУ
ЛЕПЕ?

ДИВНЕ СУ! КО ИХ
ОБЛИКУЈЕ!

ЗА ЛИЦА ИМАМО ЈЕДНОГ
УМЕТНИКА ТОМИЈА ВОЛСОНА!
ХОКЕТЕ ЛИ ДА ГА ИНТЕР-
ВИЈУИШЕТЕ, ГОСПОДИНЕ
КОЛИНС?

ТО ЈЕ ДОБРА ИДЕ-
ЈА! РЕКОСТЕ ДАНЕ
СТАНУЈЕ ДАЛЕКО?

ОВА ДВОЈИ-
ЦА УПРАВЉА-
ЈУ ФАБРИКОМ, А
ТОМИ ВОЛСОН ПРАВИ
ГЛАВЕ! ДА ЧУЈЕМО
ЊЕГА!

ЈЕСИ ЛИ ШТА ОТКРИО?

ПОЛА ЧАСА
КАСНИЈЕ...

ЗВЕНИ ЈОШ
МАЛО, ЏИМЕ!

МОГАО БИХ
ОВАКО ДО
СУТРА!

Т. ВОЛСОН
БАЗАР

ЗВРРР...

ШТА ЂЕМО САД? ИДЕМО
МОД! ПОКУ-
ШАЋЕМО ДРУГИ ПУТ

МОРНИНГ МИРОР
ТАЈАНСТВЕНА
ПРОВАЛА
ОБЕЗГЛАВЉЕНЕ
ЛУТКЕ

ДОК СУ СИЛАЗИЛИ,
НЕКО ЈЕ ЗА ТРЕНУТАК
ОДШКРИНУО ВРАТА...

ВОЛСОН? МОРА ДА ЈЕ
ТУ! ВИДЕЛА САМ КАД
ЈЕ УШАО У СТАН...

НЕ ЈАВЉА
СЕ?

НАСТОЈНИЦА
ЈЕ УБЕЂЕНА ДА
ЈЕ КОД КУКЕ!

НАРАВНО!
ЧУО САМ ДИ-
САЊЕ ИЗ ВРАТА!
АЛИ, ШТА МОЖЕМО

ШТА ДА РАДИМО?

МО-
ЖЕМО
ДА БИРАМО: ШЕТ-
ЊА ПОРЕД ТЕМЗЕ
ИЛИ БИОСКОП ЈА
САМ ЗА БИОСКОП А
ОНДА ВЕЧЕРА!

СТАЛНО МИСЛИМ НА
ОНО! СКИНУТЕ ГЛАВЕ
ЛУТКАМА! ТОМИ ВОЛСОН
СЕ КРИЈЕ! ЗАШТО?
ИМАМ ИДЕЈУ...

ЈА ЖЕЛИМ САМО ДА
СВЕ ТО ЗАБОРАВИМ...

БОЉЕ
ПОКУШАЈ ДА СЕ СЕТИШ!
ЗАШТО СИ СВОЈЕ ЛУТ-
КЕ ПОИСТОВЕТИЛАСА
ОДРЕБЕНИМ ЛИЧНОС-
ТИМА?

ЗА ГЕНЕРАЛА СА
ПОВЕЗОМ ПРЕКО ОКА И
ЗА БАРТОНА ПРИЛИЧНО
ЈЕ ЈАСНО! КОД ОСТА-
ЛИХ...

ШТА? ЊИХОВА ЛИ-
ЦА СУ ТЕ ПОДСЕТИЛА
НА ОСОБЕ КОЈЕ ЗНАШ?

НЕ! МОЖДА САМО
ЈЕДНА... ЛУТКА КО-
ЈУ САМ НАЗВАЛА ЛАН-
СЕЛОТ! ЛИЧИ МИ НА
ЛОРДА ЛЕВЕЛАНДА!

ЛОРДА ЛАН-
СЕЛОТА ЛЕВЕЛАНДА?

СВЕ ЈЕ ИШЛО
ДОВОРО?

РАЗУМЕ СЕ
ПЛЕН ЈЕ ТУ!

ЕВО УГОВОРЕНИХ 10000
ФУНТИ! ОДНЕСИТЕ ОВЕ
ГЛАВЕ У КОЛА! ТУ СУ
ИСПРЕД ЗГРАДЕ!

ТРЕНУТАК! ОВА ПЛАЧКА
ЈЕ ИЗАЗВАЛА МНОГО ИНТЕ-
РЕСОВАЊА! МОЖДА 10000
НИЈЕ ДОВОЉНО!

ЧЕМУ ТО МА-
СКИРАЊЕ? ЗА-
ШТО СМО СЕ НА-
ШЛИ У ОВОЈ ГАРАЖИ?
ВЕРОВАТНО НИ АУТО-
МОБИЛ НАПОЉУ НЕ-
МА ВЛАСНИ-
КА?

ЈА СЕ ДРЖИМ ДО-
ГОВОРА! ШТА БИСТЕ
ХТЕЛИ ДА ЗНАТЕ?

ЗАШТО НУДИТЕ ТОЛИ-
КИ НОВАЦ ЗА НЕКО-
ЛИКО ПЛАСТИЧНИХ
ГЛАВА? ТУ НЕШТО
НИЈЕ У РЕДУ.

СВЕ СТЕ ПРЕ-
ГЛЕДАЛИ! ЈЕ-
СТЕ ЛИ НАШЛИ ДИЈАМАН-
ТЕ? ИЛИ ДРОГУ?

НИЈЕ НАМ ДО ШАЛЕ!
АКО ХОКЕШ ГЛАВЕ, МО-
РАШ ДОДАТИ
ЈОШ РЕЦИМО
ПЕДЕСЕТ ХИ-
ЉАДА ФУНТИ!

САД СТЕ БАШ
ПРЕТЕРАЛИ...

ОВАЈ МИ СЕ ТИП НЕ
СВИБА! ДА МУ СКИ-
НЕМО МАСКУ?

АКО ТО УЧИНИТЕ
ДОГОВОР НЕ ВАЖИ!
БОЉЕ ДА ДОВИЈЕТЕ
ЈОШ 50000!

У РЕДУ!

СУТРА ОВДЕ У ИСТО
ВРЕМЕ! АЛИ, НЕ ШАЛИ-
ТЕ СЕ: НАС ЈЕ ЧЕТВОРИЦА!

УПАМТИКУ!

И ЧОВЕК С МАСКОМ ЈЕ НЕСТАО.

КО ЗНА
ДА ЛИ ЋЕ
ДОЋИ?

НЕ ВРИНИТЕ,
СТАЛО МУ ЈЕ
ДО ГЛАВА!
СУТРА РЕМО
ТРАЖИТИ
ЈОШ СТО ХИ-
ЉАДА!

ПРЕКИНУО ГА ЈЕ ТРЕ-
САК ТЕШКА ВРАТА СУ
СЕ ЗАТВОРИЛА...

ДО БАВОЛА,
ШТА ЈЕ ОВО?

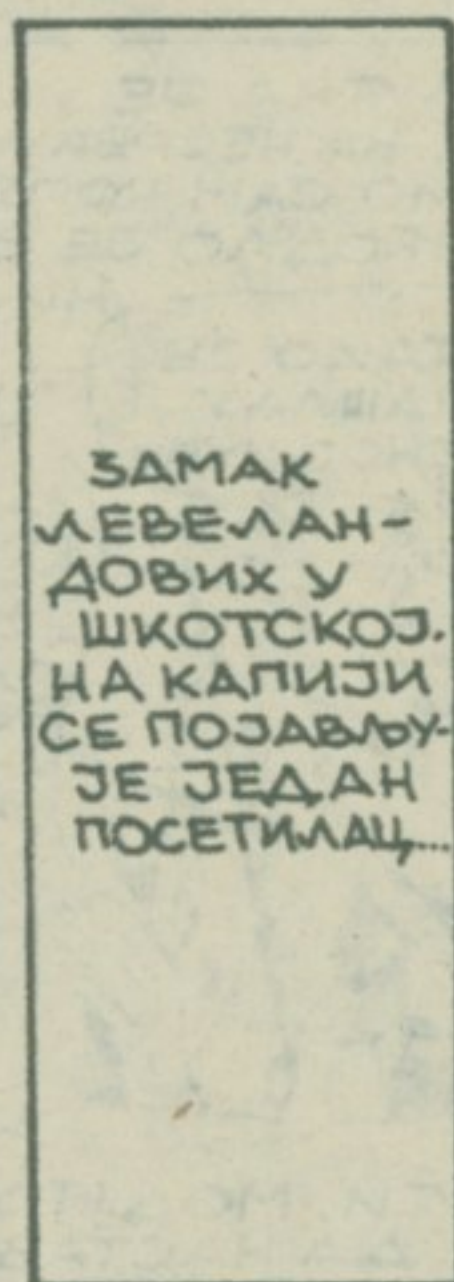
ЗАТВОРИО НАС ЈЕ!
САД СМО КАО У МИ-
ШОЛОВЦИ!

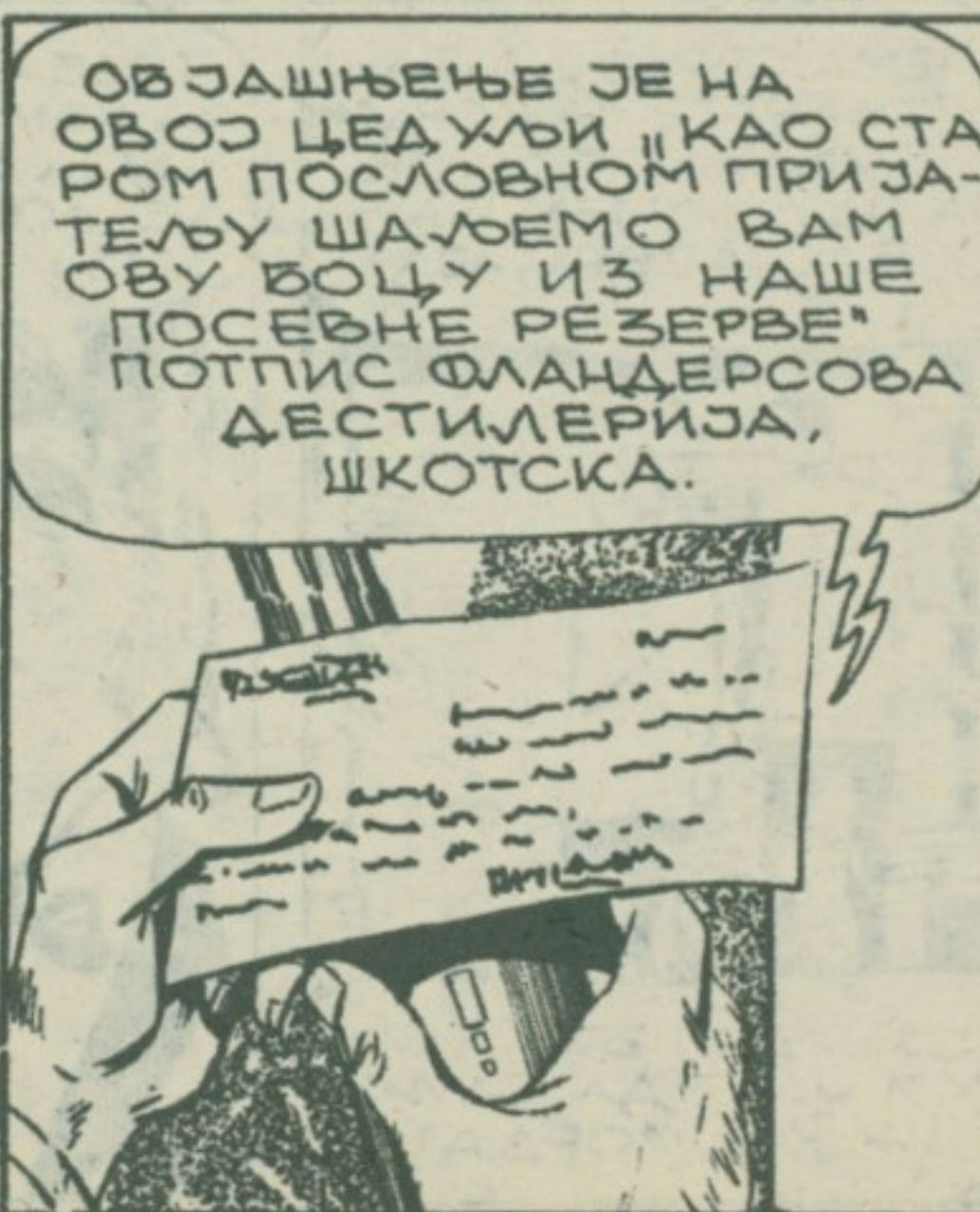

ЧОВЕК С МАСКОМ НЕ ГУ-
БИ ВРЕМЕ. ЗАКЉУЧАО
ЈЕ ГАРАЖУ ОНДА ЈЕ ИЗ-
ВУКАО ГУМЕНО ЦРЕВО...

ШТА ЛИ ТО
РАДИ?

ПОРУШИЋЕ-
МО СЕ ОВДЕ!

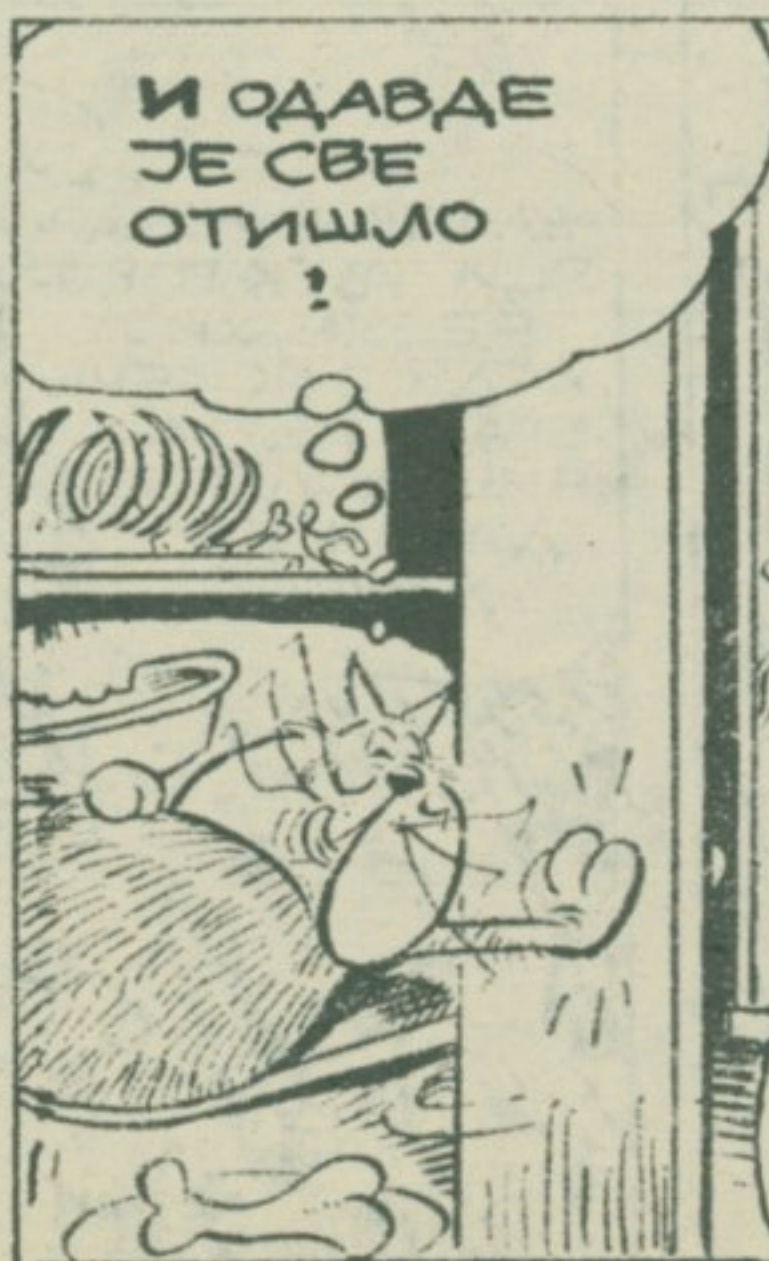

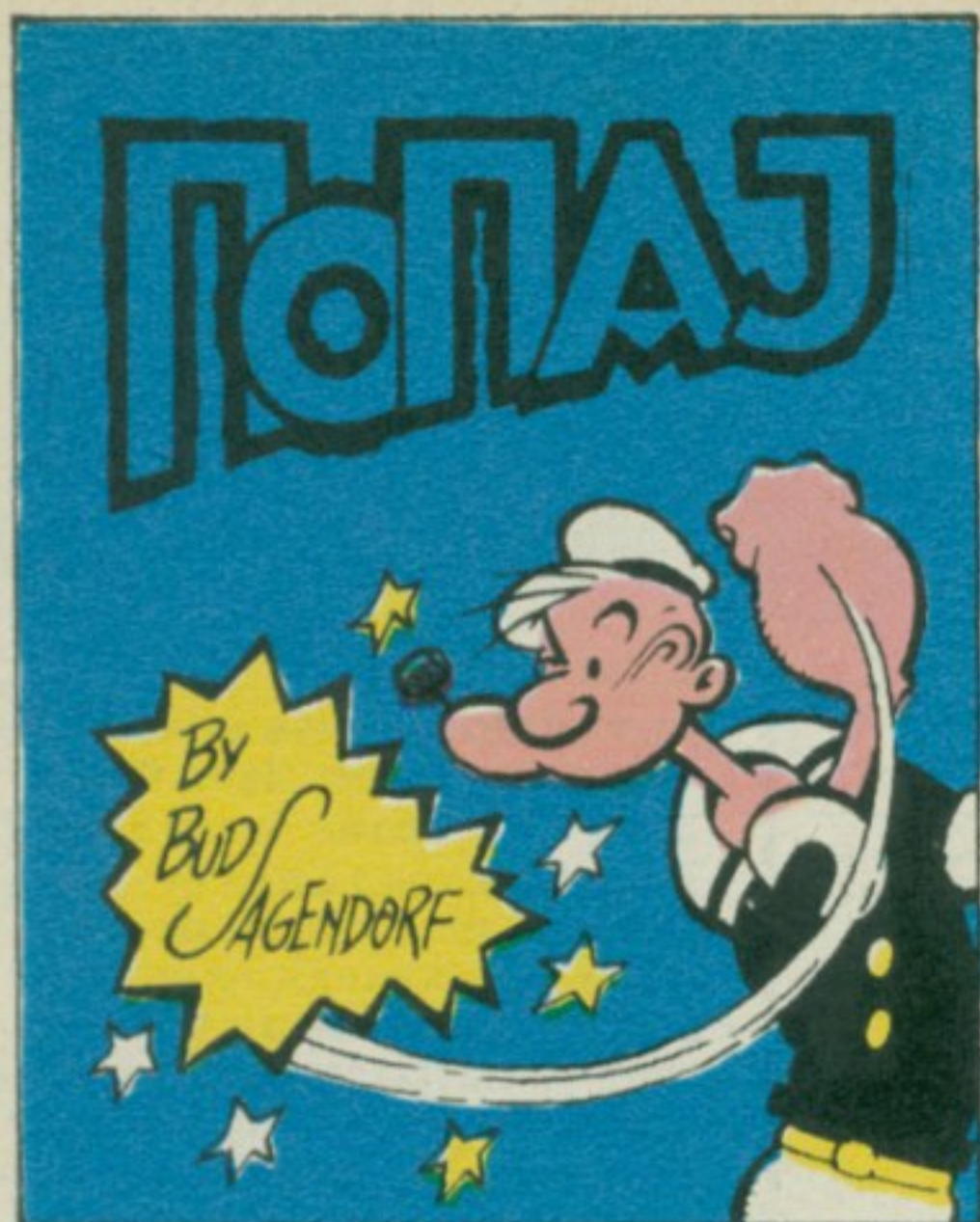

МИШКО

20

уочи битке, 12. септембра 1759. године, генерал није изнео план за напад окупљеним официрима. Уместо наређења за борбу, читао им је елетије чувеног енглеског песника Греја. Чак им је том приликом и рекао:

— Нише бих волео да сам аутор ових стихова, него се вајач Книбека!

Следеће вечери, чим је сунце зашло, Џејмс Вулф је покренуо своју војску. По мркој ноћи, шибани ветром и јаком кишом, војници су се пели уз стене не видећи ништа осим читама својих претходника. Најзад су пред јутро избили на плато и брзо савладали малену француску стражу која је тек реда ради била постављена у овом делу Аб-рахамове висоравни. А када је зора сванула и сунце се појавило, стрељачки строј Британаца налазио се само 1200 метара далеко од града.

Ту су сачекали Французе који су на брзину пребацили све своје снаге под командом маркиза де Монте калма у залеђе града. Нестрпљив да започне битку, зачуђен што Британци оклевају, маркиз је повео војнике у напад. Кренули су без реда, пуцајући у ходу, тако да су куршуми из њихових мускета ретко погађали циљ.

ПОСЛЕДЊА БИТКА

На удаљености од само 50 метара генерал Вулф је наредио да клекне први ред стрељачког строја, а када су Французи стигли на 40 метара издао је заповест за палбу. Плутун од око 2000 мускета прсто је збри сао прве редове Француза. Мирно, као на вежбаљшту, Британци су напунили пушке, кренули су у сусрет непријатељу око двадесетак корака, поново клекли и кроз густе барутни дим који се разилазио по бојишту испалили нов плутун.

Све је било готово за неколико тренутака. Поље испред Британаца било је посејано лешевима и телима умирућих. Више се ниједна француска пушка није чула. Преживели су окренули леђа и безглаво појурили према граду, док су се пешеви њихових мундира вијорили за њима.

Битка која је запечатилa судбину Канаде, трајала је само 15 минута, од тренутка када су Французи испалили први, а Британци последњи метак. Био је то Вулфов велики тријумф, али и последњи. С трећим метком, овог пута у грудима, живео је још толико да види повлачење Француза.

С. К.

ЧУДНО ПЛЕМЕ МБЕНГА

ИГРА ПО ЖЕРАВИЦИ

Људи из племена Мбанга на острву Фици сваке године организују ритуалне свечаности на којима играју — по ужареном камењу а да пре те „вештешке игре“ уопште не нақвасе та бане.

Обичај потиче још из давних времена. По легенди, тој вештини научио их је водени дух који је играјући по жеравици толико одушевио једног домороца да га је овај, пошто га је био заробио, после тога пустио на слободу. Од тог дана на свом острву игра се сматра испитом храбрости и одважности.

Млади енглески истраживач јужних мора и оби чаја разних племена Дејвид Етенбор присуствовао је пре неколико година приликом једног путовања на острву Фици не само том „слављу“, већ и свим припремама за игру по жеравици. Тада је и записао у свој дневник:

„...Увече, уочи дана прославе сви становници племена Мбанга одлазе на једну ливаду у близини села и ту копају јаму дубоку око један метар а широку четири. Затим стране и дно јаме облажу вулканским камењем а по том је до врха цепањима. Њих прекривају каменим плочама које су глатке и равне распоређујући их тако да између њих може ваздух да продире до суве траве и дрвета...“

Ми смо несагориви!

Чим гране сунце, пре почетка церемоније, у ја-

пре него што почну да плешу по усијаном камењу, домороци цело тело, сем табана, мажу машћу која затвара све поре и тако спречава знојење и испаравање течности!

ми се запали ватра па од огромне топлоте ускоро почиње камење да пуца и да се круни. Пре него што играчи изиђу на подијум,

лази на тај ужарени плато, преко њега прелази кораком а затим на супротной страни силази. После тога на њиховим табанима не остаје ниједна

на њега бацају комадиће коже који се одмах спаруше. То је најсигурнији доказ да се „позорница“ добро загрејала. Али, без обзира на то, сваки мушкарца из племена који је прошао доба пубертета из

опекотина, па чак ни кожа није црвена.

Затим се наредна група играча пење на плато и на њему остаје око пет минута играјући све време у такту музике. За то време посматрачи под њихо-

ве ноге бацају земљу, лишће и зрна воћа које подсећа на грожђе. И управо кад оно већ почиње да гори, играчи ногама гасе пламене језике да се воће не би угљенисало јер ће га касније послужити на трпези.

Ако их неки странац запита одакле потиче та њихова „несагоривост“, играчи из племена Мбанга ће лаконски одговорити:

— Ми смо несагориви јер у то — верујемо! И то од оног дана када је тој вештини дух Тино научио наше претке.

Ипак, у цивилизованом свету постоји објашњење за ту њихову „обдареност“:

Пре него што почну да плешу по усијаном камењу домороци цело своје тело мажу неком машћу која затвара све поре и на тај начин спречава знојење и испаравање течности. Али, табани остају непремазани! Један сат пре „представе“ они пију и по 2 литра воде а затим поседају поред јаме из које избија јара. Због топлоте почињу да се зноје, али пошто маст спречава испаравање, сва течност им излази — на табане. Тек тада се пењу на подијум, влага са табана почиње да испарава и ствара се заштитни слој, као када се прст овлажи пре него што се додирне врела пегла или рингла. Сем тога, да би „дозволили“ табанима да стално испаравају и хладе се, играчи никада не стоје у једном месту, већ скакућу, наравно у ритму музике.

Б. Ј.

ИЗ ЕТНОЛОГИЈЕ НАШИХ НАРОДА

ЋИЋИ — ПЛЕМЕ КОЈЕГ НЕМА

Ћићи су били малобројна група, пореклом Власи, боље рећи потомци поромањених на пословених Илира и разних других племена планинских подручја Балканског полуострва.

Као и сродни им Цинцари, Каракачани, Власи из динарских области и североисточне Србије, и Ћићи су, неко време, заједно са традиционалним сточарством, задржали и неке друге специфичности живота и културе.

Каткад су, истина, помињали да су „Романи“, али од римске културе они су, заправо, баштинили само основе свог језика (у науци познатог као истро-романски).

И само њихово име изгледа да је дошло до заменице њм која потиче од латинског квид — што. Глас њ слог њм су били карактеристични за њихов говор (слично као у цинцарском ц и цм). Ћићки говор се одржао и до данас, али га не говоре ни „данашњи Ћићи“, како називају житеље ћићарских села, већ га употребљава само још неколико стотина особа укупно, из села у општинама Пломин и Бољун.

Од Ћића је још остао назив једног планинског масива у Истри, назван Ћићарија.

Микијев ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПОНЕДЕЛЈКА

ПРЕПОТОПКО

РЕЗЕРВИСANO
ЗА
ЧУДАКЕ

БАЦИО ГА НИЗ СТЕПЕНИЦЕ

У НЕКИМ ЕНГЛЕСКИМ КЛУБОВИМА КЕЛНЕРИ УВЕК ПЕРУ СИТНИШ ПРЕ НО ШТО ГОСТИМА ВРАТЕ КУСУР, ДОК У ДРУГИМА ЧЛАНОВИ НЕ СМЕЈУ ДА РАЗГОВАРАЈУ.

У улици Ирвинг у Лондону налазио се почетком овог века неупадљив клуб, који је по старом енглеском обичају био резервисан само за мушкарце. Ко зна зашто, полицији се учинио сумњив и једне вечери упала је унутра претпостављајући да се под маском угледног клуба крије легло неморала.

У сали су полицајци затекли четири лепо обучена постарија господина како седе за столом и ћаскају. Нигде није било ни трага од жена, нити ичег другог сумњивог, али полиција, да би до краја извршила дужност, почела је да проверава сваког понаособ.

Први је рекао да је лорд-канцелар, нашта је инспектор подигао обрву у знак чуђења и неверице. Други се представио као кентербериски архиепископ, а трећи је изјавио да је гувернер Енглеске банке.

НАЈКУПЉА ВЕЧЕРА

Изнервиран очигледно лажним представљањем, што није очекивао од људи у годинама и на изглед угледних, инспектор је запитао четвртог с подсмехом у гласу:

— Претпостављам да сте ви нико други до британски премијер?

Човек је подигао главу и мирно одговорио:

— У ствари и јесам!

То је заиста био Артур Џејмс Балфур, вођа британске конзервативне странке и премијер Империје у периоду од 1902. до 1905. године, а „сумњиво место“ у које су полицајци упали, чувени угледни „Бифтек-клуб“ основан у Ковент Гардену у Лондону још 1730 године.

Међу његовим члановима током векова налазили су се увек многи уметници и политичари као књижевник Томас Харди, композитор Артур Салвџен, диригент Малколм Саргент а данас је његов стални гост Харолд Макмилан, бивши британски премијер. „Бифтек“ је један од великог броја ексклузивних клубова који су Лондон начинили јединственим градом у свету. Ипак, најстарији лондонски клуб је „Вајт“ у улици Сент Џејмс. Основан је још 1693. године Италијан Франческо Ђјанко, који је касније своје презиме само превео на енглески језик и зато назвао клуб „Вајт“, што значи „бео“.

У овом стецишту енглеског високог друштва чувени лондонски денди 19. века Бо Брамељ зарадио је за карташким столом током само једне вечери за оно време заиста огромну своту новца — преко 20 хиљада фунти стерлинга. Међу његовим члановима налазили су се најексцентрични-

нији људи који су чак и међу пословично хладним Енглецима изазивали чуђење. Лорд Алванли, на пример, био је велики гурман и није марио што плаћа

рећи да је победник био главом лорд Аванли: његова вечера састојала се од малих комада меса са тридесет 300 птица! Да би била разноврснија, изабрао је 13

ношћу. Тако је јануара 1951. године вођа лабуриста Анојрин Беџан слетео низ степениште и при том се добро утрљао — само зато што је у једном говору своје политичке противнике конзервативце назвао га мидима!

Наравно, није то учинио својеволјно, већ га је гурнуо разбеснели конзервативац, пречасни Џон Фокс-Странгвејз, који је чекао прилику да се са Беџаном нађе у клубу да би на миру, далеко од очију јавности могли да „изравнају рачуне“.

У 18. и 19. веку енглески центлмени су своје клубове врло редовно посећивали само зато што су тамо могли на миру да се копчају. Један од највећих лондонских коцкара свих времена био је угледни политичар, иначе антопаз, Чарлс Џејмс Фокс. У клубу „Брукс“ он је једном бацао коцкице пуна 24 часа без прекида. На почетку игре зарадио је 12 хиљада фунти стерлинга, али је зато, кад се дигао од стола, остао дужан 11 хиљада фунти. Да би повратио губитак истог дана је у другом клубу који се звао „Алмак“ на картама добио 6 хиљада фунти стерлинга, а потом се право упутно у Њумаркет крај Лондона да се клади на коњским тркама.

Други чудац, поменути лорд Алванли, никад ниш-

та није плаћао готовим новцем. Једном, кад су га запитали колико кошта онај коњ кога је управо купио, он је одговорио: — Ништа! — а потом је додао као узгред — остао сам дужан за тог коња 220 фунти!

ЧЕКАЈУ ДА НЕКО УМРЕ

Неки лондонски клубови имају исто тако експентрична правила као што су и њихови чланови. У клубовима „Артур“, „Будд“, „Вајт“ и „Брукс“ келнери су увек сапуном и водом прали ситан кусур пре него што би га враћали гостима. После испирања у врућој води, они су новчиће стављали у рупичасту врећицу на дугачком канпу, коју су затим окретали у ваздуху великом брзином, све док се новац не осуши.

У клубу „Бифтек“ и данас влада правило да његови чланови не смеју да разговарају међу собом ако их претходно неко трећи није упознао. У клубу „Тре велерс“ на снази је још чуднији пропис: његови чланови уопште не смеју да говоре међу собом!

У 18. веку постојало је у Лондону око 2000 клубова а пре неколико година Чарлс Грејвс у својој књизи „Којне фотеље“ набројао је само 63 чувена клуба. Разлог је томе што је у Енглеској „високо друштво“ на издисају, али и на удару инфлације. Пре кратог времена, на пример, затворен је и познати клуб „Гардс“, основан још 1810. године, а његови чланови постали су хонорарни посетиоци коњичког клуба на Пикадилију.

У теорији, сваки Енглез би могао да постане члан неког ексклузивног лондонског клуба, под условом да може да плати високу чланарину, али у пракси поред богатства потребно је и много других веза. У Лондону, наиме, све је мање оваквих клубова, а и број њихових чланова је строго ограничен.

Уписница за клуб „Вајт“ на пример, износи 100, а годишња чланарина 80 фунти. То није велики новац чак и за сиромашније Енглеце, јер овај износ могу временом и да уштеде, пошто не могу одмах да се уклоне. У клубу „Вајт“ постоји на пример, листа чекања у коју мора да се упише сваки кандидат за будућег члана. Чека се, обично, и по 12 година да се у овом клубу упразни неко чланско место, а то се обично дешава тек кад неко — умре.

огромне своте само да би задовољио свој необични гастрономски укус. Једне ноћи припремио је у „Вајту“ вечеру на коју је позвао све чланове клуба, али под условом да смисле за себе најнеобичније и најскупље јело на свету. Ко на овом необичном такмичењу буде победио, рекао је, стиче право да бесплатно поједе све што је наручио. Не треба

врсти птица, међу којима 20 фазана, 100 барских и 40 шумских шљука.

ИЗРАВНАО ЈЕ РАЧУНЕ

У енглеским клубовима као што је овај догађају се и разне неприличне ствари, које њихови чланови, да не би пукла брука, иначе нерадо чине пред јав-

СТАРИ ОБИЧАЈИ

ПРСТЕН ЗА МОРЕ

Када се после победе у једној бици враћао својим бродовима у Венецију, Зијани, дужд овог древног града, срео је папу Александра III. Одушељен снагом венецијанске морнарице, папа је, пре-

дајући дужду скупочену златну бурму, рекао:

— Сине мој, дужде од Венеције, прими ову бурму којом те венчавам с морем! Желим да се ти и твоји следбеници венчавате с њим сваке године. Нека ти море буде понизно и драго као супруга. Ти си му чувар и први заш-

титник јер си га ослободио од непријатеља.

Касније се догодило нешто неочекивано и необично: венецијански сенат исувише је озбиљно схватио узвишене и свечане речи папе Александра III па

је чудна церемонија венчања дужда и мора заиста извођена сваке године на дан Вазнесења у великом сјају и раскоши.

Необични церемонијал редовно је приређиван на огромној галији „Бикентаура“ која је саграђена само за ту намену. Овај позлаћени и изрезбарени брод покретала су 42 вес-

ла. На свакоме су била по четворица веслача, који су уједначено подизали и спуштали тешка, велика весла стојећи у потпалубљу.

Окружен својом властелом, у пратњи папиног изасланика и амбасадора других земаља, дужд би на „Бикентауру“ испловио до пролаза за Лидо и ту у морску дубину бацноу посвећену бурму, свечано изговарајући: „Море, венчавам се с тобом у знак истинске и велике љубави и поштовања...“

Обичај овог симболичног венчања одржавао се све до Наполеоновог заузимања Венеције. У почетку је велики освајач мислио да „Бикентаура“ пошаље у Француску као изузетан ратни трофеј, бојатство и реткост, али се предомислио плашећи се да ће брод отети Енглези. Због тога је више волео да спали лепу галију што је и учинио.

(Слика „Бикентаура“ је на странама 24. и 25.)

ЗЛАТО

НА ТАЛАСИМА

А) ВЕНЕЦИЈА у време кад је још била одвојена од копна. (С њим ће се повезати тек 1933, а железницом 1948. године).

1. Звоник базилике Св. Марка, 2. дуждева палата, 3. библиотека са лођом, 4. мали трг на коме су два гранитна стуба. На врху једног од њих налази се чувени лав Св. Марка (9 и 10), 5. улаз у Велики канал, који је и главни улаз у Венецију, 6. базилика Св. Марка, 7. острвце Сан-секу-до, 8. копно, удаљено од града преко 3.600 метара, 9. и 10. лав Св. Марка, званични амблем Републике Венеције, 11. и 12. венецијанске галије, 13. знак венецијанске флоте, 14. бродска заставица, 15. гондола, која се од данашњих разликовала богатим украсима и јарким бојама, с много фигура у дуборезу (16. и 17.) и 18. унутрашњост гондоле, прекривена скупocenим ћилимима.

В) БИКЕНТАУР, свечана галија, дугачка 33, а широка 7 метара, сва изрезбарена и позлаћена. Испловљавала је само на дан Вазнесења у част дуждевог мистичног венчања с морем.

19. и 20. кљун брода, 21. лав Св. Марка, 22. кит Правде у дуждевој одори, наткривен сунцобраном, 23. ратни знаци, 24. сфинга, 25. каријатиде, 26. морска бића, 27. але-горије, 28. дуждев грб, 29. 30. 31. каријатиде које носе ша-тор од гримизног велура (32), 33. јарбол за велику заставу, једини јарбол на галији, 34. лични дуждев грб, 35. барја-чићи.

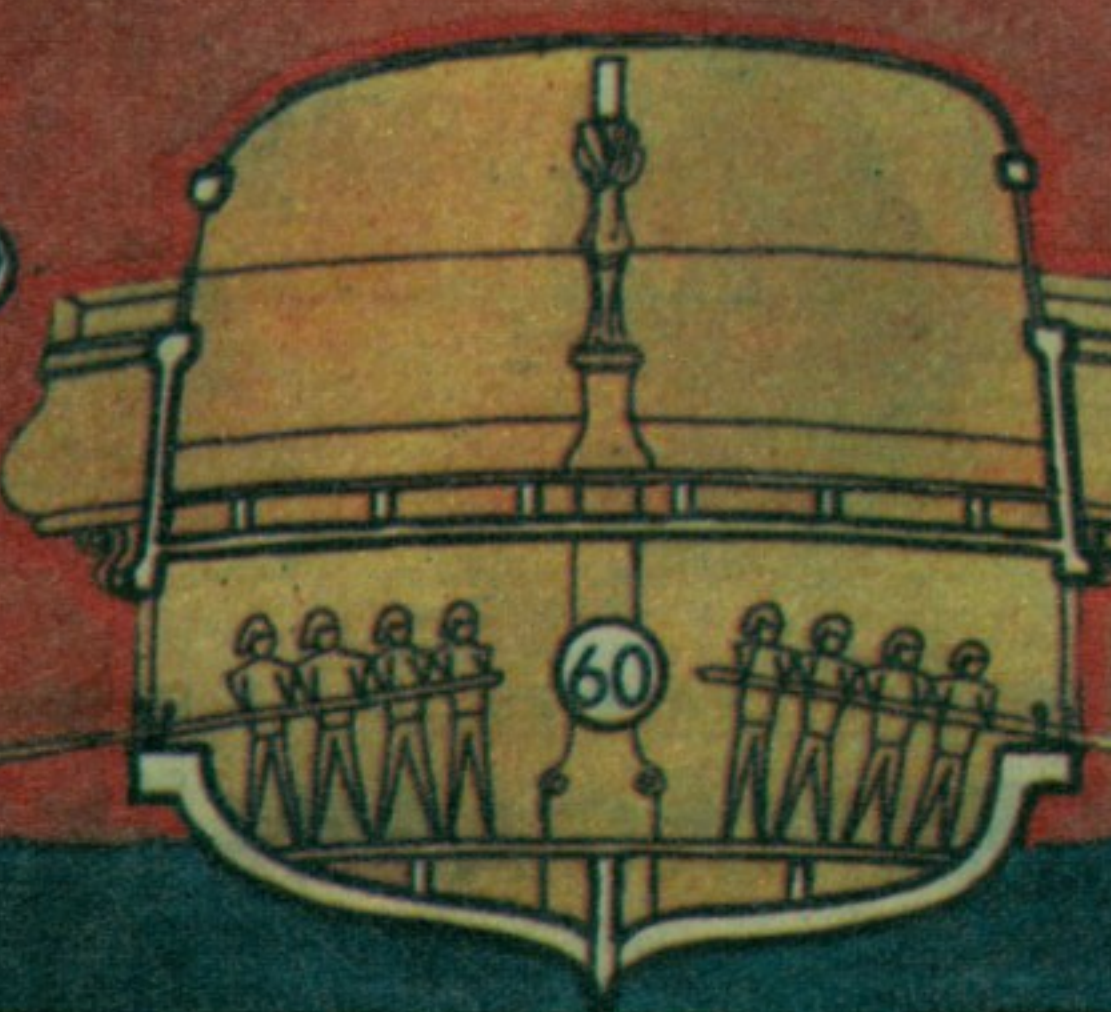

С) ЗАДЊА ПАЛУБА, на којој су се налазили дужд, папин посланик и амбасадори, 36. амбасадор краља Пољске, 37. амбасадор краља Шпаније, 38. папин посланик, 39. амбасадор Француске, 40. дужд, 41. амбасадор краља Енглеске, 42. амбасадор немачког цара, 43. амбасадор руског цара, 44. амбасадор шведског краља.

Д) ЦЕНТРАЛНА ПАЛУБА, само за властелу: 45. дуждев штигоноша, 46. дуждева жена, 47. сенатор, 48. дворска дама, 49. заповедник копнене војске, 50. жена високог државног службеника, 51. бродовласник, 52. племић, 53. високи државни службеник, 54. шеф полиције.

Е) ПРЕДЊА ПАЛУБА, 55. велики адмирал Венеције, 56. адмирал флоте, 57. адмирал галије, 58. надзорник радова на „Бикентауру“, 59. пресекач „Бикентаура“ који приказује централну палубу и шатор над њом и 60. међупалубни простор у којем су веслачи, четворица на једном веслу, веслали стојећи, 61. уздужни пресекач „Бикентаура“.

ХИТ СТРАНА

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

НАТРАГ У НОЋ (BACK IN THE NIGHT)

Музика и текст: Вилко Џонсон (Wilko Johnson)
Извођи: Група Др Филгуд (Dr. Feelgood)

Back in the night
Lay down by my side.
Back in the night
Shoke me like a lakeside.
I really missed the early sheet,
Dreaming in the morning
like a thing we did.

Back in the night
Back in the night
Back in the night
Back in the night
We need your love like ...
I woke up down the floor,
I asked you tays and

breakfast,
Shoke me out of door
I jumped out to the laiftest
I've got to smile, I like your
style

Put me out this morning,
To know that I'll be ...
Back in the night ...
Back in the night ...
Back in the night ...
Back in the night ...
We need your love like ...
The day break batles and slow
I feel just like I'm dying
Stop work, wish ad low
Than I start reviving.
Cross your yard
We need a stars
I made it to another day
That we are ...
Back in the night
Back in the night
Back in the night
Back in the night
We need your love like ...

У последње време све чешће смо сведоци појаве да се нове групе представљају публици музиком у прилагођеној новој средини и медијуму. Реч је о музици која се слуша истим интензитетом од почетка до краја, названој „готални рок“. Ова музичка врста данас има већ приличан број представника од којих су најсвежији чланови групе др Филгуд. У Канвеј Ајленду, градићу на Темзи, основана је још 1971. године група Др Филгуд која две године касније, у потрази за славом и успехом, одлази у Лондон. Мада многи сматрају да је „провинцијализма“ далеко теже доћи до успеха

него такозваним „белеградским мезимцима“, момци из Канвеј Ајленда су својом свежином оповргли ове тврдње.

Састав су основали Вилко Џонсон (Wilko Johnson) и Ли Бриџо (Lee Brilleaux) који и данас чине окосницу групе. Свој први сингл Рокете (Rokete) издали су крајем 1974. године, али је ова плоча, као и следећа издања неколико месеци касније, процица потпуно незапажено. У међувремену чланови састава стичу концертну репутацију и тако постају много блиски публици. Први албум Низ реку Џети (Down by the Jetty), издат крајем марта прошле године,

најавио је излазак групе из анонимности. Међутим, права експанзија на диско-тржиште наступила је издавањем мале плоче Повратак у ноћ (Back in the Night), и нарочито албумом Лоша навика (Malpractice) који доспева високо на топ-листе и постиже запажен комерцијални успех. О својој музици чланови групе Др Филгуд кажу: „Ми сви рамо оно што воли публика. Критичари нас не воле много, али они и не морају да купе наше плоче. Док свирамо желимо да се људи с нама пријатно осећају.“ То је најбољи лек и зато послушајте савет Др Филгуда (што у преводу значи: Доктор добро расположен).

ДОКТОР ФИЛГУД

Dr. FEELGOOD

НОВЕ ПЛОЧЕ У ПРОДУКЦИЈИ

ППП

ЗЛАТКО ПЕЈАКОВИЋ

„Лице“ је назив првог сонетичког албума Златка Пејаковића, бившег певача „Корни групе“. После хита „Ове ноћи једна жена“ Златко нам се на великој плочи још једном представља као већ изграђена музичка личност.

После недавно изишлог сингла супергрупа СЕПТЕМБЕР објавила је своју ЛП-плочу. Албум под називом „Задња авантура“ садржи композиције вокалног солисте Јанеза Вончине и његових сарадника, иначе најпознатијих имена у домаћој поп-музици: Тисомир Поп-Асановића, Пере Угрина, Чарли Новака и Брече Доблекара.

СЕПТЕМБЕР

Љубитељи џеза могу бити задовољни комплејтним „Снага музике“. Према првим оценама критичара ово је најбоља ЛП плоча џеза снимљена код нас, на којој нам се представљају све сами великани ове музичке врсте: Ела Фицџералд, Каунт Вејзи, Џими Смит, Вили Холмдеј, Луис Армстронг, Оскар Питерсон, Чарли Паркер и други.

THE POWER
IN MUSIC

1. ЛАНУ НОЋ, ДРАГИ, ЛАНУ НОЋ, ДРАГА — Лео Мартин — ПГП РТВ

2. ЕЈ, ДА МИ ЈЕ НАТИ — Неда Уграден — РТВ Љубљана

3. НЕ МОГУ СХРИТИ СВОЈУ БОЛ — Амбасадори — Дискотон

4. ДАЈ МИ, ДАЈ — Посебно пановање — ПГП РТВ

5. ВАГАБУНД — Здравно Чолић — Југотон

6. САТЕЛИТ — Сман РТВ Љубљана — Дискотон

7. ХАНА — Index — Дискотон

8. РАЊЕНО ЈЕ СРЦЕ МОЈЕ — Мишо Новач — Syzy

9. НЕ ГЛЕДАЈ МЕ ТАНО И НЕ ЉУБИ ВИШЕ — Бијело дугме — Југотон

10. ВЈЕТРИ ШУМЕ, РИЈЕЧИ НОСЕ — Душно Лонин — Syzy

ДОМАЋА ЛИСТА

— СИНГЛОВИ

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

- 1) BOHEMIAN RHAPSODY — Queen — ЈУГОТОН
- 2) IN FOR A PENY — Shade — ПГП РТВ
- 3) ISLAND GIRL — Elton John — ЈУГОТОН
- 4) ELY, ROBIN, ELY — Silver Convention — ПГП РТВ
- 5) THE TRAIL OF THE LONESOME PINE — Laurel and Hardy — РТВ ЉУБЉАНА
- 6) ART FOR ARTS SAKE — 10 CC — ПГП РТВ
- 7) SAVE YOUR KISSES FOR ME — Brotherhood of man — СТУДИО В
- 8) NO REGRETS — Walker Brothers — ПГП РТВ
- 9) MONEY HONEY — Bay City Rollers — ЈУГОТОН
- 10) DARLIN' — David Cassidy — ЈУГОТОН

СВАКА ПЛОЧА ИМА СВОЈУ ПРИЧУ

БИТАСИ — Хеј, Цуд

(THE BEATLES — HEY JUDE)

Данас ћемо вам испричати како је настала некад веома популарна композиција ХЕЈ, ЦУД, некадашњих Битлса.

Чланови групе Битлса, који не смирају заједно већ шест година, дуго су размисљали да ли да издају сингл са нумером Хеј, Цуд. Разлог је био прилично једноставан: страх да се песма која траје дуже него обично неће добре продавати. Али када је композиција Ричарда Харриса „Мек Артур Парк“ која траје седам минута и 30 секунди постигла изванредан комерцијални успех, популарни чувањци из Ливерпула одлучили су да се опробају са јединим „маретонским синглом“. Композиција Хеј, Цуд која траје такође 7 минута и 30 секунди требало је да буде и последњи сингл ове групе јер се тада

већ говорило о њиховом распаду. Промоција плоче била је заказана и то је био њихов последњи заједнички наступ на телевизији. Дуго се после тога нагађало зашто се композиција баш тако зове. Пол Мак Карти, који је и написао ову композицију, најзад је изјавио да му је то име пало случајно на памет. Касније се дознало да је име Цуд узето из наслова романа Томаса Хардија „Незвани Цуд“ који је Мак Карти једном приликом случајно пронашао међу књигама своје бивше веренице Џејн Ејкер. Тада још сентиментално везан за Џејн, Пол никако није желео да јавност сазна праву истину о настанку једне песме која га је подсећала на нешто веома значајно у његовом животу.

ПОП ЗАНИМЉИВОСТИ

Бил Вајман, бас-гитариста ансамбла Ролинг стоуни, који је до сада већ имао успеха као композитор, боравио је пре месец дана у Лондону како би промовисао своју солистичку плочу Усамљени камен (STONE ALONE) коју је издала компанија „Rolling Stones Records“. За време краткотрајног боравка у главном граду Енглеске, Вајман је имао неколко наступа у радио и ТВ-емисијама у којима се појављује као композитор, басиста, аранжер, пијаниста и на перкаши инструментима. У реализацији ове плоче учествовао је велики број познатих музичара и певача: Ван Морисон, Др Џон, Рони Вуд и други.

Стив Вокер је издао још један добар албум. ЈП носим назив „Песме на обали живота“ који ће се, како сазнајемо ускоро моћи да набави и у нашим продавницама.

Рој Вуд са својом групом ВИЗАРД (Wizzard) издао је нови сингл под називом „Индисанска дуга“. Истовремено је одржана и промоција двоструког албума „Прича Рој Вуда“, за који је све музичке нумере написао сам Рој.

Већ дуже време у самом врху светске музичке продукције налази се састав ОСИВИСА. Ова група, која је недавно била гост и у нашој земљи, својим последњим албумом Добро дошли кући (Welcome Home) и хит-нумером са те плоче (Sunshine Day) Сунчани дан, још не склази са листе најтраженијих у Енглеској и САД. Седмочлани састав се својевремено прочуо карактеристичним звуком такозване „афро-роком“ и за све оне који их гледају наживо представља незабораван доживљај. Сцена изгледа изузетно о чему може посведочити и податак да се сценска опрема транспортује петотонским камионом. Чланови састава су све време у покрету, својственом само таквом путем музичарима надареним танчаним осећајем за ритам. Постава у којој састав тренутно наступа је следећа:

Вођа и оснивач групе је Теди Осен (Teddy Osell) који свира флауту, саксофон и инструментите са ударалкама. Једно од највећих имена музичке поп-сцене своје домовине Гане и западне Африке. Поклоник је афричке народне музике и америчког џеза.

Сол Амарфио (Sol Amarfio) у саставу свира ударалке. Музиком се бави од своје 12. године, а професионално од 18. када се упознао са Теди Осеном. Аутор је свих композиција другог албума групе Војаја (Woyaya). Мек Тонтох (Mac Tontoh), тру-

ОСИВИСА

бач и келлофониста, је млади Тедијев брат. Некада је наступао са мање познатим саставима. Његово музичко усмерење је изнећу џеза и традиционалне афричке музике.

Дел Ричардсон (Del Richardson) родом са острва Антигаа члан је састава од првог дана. Свира гитару, а до сада је успео да снимим и један самостални албум под називом Луцкасти комадићи (Pieces of a Lion).

Кики Гијан (Kiki Gyau), родом из Гане, свира клавир још од пете године. Пре доласка у ОСИВИСУ 1973. године, у којој свира и мут, наступао је са многим познатим групама као што су Блу Манке (Blue Monks), Ел Белос (El Bellos) и други.

Вокални солиста групе је Кофи Ајвор (Kofi Ayivor) који је пре доласка у ОСИВИСУ сарађивао са многим поп-музичарима.

Мајк Одомусу (Mike Odumusu) басиста групе, рођен је у Лагосу. Пре него што је дошао у Лондон и постао члан ОСИВИСА наступао је са разним афричким групама.

Вокално-инструментални састав ОСИВИСА заблистало је на енглеској музичкој поп-сцени још 1971. године. Својом музиком донели су свежину у тамошњу рок-музику. Касније су овај рок почели да дозирају и други састави, али са далеко мање успеха, пре свега због неоригиналности.

ТОНИ И ДЕНИ

Симпатични сдистски дуо Тони и Дени представља нам се у продукцији ПГП РТВ-а синглом на коме се налазе композиције „Ти ћеш поплети море“ и „Још си ту“. Иначе, овај дуо је веома популаран у Чехословачкој где често гостује на телевизији.

1 ЧОРБИЦА ОД МИЛАНИХ КРОМПИРИКА

СТАВИТЕ У ДУБОК ЛОНАЦ (1,5 ДО 2 ЛИТРА) 2 ВЕЛИКЕ КАШИКЕ УЉА, 2 ШАРГАРЕПЕ И 1 ПАШКАНАТ ИСЕЧЕНЕ НА КОЦКИЦЕ И ГЛАВИЦУ СИТНО ИСЕЦКАНОГ ЦРНОГ ЛУКА. СВЕ ТО ПРЖИТЕ ДОК ЛУК НЕ ПОЖУТИ.

$\frac{1}{2}$

ПРИ КРАЈУ ПРЖЕЊА ДОДАЈТЕ ПОЛА КАШИКЕ БРАШНА, ПА И ТО ПРОПРЖИТЕ ДОК БРАШНО НЕ ПОЖУТИ (ВАРЈАЧОМ МЕШАЈТЕ СВЕ ВРЕМЕ) А ЗАТИМ СИПАЈТЕ У ЛОНАЦ ЛИТАР ВОДЕ. КАД ВОДА ПРОКЛУЧА УБАЦИТЕ ПОЛА ВЕЛИКЕ ШОЉЕ МЛАДИХ ОЛУШТЕНИХ КРОМПИРИКА.

КАД СУ КРОМПИРИКИ КУВАНИ, СИПАЈТЕ У ЧОРБУ ЈЕДНО ЦЕЛО УМУЉЕНО ЈАЈЕ И КАШИКУ КАЈМАКА. НА КРАЈУ ДОДАЈТЕ СИТНО ИСЕЦКАН ПЕРШУН И ЏЕЛЕР.

КАКО СЕ ПРИПРЕМА ЈАГЉЕВИ БУТ

МЕСО ДОБРО ОПЕРИТЕ, ПОСОЛИТЕ ТАКО ДА СО БУДЕ УТРОДНА У МЕСО.

ПИТА ОД ТРЕШАЊА

УЗМИТЕ ПОЛА КИЛОГРАМА ТАНКИХ КОРА, ПОЛА КИЛОГРАМА ТРЕШАЊА КОЈЕ ТРЕБА ДА ОЧИСТИТЕ ОД КОШТИЦА И ПРЕЦЕПИТЕ НАПОЛА, ПОЛА ВЕЛИКЕ ШОЉЕ УЉА И $\frac{1}{4}$ КГ ШЕКЕРА. ПЛЕХ ПОДМАЖИТЕ УЉЕМ, СТАВИТЕ ЈЕДНУ КОРУ, ПОПРСКАЈТЕ ЈЕ УЉЕМ, СТАВИТЕ ДРУГУ КОРУ И ЊУ ПОСПИТЕ УЉЕМ, А ЗАТИМ ПО ЊОЈ РЕЉАЈТЕ ТРЕШАЊЕ...

$\frac{1}{2}$ kg

$\frac{1}{4}$ kg

... И ПОСПИТЕ КАШИКОМ ШЕКЕРА, ЗАТИМ ПОКРИЈТЕ КОРОМ.

У ВЕКУ ШЕРПУ СТАВИТЕ ДВЕ ШОЉИЦЕ УЉА, ПА КАД УЉЕ БУДЕ ВРУКЕ УБАЦИТЕ БУТ И ПРОПРЖИТЕ МАЛО СА ОБЕ СТРАНЕ. КАД МЕСО ПОРУМЕНИ УСПИТЕ ШОЉИЦУ ВОДЕ И ПОКЛОПИТЕ. ВОДУ ДОЛИВАЈТЕ СТАЛНО ТАКО ДА БУДЕ ИСТИ НИВО. КАД МЕСО ТОЛИКО ОМЕКША ДА ВИЉУШКОМ МОЖЕ ЛАКО ДА СЕ ПРОВОДЕ, ОНДА ЈЕ ПЕЧЕНО.

У ТУ КОРУ ПОПРСКАЈТЕ УЉЕМ, СТАВИТЕ ТРЕШЊЕ И ШЕДЕР, ПА ОДОЗГО КОРУ. ОВУ ОПЕТ ПОПРСКАЈТЕ УЉЕМ И СТАВИТЕ ТРЕШЊЕ И ТАКО РАДИТЕ ДОК СВЕ КОРЕ И ТРЕШЊЕ НЕ ПОТРОШИТЕ. ОСТАВИТЕ САМО ЗА КРАЈ ДВЕ КОРЕ. ПИТУ ИСПЕЦИТЕ, ИСЕЦИТЕ НА КВАДРАТЕ И ДОК ЈЕ ЈОШ ТОПЛА ПОСПИТЕ ЈЕ ПРАХ-ШЕКЕРОМ.

Жене су јачи пол

У МАГЛИ НА ДРУМУ ВОЛАН ТРЕБА ПРЕПУСТИТИ ЖЕНЕ ЈЕР ОНА БОЉЕ ВИДИ ОД МУШКАРЦА.

Жене су у много чему испред мушкараца! — то је закључак групе истраживача из Европе и Северне Америке који су више година посветили изучавању психо-физичких разлика између мушкараца и жена. Њихов циљ био је да одреде занимања која више одговарају једном или другом полу како би наставници и професори већ у школској клупи почели да припремају дечаке и девојчице за њихове будуће позиве.

Жене су, како је закључила психолог др Дајана Мек Гинис, осетљивије на буку од мушкараца. Њих, на пример, модерни хифи стерео уређаји велике јачине више узнемиравају чак и када слушају музику коју воле, па стога не би требало да раде у просторијама где влада јака бука. Женско ухо, међутим, може да чује више тонове које мушкарци „не примећују“, а такође и да лакше одреди извор и положај звукова што долазе са разних страна.

ВИДЕ КАО МАЧКЕ

И вид у жене бољи је него у мушкараца, нарочито када су извори светлости веома слаби. Зато оне у мрачној соби лакше разазнају предмете, а у густој магли могу да опазе светлике аутомобила који долазе чак неколико секун-

ди пре мушкараца. И боље оне боље распознају, тврди др Мек Гинис. Жене боље разликују нијансе и ређе су „слепе за боје“ него мушкарци.

Меморија је такође женска „јача страна“. Њихово вербално и визуелно памћење је брже, дуготрајније и боље. То не значи само да, на пример, лакше уче поезију или да као глумице брже уче текстове, већ и да боље памте лица и звуке, што им омогућава да правилно отпевају ноту коју су само једном чуле неколико тренутака раније.

За разлику од мушкараца, реакције жена су у просеку спорије па су зато у области спорта мушкарци супериорнији јер имају бољу кондицију ока и телесних покрета. Али после дужег периода вежбања, координација се и код жена усавршава, па су због тога оне боље у ручном раду, свирању на музичким инструментима, куцању на писаћој машини, као и у свим финијим и лакшим пословима који захтевају прецизност, пажњу и концентрацију.

Истраживачи су, такође утврдили да су жене сујеверније од мушкараца, да више читају, чешће похађају вечерње школе, радије одлазе у библиотеке и у већем броју има-

ју своје типичне женске хобије.

ХРАБРЕ КОД ЗУБАРА

Одавно је познато да су жене уздржљивије и да лакше подносе бол. Оне могу дуже да издрже хладноћу зато што имају дебљи масни поткожни слој него мушкарци. Научници тврде да жене с мање страха одлазе код зубара или у болницу, између осталог

и зато што их мања осетљивост на бол чини „храбријим“.

Уопште узев, кад је реч о болести, мушкарци су веће кукавице од жена. Оне се врло реално односе према болести супротстављајући јој се с намером да је победи, док мушкарци често покушавају да не мисле на болест плашећи се суочавања с нештотом.

— Жене су бољи пацијенти и често су саме себи довољне, док се болестан мушкарац потпуно изгуби од страха и захтева да цела породица трчка о-

ко њега и сваког дана позива другог лекара. То је мишљење једног од лекара који је радио у овом тиму истраживача.

У свакодневном животу жене су послушнији чланови друштва од мушкараца. Оне поштују законе, радије се друже са суседима и педантије су у обављању својих грађанских дужности. Најзад, закључили су истраживачи, женски пол је јачи од мушког и у погледу дужине живота. Специјалиста за геријатрију је закључио, на основу својих истраживања, да се за последњих 130 година животног века жене повећао од 42 на 74 године у просеку, а за мушкарце само од 40 на 68 година.

М. III.

ПСЕЋИ ЖИВОТ

Недавно је пред енглеским Парламентом подсекретар за унутрашње послове доктор Ширли Самерски изнео необичан податак: храна једног затвореника недељно стаје 2.66 фунти (око девет хиљада динара) док храна једног затворског пса стаје 3.45 фунти (четрнаест хиљада динара). Коментар замета није био потребан.

ВЕЛИКИ АТОМ

Да би што сликовитије показали величину димензија бескрајно малог атома поједини научници су извршили одговарајуће прорачуне:

— У једном кубном сантиметру чврсте материје има толико атома да би једном чвеку било потребно, када би то било могуће, ми-

лион година да их преброји. И то да броји тако, да сваке године „одвоји“ милион атома.

— Док читате овај текст, свако слово у њему, односно материја од које је састављена боја за отисак овог слова, садржи више атома него што је људи на свету.

Атом је састављен од атомског језгра око кога круже електрони, а између њих је празан простор. Скоро сва маса једног атома сконцентрисана је у атомском језгру:

— Пречник атомског језгра је у поређењу са пречником атома незнатан — све две величине се односе међу собом као пречник једне обичне шљиве према висини Ајфелове куле у Паризу.

РУСИЈА
ОД ИВАНА
ГРОЗНОГ ДО
ПЕТРА ВЕЛИКОГ

СТО ГОДИНА НЕМИРА

Борис Годунов је удао своју сестру Ирену за болешљивог Фјодора и кад је овај умро 1598. године, наговорио је Московљане да изиђу на улице и захтевају од царице Ирене да Бориса крунише за цара.

У то доба појавио се у Русији лажни син Ивана Грозног, Димитрије, који је сакупио велику војску и кренуо на Москву да Бориса отме престо. До сукоба није дошло јер се Борис Годунов нагло разболео и умро.

Тако је Димитрије постао 1605. године цар, али немири у земљи, који нису престајали после смрти Ивана IV Грозног, проширили су се и на саму престоницу, Москву.

Бојари, вековни противници царске власти, сковали су заверу против Димитрија и једне ноћи 1606. године с козацима упали у одаје Кремља. Цара су убили, али у Москви терор није престао. На улицама града догађала су се честа убиства, као крвави епилог сукоба Руса, козака и Пољака.

Јачање руске државе започело је под царем Иваном IV, названим „Грозним“ зато што је чврстом руком заводио централну власт, не жалећи главе руских племића — бојара који су се огорчено борили да би задржали своју феудалну самосталност. Када је умро 1584. године, наследио га је на престолу син Фјодор, умно заостали дечак, за чијег је регента наименован Борис Годунов.

Неколико година после убиства цара Димитрија Москва је стално била поприште ужасних нереда и безвлашћа. Пољски војници су окупирали Кремљ и из утврђења излазили само да пљачкају радње и нападају грађане. Разбојничке банде су харале градом, а фанатични калуђери и разуздани козаци злостављали пролазнике. Најзад су, 1611. године, гневне Московљанке дигле устанак и са секирама и кухињским ножевима навалиле на пољске војнике у Кремљу.

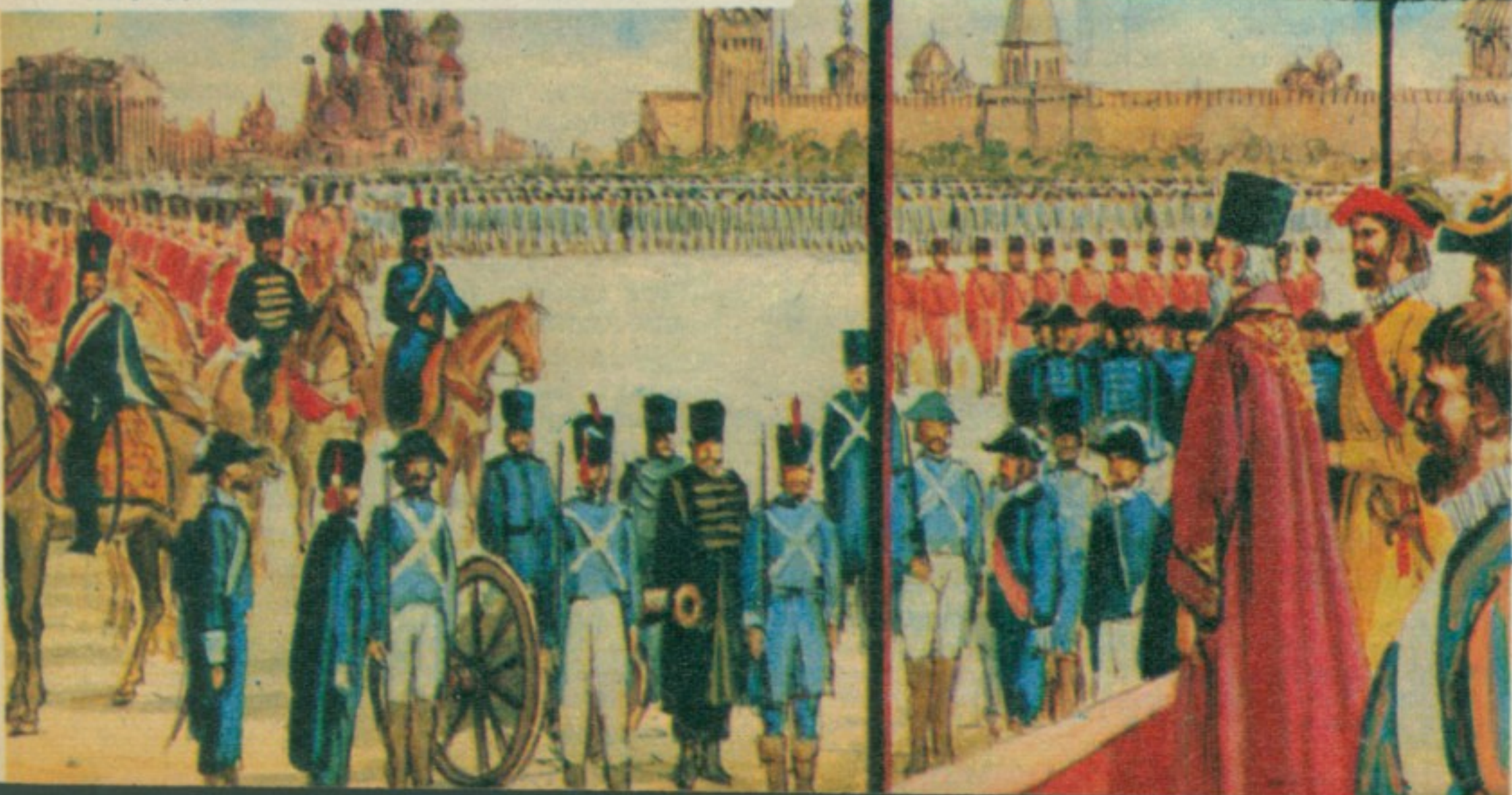
Цар Михајло је био болешљив и слабак младић који је једва успевао да држи скиптар у руци и круну на глави, а камоли да влада Русијом. Када му је шведски краљ послао на поклон неколико часовника, Михајло Романов је постао страстан сакупљач. Осим сатова ништа више га није занимало.

Побуна жена прерасла је у прави устанак. Сукоби с Пољацима трајали су 19 месеци док најзад нису истерани из Кремља, више глау него оружјем. После неколико месеци крвопролића и нереда у Москви и целој Русији, 1613. године изабран је нови цар, Михајло Романов.

Још у доба цара Михајла стање у земљи се већ прилично средило, тако да за време његовог наследника Фјодора (1678 — 1682) у Русију пристижу први страни дипломати, а на данашњем Црвеном тргу се одржавају прве војне параде.

Једног дана 1689. године у Москву је тријумфално ушао млад човек праћен клицањем 18.000 војника и великот броја грађана. Био је то Петар I, који ће понети надимак Велики јер ће од раздорима разједане Русије створити велику европску силу. Он је у Кремљу приредио огромну гозбу и позвао народ за свој сто. Ње је то крај стогодишњих нереда у Русији.

**БИО САМ ПОТПУНО САМ, ИАКО ОКРУЖЕН
МАСОМ СВЕТА. ВИКАО САМ, ПЕВАО, ТРЧАО
СРЕДИНОМ УЛИЦЕ — НИКО МЕ НИЈЕ ВИДЕО.**

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЧУЈЕТЕ

ХАРЛАН ЕЛИСОН

Тог мартовског јутра прошле године — био је уторак — осећао сам се исто као стотину јутара пре тога. Тако сам мислио. Ипак, није било баш исто...

На брзину сам се умио и обукао и сишао у трпезарију, где су ме већ чекале новине и воћни сок. Алма, моја жена, припремала је доручак у кухињи. По обичају, нешто је гунђала. Алма је иначе била пријатна жена, моја верна сапутница већ 27 година, и све док је њено гунђање било тихо у кући је владао мир.

Међутим, Алма је постајала све гласнија.

— Где је тај човек? — беснела је. — Зна да не волим да га чекам. Ево, јаја су се већ охладила!

— Овде сам, Алма, одмах долазим — довикнуо сам.

Љуђићу шеф

Ништа није вредело. Глас само што јој није достигао ону ноту од које целог дана имам артоглавицу.

— Долазим! — Оставио сам новине и кренуо у кухињу.

У том тренутку Алма је бесно пројурила поред мене и почела да ме дозива са два степеница:

— Алберте, доста је било излешавања!

Ухватио сам је за руку и покушао да је уразумим.

— Драга, овде сам...

Као да ништа нисам рекао, Алма је наставила да виче по кући. „А, нећу те ја више слушати“, помислио сам. Обукао сам мантил, натучкао шешир и, онако необријан и без доручка, излетео из куће, залупивши врата за собом.

Као и обично, већ сам био у за кашњењу. Морао сам да зауставим неки такси, иако нисам био сигуран да ли у цепу имам довољно новца. Први је прошао не приметивши ме. Махао сам очајно рукама, а таксисти су пролазили поред мене један за другим, не осврћући се. Претио сам, викао, јурио за њима... ништа.

У последњем тренутку ухватио сам аутобус и стигао пред зграду у којој сам радио.

Оспрезно сам отворио врата и — претрнуо. Мој шеф, Фриц Клаус, са црвеним, подбулим лицем викао је:

— Винзоки, глупане, колико пута ћеш још закаснити? Нећу ја тебе више трпети, па се сналази како знаш!

Али, Клаус ме није видео, као што ме ни Алма није видела!

Одједном ми је било мука. Изашао сам у ходник и наслонио се на зид. Поред мене су пролазиле моје колеге не примећујући ме. Дакле, ја сам невидљив!

Био је то шок за мене. Ноге су ми клецале и вртело ми се у глави. Пожурио сам ка лифту, да се што пре нађем на ваздуху. Притиснуо сам дугме, али сијалица се није упалила. Још дуго сам стајао у ходнику, док није наишао неко и позвао лифт.

Целог живота сам био тих. Тихо сам се венчао, тихо живео, а сада нисам могао да направим ни ону буку за коју сам сматрао да ми припада: нисам могао да завршим свој живот пуцњем из револвера, јер ниједан обарач се не би покренуо под мојим прстом. Био сам сенка, дух у стварном свету, приморан да тако живим ко зна још колико дуго.

Возио сам се лифтом са људима који ме нису примећивали; гурали су ме не извињавајући се.

Нерви су ме издали. Једног момента сам из све снаге треснуо по вносу кад ми је стао на ногу. Није ни трепнуо. Од муке сам почео да плачем.

Најдуже дје недеље

Лифт је играо горе-доле, ја сам грцао у сузама, али нико ме није примећивао. Најзад сам изишао на улицу и шетао без циља све док се није смркло.

Две недеље могу да вам пролете кад сте заљубљени, кад имате пуно пара и забављате се без икаквих брига, кад сте здрави и осећате се живи.

Следеће две недеље биле су најдуже у мом животу. Као пакао. Био сам потпуно сам, окружен масом света. Увече сам стајао у центру осветљеног града, викао, певао, трчао средином улице — нико ме није видео.

Неколико пута сам свратио до куће и видео да се Алма одлично сналази без мене. Ништа јој нису сметали они силни килограми које је добила последњих година. Поред ње је сада био Џорџ Рејнс, мој бивши колега.

Више нисам одлазио кући. Ходао сам улицама као клошар. Појављивао сам се, неуредан и необријан, на најотменијим местима,

али као да нисам. Био сам сам у целом граду, у целом свету. Тешко сам се тиме што сам сад могао да шамарам кога сам хтео; они то једноставно нису примећивали.

Јео сам где сам стигао, узимао са туђих тањира, са тезги. Спавао сам по парковима, али и у најскупљим хотелима.

У последње време сам најчешће свраћао у хотел „Сент Мориц“. Допадао ми се један старински удобни кауч у салону.

Једне вечери сам се, уморан, испружио на кауч кад је неко почео да ме гура и прави места за себе. Подигао сам шешир и видео да ме тај неко гледа право у очи, као да хоће да ме натера да се уљудим. Није ми био симпатичан, па сам га одгурнуо ногом.

— Охо, друшкане! — повикао је човек, упирући прст у мене.

Убеђен да ме не види, окренуо сам се на другу страну, али то код њега није палило. Ухватио ме је за оковратник и за трен сам се нашао на другом крају салона. Нисам осећао бол, само сам био запрепашћен.

Човек је стајао изнад мене и грохотом се смејао.

— Ви... ви ме видите? — промуцао сам.

Човек се нагло уозбиљио.

— Наравно да те видим — рекао је и брзо се удаљио.

Ја сам остао на поду, отворених уста. То ми никад није пало на памет. Мислио сам да сам сам на

**НЕ ЗАБОРАВИТЕ!
У СРЕДУ ИЗЛАЗИ**

Denis број 10

ЛИ МБ?

свету, а, ето, има их још невидљивих.

Ипак, тај човек није изгледао ни слично мени. Био је уредан, обријан, понашао се као да се нимало не разликује од осталих људи.

Пошао сам за њим. Сад кад сам случајно наишао на себи сличног, нисам смео да га изгубим из вида. Више нисам сам, то је било најважније, а можда ће он моћи и да ми објасни шта се ово дешава с нама.

Човек је отишао до десетог спрата и ушао у једну собу. Неко време сам оклевао пред вратима, а онда сам закуцао. Покушају лепо с њим, помислио сам.

Човек се изненадио кад ме је угледао. Нисам баш сигуран да је желео поново да ме види. Шта је могао: склонио се и пустио ме да уђем у собу.

— Седите — рекао је и сео преко пута мене. Прекрстио је руке и мирно чекао да кажем шта имам.

— Већ две недеље сам као луд, нико ме не примећује...

Човек ме је сажаливо гледао док сам причао своју причу, свакако истоветну с његовом.

Зовем се Томпсон...

— Морам да знам шта се дешава са мном — рекао сам на крају. — Можете ли ми помоћи, господине...

— Зовем се Томпсон — рекао је. — Видите, господине Винзоки, у свету данас људи се све више отуђују једни од других. Идете улицом и не видите ничије лице. Кад пазарите у самоуслугу, уопште се не сећате како је изгледала девојка за касом. Ни вас нико не примећује. Свако мисли на своје ствари. Затим одете својој кући, седнете испред телевизора и тако губите контакт са светом.

— То је заиста тачно — потврдио сам.

— Код неких од нас то је посебно изражено, зато што смо слабе личности... Без љутње, господине Винзоки, уверићете се да сам

у праву. Са модернизацијом, механизацијом и брзим темпом живота, други људи постају безлични, док код нас тај процес иде још даље и — пуф! — једноставно постајемо невидљиви за све око нас. Схватате ли?

Ја сам га само гледао. Потпуно сам схватао о чему говори.

— Има ли их још оваквих? — питао сам.

— На десетине. Ускоро ће их бити стотине, па хиљаде... Како се ствари развијају, можемо очекивати лепо друштво. Људи се све више удаљују и повлаче у себе.

Нисам као они

Отресао је пепео цигарете у пепељару, док сам ја нестрпљиво чекао да настави.

Човек је презриво одмахнуо руком.

— Али, мене то друштво не интересује.

— Како то? — зачудио сам се.

— Тако, господине Винзоки. И ја сам једино време лутао, очајан и изгубљен као ви сада, али убрзо сам схватио да је баш ово прави живот. Нема одговорности, нема обавеза, нема борбе за самопоштовање. Био сам професор у гимназији. Ученици су долазили на часове, одлазили, а никад ме нису стварно видели. Часове сам држао са успехом, никад ме нико није опоменуо, али ни похвалио. Тако сам после извесног времена — изгледео. Овакав живот ми се свиђа: зато и нисам желео да вас упознам. Нећу ни с ким да се зближавам, јер сам алергичан на такве типове.

Тада ми је постало јасно да разговарам с лудаким. Оне силе које су нас начиниле невидљивим потпуно су успеле у његовом случају: био је изгубљен, задовољан животом невидљивог, нечујног, непознатог.

Није он био једини. За ову протеклу годину нашао сам још доста таквих. Сви су резоновали на исти начин.

Али, ја нисам као они. Ја желим да побегнем из оваквог стања. Желим да ме поново сви виде. То се из све снаге трудим да постигнем... на једини могући начин.

Закључио сам да људи могу на тренутак да ме виде кад им се приспава преко дана, или кад су замишљени. Стално нешто певушим и мислим да и то можете да чујете.

Молим вас, присетите се: да ли вам се понекад учини да сте ме видели, негде у углу ока, па сте помислили да вам се само причинијава? Можда ћете се сетити да сте некад чули песму, а радио вам није био укључен.

То сам био ја! Да, ја постојим! Чујете ме, зар не?

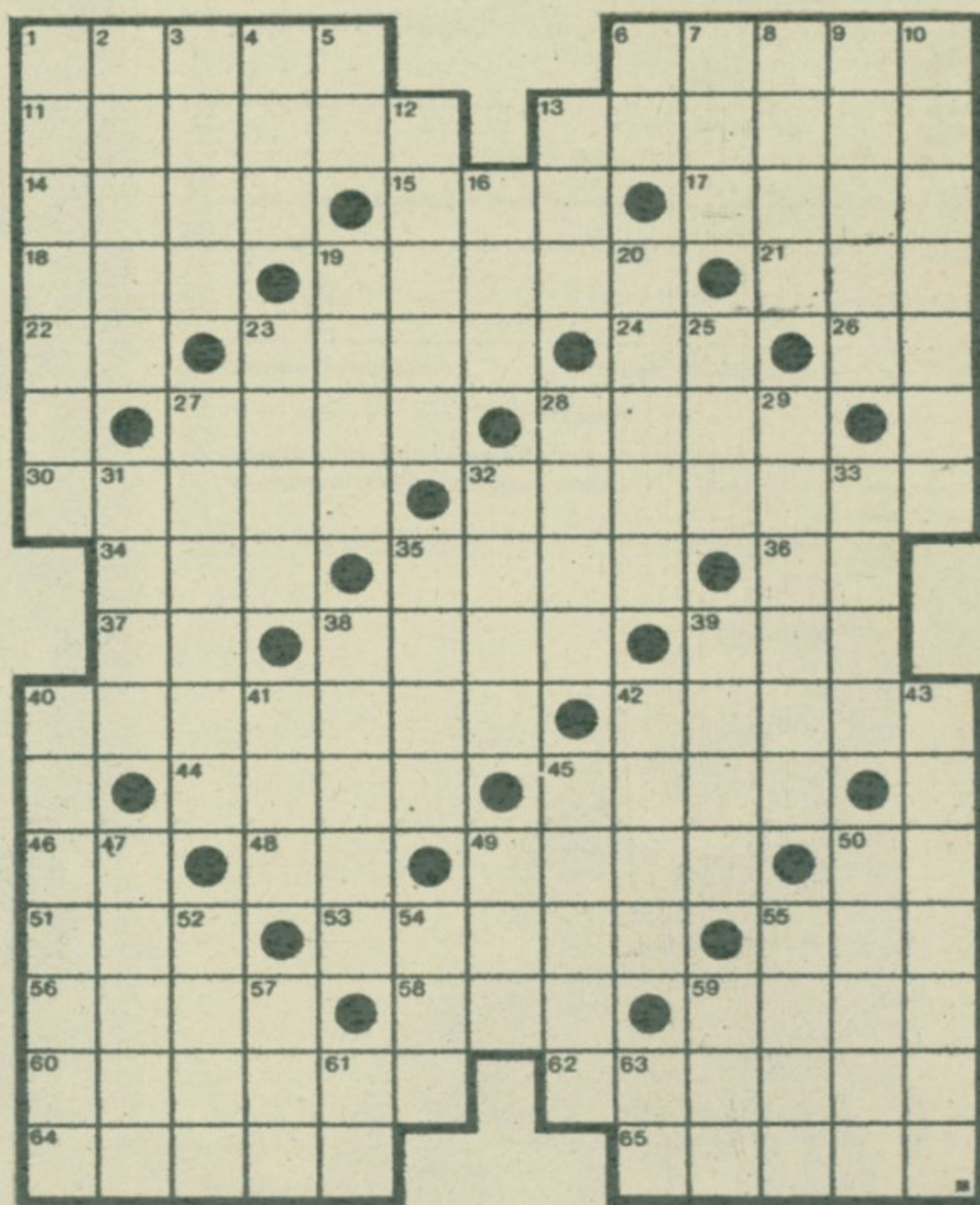
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Војазан, 6) запаљење слузокоже, 11) припадник северноамеричког индијанског племена, 13) становници једног града у Србији, 14) вера, 15) телефонски позив, 17) напад, 18) стара мера за тежину, 19) послоњени, 21) шумска креда, 22) предлог, 23) еп, 24) ауто-ознака за Мостар, 26) хемијска ознака за иридијум, 27) амерички књижевник (Фицџералд), 28) веселац у далматинским градовима, 30) машина, 32) тужно, 34) поклон, 35) француски књижевник („Три мускетара“), 36) показна заменица, 37) рукометни клуб (скр.), 38) опрегано стање воде, 39) земљишна мера, 40) трупци, 42) непошумљена висораван, 44) јединични вектори, 45) водоземац, 46) својеручно (скр.), 48) сугласник и самогласник, 49) део чизме, 50) лична заменица, 51) исход у шаху, 53) цитат, 55) врста коњског хода, 56) блага казна, 58) средство за лакирање, 59) престанак живота, 60) домаће пернате животиње, 62) део радио-апарата, 64) муслиманско женско име, 65) света књига ислама.

УСПРАВНО:

1) Реч истог значења, 2) врпца, пантљика, 3) птица селица, 4) лука и Израелу, 5) два самогласника, 6) упитна реч, 7) врста папагаја, 8) француски глумац (Жак), 9) Тацитово дело, 10) шпански голман (Замора), 12) замах, 13) град у СР Немачкој, 16) цар животиња, 19) тром, 20) полупаразитска биљка, 23) однос датих и примљених голова, 25) народно коло, 27) део прозора, 28) јужноамеричка животиња, 29) није отишла, 31) река у Европи, 32) оцењивачки скуп, 33) број који означава одсуство било какве количине (мн), 35) делови недеље, 38) амерички генерал из другог светског рата, 39) производ намењен тржишту, 40) дивљина, 41) дрвена посуда, 42) боксерски израз, 43) Изолдин љубавник, 45) три, бодља, 47) северноамеричка животиња скупогеног крзна, 49) целокупна, 50) град у Бугарској, 52) наш филмски режисер (Јанковић), 54) везник, 55) припадник једног индокинеског народа, 57) стара српска престоница, 59) троцифрен број, 61) хемијски знак натријума, 63) ногометни клуб (скр.).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Лав, 4) Микис, 7) хор, 10) ангини, а, 11) торта, 12) кош, 13) радар, 16) тил, р, 17) баритон, с, 18) сам, 20) налог, 21) кап, 23) Олиб, 25) кас, 26) лука, л, 27) над, н, 28) так, р, 29) обарац, 31) моруна, м, 32) Рур, с, 34) Мур, н, 35) осет, 37) Бел, 38) седа, 41) нит, 42) венац, 44) Кан, р, 43) колерија, л, 45) Кил, 48) Саган, 49) мир, 51) Ајона, а, 52) Ивона, 53) тас, 54) кулук, 55) Лаб.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукосав Букатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живојин Стојановић. Уредници: Криво Виторовић, телефон 324-191/525, Нурислана Башић, телефон 324-483. Технички уредник Владислав Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Ф.ф. 110.—, Ш.ф. 66.—, Ш.ф. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фототипови и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишлених Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Над магарац пође на
пут не враћа се нао
ноњ.

(Италијанска
пословица)

ПОЉИТЕ НА ИСТРАЖИВАЧКО ПУТОВАЊЕ У ПОЗНАТИ СВЕТ НЕПОЗНАТОГ

ПРИРОДА-ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

— хиљаду чуда природе —

ЧУДЕСНЕ ТАЈНЕ ПРИРОДЕ ОПИСАНЕ У ОВОЈ КЊИЗИ ЧЕКАЈУ ДА ИХ ОТКРИЈЕТЕ

Ова изванредно опремљена књига, са 600 илустрација у боји, од којих су многе бисери уметничке фотографије, мирне душе могла би се назвати ИЛУСТРОВАНОМ ЕНЦИКЛОПЕДИЈОМ ПРИРОДЕ.

Разумљивим и занимљиво писаним текстовима, заснованим на најновијим сазнањима биологије, ова је књига јединствени водич кроз живописни и шаролики живот у природи у различитим његовим облицима и у његовом неизмерном богатству.

Ова несвакидашња књига увешће вас у тајне природе и сазнаћете шта се све догађа:

- у тишини морских дубина
- у пустињи
- у прашуми
- у тундри
- у поларним областима
- у четири годишња доба — пролеће, јесен, лето и зиму
- шта значи вода као основни услов и покретач живота
- како циновски прашумски цветови опојног мириса служе као занке
- како су велике природне грађевине изграђене од ситних корала
- како говоре пчеле
- да је гепард најбржа животиња — достиже брзину 100 км на час
- да је плави кит највећа животиња свих времена, са срцем од 600 кг

Сазнаћете и низ других занимљивости које је могло да открије само електронско око фото-апарата.

КЊИГА ЋЕ КОРИСНО ПОСЛУЖИТИ И СВИМ УЧЕНИЦИМА јер ће им умиогоме олакшати учење и побудити интересовање за проширивање знања, а **НАСТАВНИЦИМА И ПРОФЕСОРИМА** као користан приручник за припремање наставе или у току саме наставе.

Књига је штампана ћирилицом на 480 страна, великог енциклопедијског формата, богато технички опремљена, у тврдом повезу с пластифицираним заштитним омотом, са 600 илустрација у боји, схена, цртежа и индексом на крају књиге.

ЦЕНА КЊИГЕ ЈЕ 400.— ДИНАРА. Може се купити за готово или на отплату. **ЧИТАОЦИ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА УЖИВАЈУ ПОПУСТ ОД 20%,** тако да књигу добијају за 320.— динара. Износ ће платити поштару када приме књигу — поузећен.

КУПЦИ НА ОТПЛАТУ ДОБИЋЕ КЊИГУ ЗА 400.— ДИНАРА, с тим што ће наведени износ отплаћивати у 8 редовних месечних рата по 50.— динара, после пријема књиге, рачуна и уплатница. **ПРВУ РАТУ ПЛАТИЋЕТЕ ПОШТАРУ.**

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА МОГУ ПОДИТИ КЊИГУ СВАКОГ РАДНОГ ДАНА ДО 15 ЧАСОВА у предузећу „ВУК КАРАЦИЋ“, Краљевића Марка 9.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЦИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9.

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „ПРИРОДА — ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА“ **ЗА ГОТОВО** — по овлашћеној цени од 320.— динара. Уплату ћу извршити приликом пријема пакета од поште — поузећен. **НА ОТПЛАТУ** — по цени од 400.— динара, који ћу износ платити у 8 редовних месечних рата по 50.— динара, почев од 1975. године.

Прву рату платићу поштару када ми донесе књигу.

(непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Примите и име _____

Занимање _____ Пошт. број и место _____

Адреса стана _____ Назив и адреса радне организације _____

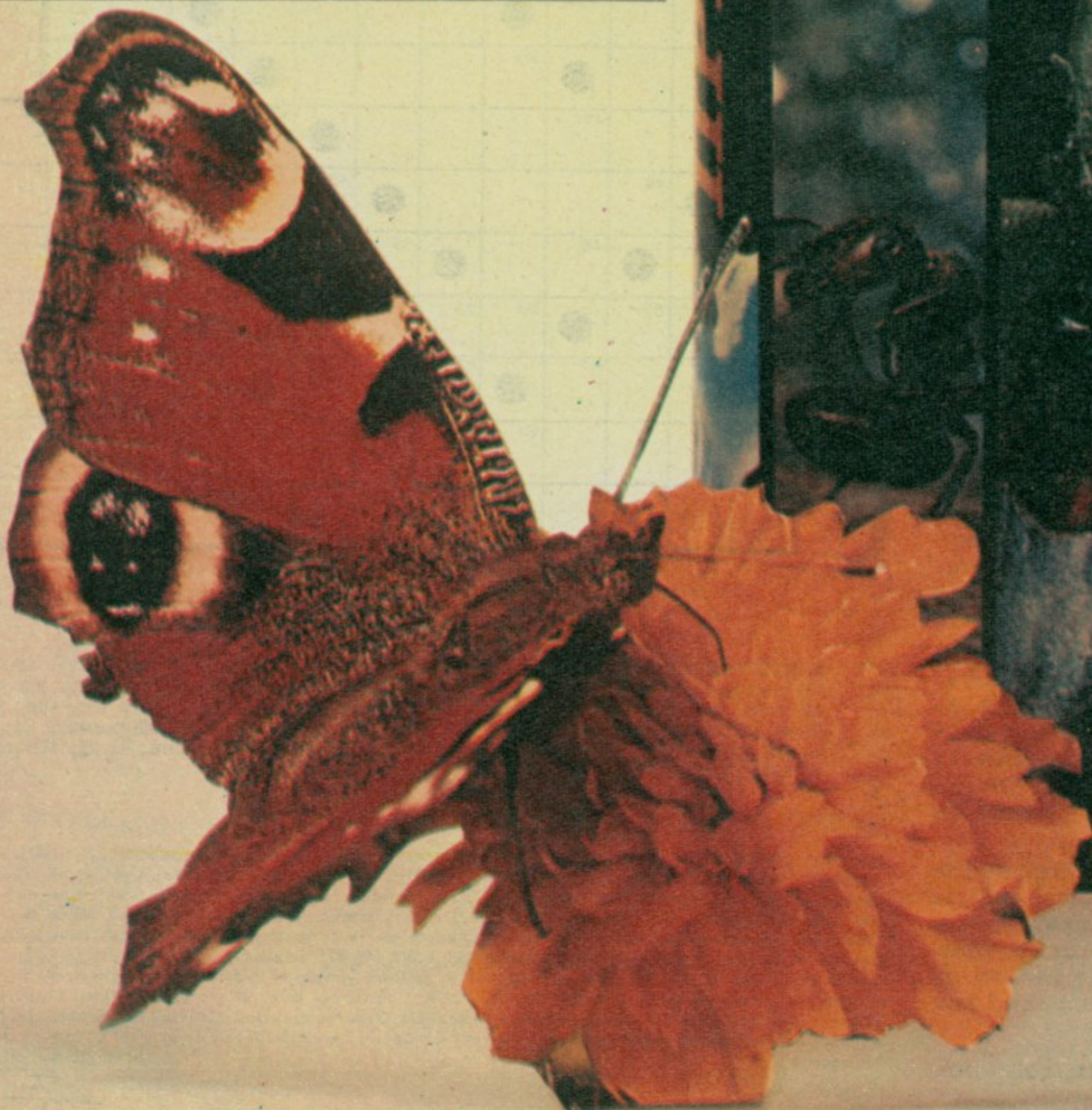
Овера запослења за купце на отплату _____ Купац _____

(печат и потпис овлашћеног лица) _____ (својеручни потпис) _____

Бр. л. карте _____ Издао од СУП-а _____

Наручбеница се оверева само при куповини књиге на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

ПРИРОДА ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

ПОШТА
ЗБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

НАРОДНИ ХЕРОЈИ

Молио бих те да ми кажеш колико је бораца НОВ проглашено народним херојима.

Љиља Шкулетић,
Бар

Звање народног хероја додељивано је као највеће признање борцима, командирима, командантима и политичким комесарима који су се својим јунаштвом и самопрегрозом истакли у ослободилачкој борби.

За народног хероја Југославије први је проглашен Петар Лековић, каменорезачки радник из села Реџице, код Ужичке Пожеге — фебруара 1942. године. А до данас Орденом народног хероја одликовано је 1307 бораца Народноослободилачке војске Југославије. Орден народног хероја добиле су и бројне војне формације НОВ а и осам градова Југославије проглашено је градом-херојем.

КИРК ЈЕ ИШУР

Да ли је истина да је Кирк Даглас по пореклу Рус?

Маја Узумов,
Скопље

Холивудски филмски глумац Кирк Даглас је руског порекла. Његово право име је Ишур Данилович. Прославио се изванредним кретањима у филмовима: Младић с трубом, Шампион, Град илузија, Стаљина менаџерија, Жељ за животом...

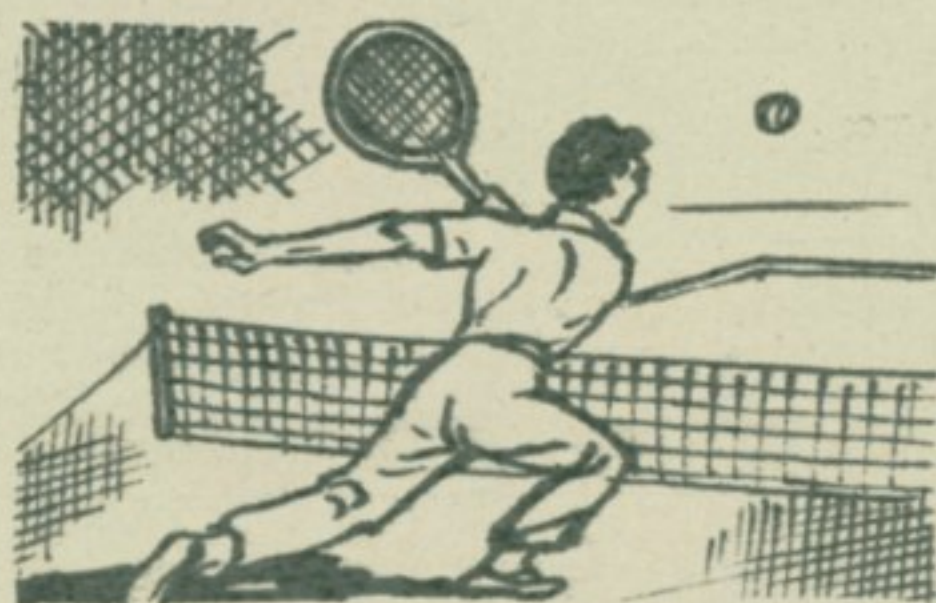
ДУГИ БРОДОВИ

Зашто су се викингски бродови звали — дуги бродови?

Петар Зрнић,
Кањига

О бродовима викинга зна се највише захваљујући ископинама у Гокштату, у Норвешкој. Наиме, ратници мора сахрањивали су своје вође у великим хумкама заједно са њиховим бродовима.

Брод пронађен у Гокштату имао је по шеснаест весала са сваке стране, задње весло уместо крме и, као египатски, феничански, грчки и римски бродови, катарку за четвороугаоно једро. С обе стране брода били су обешени ратнички штитови. На овим дугим и лепим бродовима викинзи су пловили Северним морем, Средоземљем и стизали чак до Америке.

ОДБРАМБЕНИ УДАРАЦ

Какав је то ударац у тенису зван бекхенд?

Стево Иђушки,
Апатин

Бекхенд, заједно са форхендом, је један од основних удараца у тенису. То је, у ствари, одбијање лопте рекетом са супротне стране, на пример: играч депљак одбија лопту која му долази с леве стране, и обрнуто, при чему је шака која држи рекет окренута према мрежи. Сматра се ударцем у одбрани.

СКРОВИШТЕ КЋЕРИ СУНЦА

Чуо сам да је торфава Маху Пикчу била последње упориште Инка. Да ли је то истина?

Горан Ђорђевић,
Рашика

Читао сам 19. веком научници и авантуристи привучени причама о богатству последњег града Инка трагали су безуспешно за његовим остацима. Тек експедиција професора историје са Јелског универзитета Хирама Винтама успева 24. VII 1911. године да угледа зидине загонетног града. Његову тајанственост и неприступачност штитиле су провалије са три стране дубоке преко 700 метара а са четврте крмо га је планински гребен. Претпоставља се да су Инке користиле мостове преко провалија за улаз и излаз из града. И поред пронађених остатака гробова и посуђа, Маху Пикчу или, како га још зову, скровиште кћери Сунца, остаје тајна јер стил грађевине није инка стил. Трагови народа Анда се тако губе у овој неприступачној голети.

ГУМА КОЈА СКАЧЕ

Хтео бих да знам када је пронађена пнеуматска гума.

Небојша Ђорђевић,
Нова Варош

До 1888. године сви точкови су имали гвоздене обруче, изузет скупocenих кочија и бицикла чији су точкови били од тврде, гуте гуме. Те године ветеринар Данлоп из Белфаста долази на идеју

да направи точкове од гумених црева испуњених ваздухом. Начинио је дрвени костур и на њега наместио гумено црево напуњено ваздухом и обложено платном. Пре него што је ставио тај точак на трицикл свог сина, желећи да га испроба, бацио га је на земљу. Точак је одскочио, како је Данлоп и очекивао. Већ следеће године, он оснива, и данас у свету познату, фабрику пнеуматских гума „Данлоп“.

НЕПОМИЧНИ ПИНГВИНИ

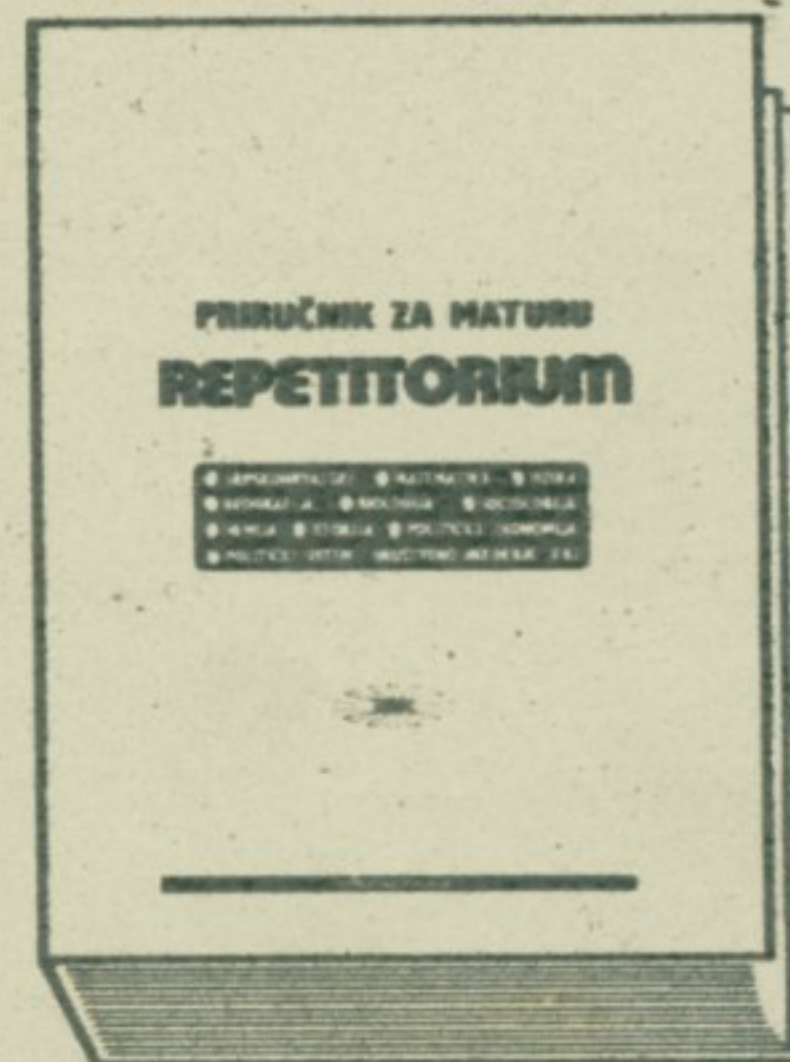
Реци ми која је највећа врста пингвина?

Зора Милојевић,
Шабац

Царски пингвини су највећа врста пингвина. Високи су око 1,20 м, а тежики 40 кг. За њих је занимљиво да им се живот одвија готово прецизно као сат. Десет месеци у години, од марта до децембра проводе на леду. За то време се паре, седе на јајима и одгајају младе. Никада не излазе на земљу коју не покрива лед, ни на стене као што то чине остали пингвини. Стоје готово непомично јер морају да избегавају сваки непотребни покрет да „уштеде“ масноћу. То је једини извор енергије који одржава топлоту њихових тела а тиме и њих у животу.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поужећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

